

BLAŽENI ALOJZIJE Stepinac

GODINA XIX. (2012.) 8. svibnja BROJ 2. CIJENA 10 KUNA

Glasnik Postulature

UREDNIKOVA RIJEČ

- Blaženi Alojzije Stepinac bio je nadanuće neustrašivosti i pastirskoj službi nadbiskupa Kuharića

STEPINČEVO 2012.

EUHARISTIJSKI KONGRESI U CRKVI U HRVATA

- Hostija sveta tebe sakriva – al vjera zbori: ovdje je Bog

POSTUPAK ZA PROGLAŠENJE SVETIM KARDINALA FRANJE KUHARIĆA

Blaženi Alojzije Stepinče, moli za nas!

»Ljubiti pravdu, a mrziti nepravdu, to je moje načelo. A u ljubavi prema hrvatskom narodu ne dam se od nikoga natkriliti.«
(Bl. Alojzije Stepinac)

Iz Apostolskog pisma pape Benedikta XVI. kojim se proglašava Godina u vjere:

»Vjera u Isusa Krista je put k spasenju«

'Vrata vjere' (usp. Dj 14,27) koja vode u život zajedništva s Bogom u njegovoj Crkvi uvijek su nam otvorena. Preko njihova se praga može prijeći kada je Božja riječ naviještena, a srce dopusti da ga oblikuje milost koja preobražava. Proći kroz ta vrata znači krenuti na put koji traje cio život. Taj put započinje krštenjem (usp. Rim 6,4), po kojem možemo Boga nazivati Ocem, a završava prijelazom iz smrti u vječni život, plod uskrsnuća Gospodina Isusa koji je, darom Duha Svetoga, htio učiniti dionicima svoje slave sve koji vjeruju u njega (usp. Iv 17,22). Ispovijedati vjeru u Trojstvo – Oca, Sina i Duha Svetoga – znači vjerovati u jednoga Boga koji je Ljubav (usp. 1 Iv 4,8): Otac, koji je u punini vremena poslao svoga Sina radi našeg spasenja; Isus Krist, koji je u otajstvu svoje smrti i uskrsnuća otkupio svijet; Duh Sveti, koji vodi Crkvu kroz stoljećâ u iščekivanju Gospodinova povratka u slavi.

Od samog početka svoje službe kao Petrova nasljednika podsjećao sam na potrebu da se ponovno otkrije put vjere da bi se sve jasnije iznosilo na vidjelo radost i obnovljeni zanos susreta s Kristom. U Homiliji na Misi prigodom početka pontifikata napisao sam: 'Crkva u cjelini, i pastiri u njoj, moraju poput Krista krenuti na put, da izvedu ljude iz pustinje i povedu ih prema mjestu života, prema prijateljstvu sa Sinom Božjim, prema Onome koji nam daje život u punini.'[1] Nerijetko se događa da se vjernici više brinu za društvene, kulturne i političke posljedice svoga zauzimanja, dok na vjeru i dalje gledaju kao na nešto što se samo po sebi podrazumijeva u zajedničkom života. No zapravo ta pretpostavka ne samo da se više ne može uzimati zdravo za gotovo, već je štoviše često zanijekana.[2] Dok je u prošlosti bilo moguće prepoznati jedinstveno kulturnu matricu, koja je naširoko prihvaćana u svojem podsjećanju na sadržaje vjere i na vrijednosti koje ona nadahnjuje, danas se čini kako, uslijed duboke krize vjere kojom su pogođene mnoge osobe, to nije slučaj u velikim područjima društva.

Ne možemo prihvatiti da sol postane bljutava i da svjetlo bude skriveno (usp. Mt 5,13-16). I današnji čovjek može iznova osjetiti potrebu te poput Samarijanke poći na zdenac da sluša Isusa, koji poziva vjerovati u Nj i crpiti s njegova izvora, iz kojeg teče voda živa (usp. Iv 4,14). Moramo s novom radošću u srcu uživati Božju riječ, koju je na vjerni način prenijela Crkva, i Kruh života, koji se daju kao potpora onima koji su njegovi učenici (usp. Iv 6,51). Isusovo se učenje, naime, i danas razliježe s jednakom snagom: 'Radite, ali ne za hranu propadljivu, nego za hranu koja ostaje za život vječni' (Iv 6,27). Pitanje koje su postavili njegovi slušatelji: 'Što nam je činiti da bismo radili djela Božja?' (Iv 6, 28), postavljamo i mi danas. Znamo Isusov odgovor: 'Djelo je Božje da vjerujete u onoga kojega je on poslao' (Iv 6,29). Vjera u Isusa Krista je, dakle, put kojim se može definitivno prispjeti k spasenju.

[1] *Omelia per l'inizio del ministero petrino del Vescovo di Roma* (24. travnja 2005.): AAS 97 (2005), 710.
[2] Usp. BENEDIKT XVI., *Omelia S. Messa al Terreiro do Paço*, Lisabon (11. svibnja 2010.): Insegnamenti VI,1 (2010), 673.

Na naslovnoj stranici: Nadbiskup Stepinac, s biskupima Alojzijem Mišićem i njegovim tajnikom fra Vendelinom Vasiljem, križevačkim vladikom dr. Dionizijem Njaradijem i fra Mijom Čuićem u Tomislavgradu (Duvnu), 22. lipnja 1938. (slika gore); Sluga Božji Franjo Kuharić s kolegama Josipom Gjuranom i Josipom Vranekovićem, majkom i sestrom vlč. Gjurana i časnim sestrama, u Krašiću u godini smrti Bl. Alojzija Stepinca (slika dolje)

Veličanstvena liturgijska slavlja na ovogodišnji blagdan Bl. Alojzija Stepinca u domovini i u svijetu bila su znak njegove sve snažnije prisutnosti u Božjem narodu. Gotovo svi hrvatski biskupi u svojim su katedralama predvodili euharistijska slavlja i održali sadržajne propovijedi, a znakovito je da su gotovo svi biskupi toga dana predvodili svetu Misu u župnim crkvama posvećenima Blaženom Alojziju Stepincu. Spomenuta slavlja i obljetnice njegove smrti, nadam se, neće biti samo prigodničarske proslave i vjernička okupljanja nego će se poruke i duhovna baština Blaženog Alojzija Stepinca prenositi u život Božjega naroda i vjerničku svakidašnjicu češće tijekom liturgijske godine. Vjerujem da će propovjednici na brojne blagdane mučenika pronaći koji primjer iz života Blaženog Alojzija i svjedočanstva njegove kršćanske jakosti iz tako suvremenoga iskustva Crkve te osvijetliti mučenika s početka njezina djelovanja.

Budući da je uz 10. obljetnicu smrti zagrebačkog nadbiskupa i kardinala Franje Kuharića njegov nasljednik kardinal Josip Bozanić najavio kanonski postupak za njegovo proglašenje svetim i za službu postulatora odredio mene, osjećam se ponukanim unaprijed posvetiti nekoliko stranica Stepinčeva *Glasnika* životu i radu Sluge Božjega Franje Kuharića. Činim to osvjedočen da je život i osoba Bl. Alojzija Stepinca bila nadahnuće neustrašivosti i pastirskoj službi nadbiskupa Franje Kuharića. Franjo Kuharić bio je neustrašivi prenositelj istine, pravde i čiste savjesti kojom je njegov zareditelj za svećenika, nadbiskup Alojzije Stepinac, osvijetlio lice Katoličke Crkve i uzdržao hrvatski narod pred naletom bezbožne komunističke ideologije te Staljinove crvene internacionale.

Vjerujem da će čitatelji *Glasnika* ubuduće rado čitati i priloge o Sluzi Božjemu Josipu Langu, pomoćnom biskupu zagrebačkome, koji je cijeli svoj život očitovao jasnoću kršćanskoga poziva, usavršavajući ga u svećeničkoj i biskupskoj službi do herojskog čina ljubavi prema Bogu i bližnjemu. Onaj koga je slavio, komu se u Euharistiji klanjao i kojim se u sakramentu svete pričesti hranio, oplemenio ga je ne samo za pružanje milodara siromahu i socijalno ugroženome čovjeku, nego je značajnije to što se svaki čovjek iz susreta s njime vraćao utješen i ohrabren u svakodnevni život.

Nadam se i želim uz suradnju s Vama, dragi čitatelji, postati svjedokom ne samo ovih triju sjajnih kršćanskih likova, nego molim da po njihovu zagovoru i svatko od nas osjeti ponos i radost što je zasijan u

Bl. Alojzije Stepinac bio je nadahnuće neustrašivosti i pastirskoj službi nadbiskupa Kuharića

Franjo Kuharić bio je neustrašivi prenositelj istine, pravde i čiste savjesti kojom je njegov zareditelj za svećenika, nadbiskup Alojzije Stepinac, osvijetlio lice Katoličke Crkve i uzdržao hrvatski narod pred naletom bezbožne komunističke ideologije te Staljinove crvene internacionale

❖Bl. Alojzije Stepinac bio je svečano dočekan u Luceri prigodom pohoda na grob Bl. Augustina Kažotića, biskupa zagrebačkog

Sluga Božji Josip Lang, pomoćni biskup zagrebački cijeli svoj život očitovao je jasnoću kršćanskoga poziva i usavršavao ga u svećeničkoj i biskupskoj službi do herojskog čina ljubavi prema Bogu i bližnjemu

istoj brazdi vječnoga života. Dao dobri Bog da možemo biti dionici i iste nebeske slave koja je njima već darovana.

Tu nadu neka oživljuju slike i članci koje donosimo u ovom broju *Glasnika*, uz poziv svim čitateljima da i sami napišu koju uspomenu na Blaženog Alojzija Stepinca ili pošalju svjedočanstvo o njemu ili fotografiju sa svečanosti u kojima je on sudjelovao.

Neka nas sve tješi i jača Blaženikova riječ napisana u pismu dr. Ferdi Fuchsu 7. siječnja 1957.: »Budite uvjereni, da će i na trnju sadašnjice izrasti prekrasne ruže, možda prije nego i mislimo. Svi bi ih htjeli dakako vidjeti. Ja međutim nemam baš nikakve posebne želje u tom pogledu, jer je sigurnije i bolje ono, što Bog hoće. Kaže naime neka njemačka poslovica: 'Gott verwehrt denen am meisten, denen Er am meisten gibt.'[1]

Ja ulazim i u ovu godinu 1957. s nepomućenim optimizmom i vjerom u pobjedu Crkve Božje. S pobjedom njezinih načela, svima će biti dobro! Uz blagoslov i pozdrav u Gospodinu † Alojzije kard. Stepinac, nadbiskup zagrebački.«

U Zagrebu, na Cvjetnicu, 1. travnja 2012.

dr. Juraj Batelja, postulator

[1] »Bog prikraćuje najviše one, kojima najviše daje.«

Djelo J. Batelje *BLAŽENI ALOJZIJE STEPINAC – Svjedok Evanđelja ljubavi*, po svojem je opsegu i sadržaju jedinstveno djelo hrvatske historiografije uopće. To je djelo jednako značajno za poznavanje životnoga djela A. Stepinca kao i za prosudbu povijesnoga vremena u kojem je Stepinac živio i djelovao. Pisanju toga historiografskog troknjižja prethodile su godine sustavnog istraživanja izvorne povijesne građe i bilježenje svih autentičnih svjedočanstava o životu i djelu A. Stepinca. J. Batelja je istražio postojeće izvore u 135 javnih i privatnih, crkvenih i svjetovnih pismohrana. Istražio je i izvornim svjedočanstvima potkrijepio opće povijesne, političke i društvene činjenice i sve bitne »sitnice« i potankosti Stepinčeva osobnog življenja. Osvijetlio je Stepinčev lik crkvenog službenika u službi za najmanje, najpotrebnije i najugroženije u teškim vremenima Drugoga svjetskog rata i poraća. Svako poglavlje Stepinčeva životnog puta i djela autor je osvijetlio i potkrijepio provjerenim činjenicama i svjetlom izvornoga svjedočenja. Zbog toga je to djelo u prvom redu izvorno znanstveno djelo, napisano po strogim kriterijima povijesne znanosti. Zato je to djelo po sebi uvjerljivo i povijest Stepinčeva života zajedno s pridodanim dokumentima predstavlja jedinstvenu dokumentarnu cjelinu. To je djelo konačna sinteza mnogih već prije ispisanih stranica o Bl. A. Stepincu. Njegova neprijeporna stručna i znanstvena vrijednost donosi i trajno svjedočanstvo višeg moralnog reda da živjeti i svjedočiti Evanđelje ljubavi znači živjeti istinu i istinski živjeti, trajno posvećeno, pred Bogom i ljudima, usprkos svim ljudskim sudovima i osudama. Kao što ovo djelo do sada na najpotpuniji način govori o istinskom ljudskom liku A. Stepinca, tako i A. Stepinac tim svjedočanstvima postaje istinska narodna povijest Hrvata u njegovu povijesnom vremenu.

U tom je svjetlu ovo jedinstveno djelo ispravilo do sada zamućenu povijesnu istinu o A. Stepincu kao čovjeku pravednu i svetu, ali i istinu o Katoličkoj Crkvi i hrvatskom narodu koji je zajedno sa Stepincem bio na optuženičkoj klupi komunističkoga političkoga režima i njegove bezbožničke ideologije.

Zbog kvaliteta neprijeporne i trajne povijesne i humanističke vrijednosti, smatram ovo djelo apsolutno vrijednim predložiti za dodjelu Nagrade »Ljubica Štefan« za 2010. godinu.

Milan Kruhek

❖Mons. Ivan Šaško propovijeda druge večeri Trodnevnice za Stepinčevo 2012. u zagrebačkoj prvostolnici

❖Mons. Valentin Pozaić, pomoćni biskup zagrebački, u homiliji Trodnevnice na Stepinčevo 2012. ustao je u obranu čovjekova života od začeća do smrti tumačeći da ni jedan pozitivan zakon nema pravo ugrožavati čovjekov život i njegovo dostojanstvo

Stepinac – čovjek savjesti

U trodnevnoj pripremi za Stepinčevo 2012. sudjelovao je velik broj vjernika i Blaženikovih štovatelja. Misno slavlje predvodili su pomoćni biskupi zagrebački, a pjevanje su predvodili Zbor Instituta za crkvenu glazbu KBF-a Sveučilišta u Zagrebu, Mješoviti katedralni zbor i bogoslovi Nadbiskupskog bogoslovnog sjemeništa u Zagrebu.

Trodnevnica u zagrebačkoj prvostolnici

Prvi dan, 7. veljače, Misu je predvodio mons. Mijo Gorski. U homiliji je istaknuo svijetli primjer osobe Blaženoga Stepinca kao čovjeka savjesti.

Drugi dan, 8. veljače, Misu je predvodio mons. Ivan Šaško. Podsjećajući kako Blaženi Stepinac nije sačuvao samo slobodu govora nego i slobodu šutnje, biskup je vjernike potaknuo na pripremu za blagdan većom pozornošću prema šutnji. »Razumljivo mi je da će netko prigovoriti da kao vjernici ionako previše šutimo«, ustvrdio je mons. Šaško i nastavio kako »valja razmisliti nismo li zaboravili na šutnju koja je najglasniji govor jer ispunjena šutnja govori djelima, stavovima, ponaša-

njem. U starini su za kršćane govorili: Gledajte kako se ljube. Nisu govorili: Gledajte kako kršćani znaju govoriti o ljubavi. Premda i to kršćani znaju, ali Blaženi Alojzije uči nas da njegova šutnja, i ona nametnuta pod nadzorom zločinačkoga režima, nije bila nijema. Blaženi je Alojzije znao kada treba govoriti i kada šutjeti. I danas se Crkvu nerijetko izaziva da govori, da gomila riječi, gdje treba i ne treba, da u njezino ime govore i pozvani i nepozvani«, poručio je biskup Šaško.

Treći dan, u četvrtak 9. veljače, misno slavlje predvodio je mons. Valentin Pozaić. On je aktualizirajući lik Bl. Alojzija Stepinca, branitelja ljudskoga života i ljudskog dostojanstva, okupljene vjernike podsjetio o dva puta u životu – o putu dobra i zla, o kojima od davnina govori 1. psalam: »Jedan je put kulture života, a drugi je put pošasti smrti. Jedna strana drži da u životu postoje načela i vrednote koje su stalne, postojane, nepromjenljive, utisnute u samu narav čovjeka: kao razumno umovanje, otvorenost transcendenciji, duhovna dimenzija postojanja, smisao i opravdanje života. Druga pak strana drži da ne postoji ništa stalno, trajno, sve je relativno u vremenu i mjestu i okolnostima. Ljudsko bi postojanje bilo uokvireno, prizemljeno u ovozemnu materijalnu postojanost tehnološkog razvoja.«

»U starini su za kršćane govorili: Gledajte kako se ljube. Nisu govorili: Gledajte kako kršćani znaju govoriti o ljubavi. Premda i to kršćani znaju, ali Blaženi Alojzije uči nas da njegova šutnja, i ona nametnuta pod nadzorom zločinačkoga režima, nije bila nijema. Blaženi je Alojzije znao kada treba govoriti i kada šutjeti. I danas se Crkvu nerijetko izaziva da govori, da gomila riječi, gdje treba i ne treba, da u njezino ime govore i pozvani i nepozvani.«

Osvrćući se na više bioetičkih i moralnih pitanja, mons. Pozaić je progovorio i o aktualnoj raspravi o izjavi ministra zdravlja RH dr. Ranka Ostojića o početku ljudskog života: »Prošlih smo se dana naslušali začudnih antropologija i sofizama o čovjeku malom i velikom, moćnom i slabom. Morali smo slušati svakojaka govorenja o prvenstvu nekih interesa jednih nad temeljnim pravom na život drugih. Povod je bio novoplanirani zakon o umjetnoj, *in vitro* oplodnji. Sukladno zacrtanome, giljotina je proradila, nije zahrđala: Glave članova Nacionalnog povjerenstva za medicinsku oplodnju već su se otkotrljale. Istini za volju: mandat im nije istekao, zakon se nije promijenio; promijenila se partija.«

Podsjetivši da su izjavu ministra o početku ljudskog života hrvatski biskupi ocijenili kao »nestručnu, nehumanu, ideološki motiviranu«, biskup Pozaić se zapitao: »Vraća li se to '45., kad je vrijedilo: Drug komesar je rekao: 'Nema Boga!' i – nema Boga. Danas drug komesar kaže: 'Nema čovjeka embrija!' i – nema čovjeka embrija. Za jedne može biti, u razna doba – za druge ne. Ovisi o procjeni i samovolji pojedinca – partijca. Skojevci su opet u modi. Ignorancija i arogancija imaju pravo javnosti. Notorna je komunistička ideologija: sve što nije na liniji partije, tim samim je osuđeno kao rigidno i konzervativno, klero – fašističko.

Takvih smo se floskula naslušali 50 godina tijekom udružene zločinačke komunističke diktature u 20. stoljeću. Takvi se stavovi danas opravdavaju prizivom na 21. stoljeće. Po očitovanoj ignoranciji i aroganciji, koju do danas nitko nigdje nije demantirao, mogli bi pripadati u 21. stoljeće – prije Krista! Tamo nekamo gdje nema ni embriologije, ni Dekaloga, ni Hipokrata. Kako je moguće u državi Hrvatskoj, danas, zastupati tako ekstremno rigidne i zaostale, ideološki zaslijepljene partijske stavove? Jednostavno: moguće je – jer u Hrvatskoj nije provedena lustracija.«

Kazavši da je na te začudne pojave reagirala Građanska inicijativa pozivom na akciju: 'I ja sam bio embrij', kojom se htjelo »podsjetiti da svaki ljudski život počinje začećem, da je embrij od početka istinito ljudsko biće, baštinik dostojanstva i nepovredivih prava ljudske osobe, da ima pravo na poštovanje i temeljno pravo na život«, mons. Pozaić je primijetio da s Markova trga, gdje je putem elektroničke pošte zaprimljeno silno mnogo zahtjeva za očitovanjem o takvoj izjavi, umjesto da stigne odgovor, predsjednik Vlade je prezreo primljene »e-mailove« nazvavši ih »spam«, »smeće«.

Valja se upitati, zaključio je mons. Pozaić: »Znači li to da su za predsjednika Vlade i svi ti hrvatski građani, koji su se usudili iznijeti svoje mišljenje, također: 'spam' - smeće?! Koji si predsjednik vlade, demokratske, može to dopustiti, i opstati? Može onaj – totalitarne, iz '45.!«

U spomen na trenutak smrti Bl. Alojzija Stepinca, bogoslovi duhovne skupine Bl. Alojzija Stepinca Nadbiskupskoga bogoslovnog sjemeništa u Zagrebu okruženi brojnim vjernicima predvodili su u 14 sati molitveni program ure preminuća uz Blaženikov grob u katedrali.

U Trodnevnici predstavljene knjige o Blaženom Alojziju Stepincu

U tijeku trodnevnice pred spomendan Bl. Alojzija Stepinca, u srijedu 8. veljače u dvorani »Vijenac« Nadbiskupijskoga pastoralnog instituta u Zagrebu predstavljene su knjige »Blaženi Alojzije Stepinac: Propovijedi, govori, poruke (1941. - 1946.)«, »Blaženi Alojzije Stepinac: Propovijedi na Magnificat«, »Juraj Batelja: Blaženi Alojzije Stepinac – uzor svećenik. Priručnik pri državnom natjecanju iz vjeronauka - vjeronaučne olimpijade osnovnih i srednjih škola u Republici Hrvatskoj za školsku godinu 2009./2010.«.

Predstavljajući »Propovijedi na Magnifikat« prof. emeritus fra Bonaventura Duda istaknuo je kako »tih jedanaest propovijedi treba ne tek pročitati, nego promišljati, razmatrati zajedno s Marijom«, jer kako je napisao u predgovoru Mate Zovkić, »Stepinčeve propovijedi pune su biblijske duhovnosti i dovode do uvjerenja da je u svakoj životnoj situaciji moguće ostati otvoren Bogu i bližnjemu«. Ilustrirajući riječima ohrabrenja iz propovijedi kako ne samo da se kršćanin ne smije plašiti ničega, nego se mora radovati jer Bog je uvijek u stanju malene i ponižene utješiti, Duda je istaknuo kako Zovkić primjećuje »iz ovoga se vidi kako je sveti propovjednik živio od nade u konačnu Božju pobjedu i pomagao vjernicima da žive od te nade«.

Fra Bonaventura je predstavio i »Priručnik pri državnom natjecanju iz vjeronauka – vjeronaučne olimpijade osnovnih i srednjih škola u Republici Hrvatskoj za školsku godinu 2009./2010.«, pohvalivši autora za umješnost u oblikovanju riječju i slikom ovaj svojstveni Stepinčev životopis.

Šibenski biskup Ante Ivas predstavio je Stepinčeve propovijedi, govore i poruke iz razdoblja od 1941. do 1946. godine, istaknuvši kako su one nastale u vjerojatno najtežim danima povijesti hrvatskoga naroda, kad su mnogi totalitarni sustavi, kako je nadbiskup govorio 1941. godine »gradili kulu babilonsku, koja je postala simbol rasula i sramote svijeta, jer ako Gospodin ne sagradi kuće, uzalud se trude oni koje grade«.

Ponajprije je nazočnima prenio drhtaje koje su proželi njegovu dušu dok je u zagrebačkoj prvostolnici doticao mrtvo tijelo Blaženog Alojzija. Reče:

»Barba Vinko Nikolić, moj sugrađanin, Šibenčanin, čije se 100. obljetnice rođenja ove godine spominjemo, veliki poštovatelj Blaženog Alojzija kardinala Stepinca, u svojem monumentalnom djelu »Stepinac mu je ime« donosi i ove svoje stihove iz 1960. godine. 'Zajecala bolno zvona katedrale, jauk sa planina odjeknuo u dolu, rijeke naše plaču, uz jadranske žale: Hrvatska se cijela zgrčila u bolu.'

10. veljače 1960. Dvadeset mi je godina. Bogoslov u sobici na mansardi (bez grijanja, dakako), ali s pogledom na katedralu... Student treće godine. Vrijeme je ispita. Borba s profesorima, ali i s gripom. Poziv za služenje vojnog roka na stolu... Dvije godine u Skopje. 'Pješadija'.

A onda, zvono jedno, pa za njim drugo, pa sva zvona s katedrale, pa sva zvona grada.., zvone... Nikad do tada tako duboko.., tako visoko.., tako tužno i tako svečano.., tako zemaljski i tako nebeski... Zvone, zvo-

ne: Kardinal, Nadbiskup, Stepinac... Krašić, Zagreb, Hrvatska.., Hrvatska doma stisnuta zvijezdom, Hrvatska po svijetu raseljena bolom.., mučenik, blaženik, svetac.., umro, živi... umro, živi.., živi, zvone zvona uskrsno!!! Trnci prolaze tijelom, dušom, srcem... Da li plakati ili pjevati, requiem ili aleluja...!?

Još i danas u sebi nosim živom dramatiku onih dana... Rijeka, bujica naroda teče, sad uzvodno, sad nizvodno prema katedrali: iščekivanje, napetost... Ne će doći, doći će... Ipak hoće, dolazi trijumfalno, u svečanoj tišini večeri blagoslovljenoj i posvećenoj suzama, uzdasima, zahvalom... Dočekujemo ga ponosno ganuti... Cijelu noć smo bdjeli kraj odra u počasnoj straži s posebno dirljivom privilegijom: smjeli smo doticati njegovo tijelo s predmetima koje su nam pružali vjernici iz nepreglednog cijelonoćnog počasnog, molitvenog i zahvalnog mimohoda. Tisuće svijeća kandelora, gore...

Još i danas u sebi nosim živom, dramatiku onih dana... Rijeka, bujica naroda teče, sad uzvodno, sad nizvodno prema katedrali: iščekivanje, napetost... Ne će doći, doći će... Ipak hoće, dolazi trijumfalno, u svečanoj tišini večeri blagoslovljenoj i posvećenoj suzama, uzdasima, zahvalom... Dočekujemo ga ponosno ganuti... Cijelu noć smo bdjeli kraj odra u počasnoj straži s posebno dirljivom privilegijom: smjeli smo doticati njegovo tijelo s predmetima koje su nam pružali vjernici iz nepreglednog cijelonoćnog počasnog, molitvenog i zahvalnog mimohoda. Tisuće svijeća kandelora, gore...

Još i danas u sebi nosim taj sveti dodir s njegovim rukama na odru, kao na pobjedničkom tronu, usred njegove, Stepinčeve katedrale... 'Ecce quomodo moritur iustus!' U najdramatičnijoj Misi u kojoj sam ikad sudjelovao, pjevali smo (mi bogoslovi) s kora... Nikad tako zanosno i istinito: Tako umire pravednik.., Zahvalan sam Bogu za taj 'živi' susret s preminulim Alojzijem – Viktorom, koji je dosljedno i neustrašivo živio svoje geslo: 'In te Domine speravi', i tako je u strašnim, gotovo bezizglednim okolnostima i putovima povijesti svoga naroda svjedočio da je moguće ići pobjedničkim putem, i kako je moguće biti i ostati pobjednik. Pridružujem se iskustvu barbe Vinka, iskustvu svih generacija kršćana katolika: 'Neka silna snaga zrači iz tog tijela, što pod križem pade, za Dom i za Krista, Hrvatska je mirna: ima svog Anđela!'«

Nakon što je pozdravio izdavanje propovijedi Bl. Stepinca, biskup Ivas je podsjetio kako je i godine 1944. nadbiskup govorio »i u ovo naše doba, u prosvijetljenom 20. vijeku, postavljeno je mnogo zlatnih kipova i traži se od ljudi često i uz cijenu života da padnu ničice pred kumirima ljudskoga razuma i stvarno zaniječu Boga, Stvoritelja svijeta. I mnogi su pali, hoćemo li i mi pasti u prah pred kumirima vremena i zatajiti Boga. Vratimo se Bogu, vratimo se molitvi, vratimo se krunici u našim obiteljima. Molitva je krvava nužda naših dana«.

Mons. Ivas istaknuo je kako zadivljuje aktualnost tih Kardinalovih govora, propovijedi i poruka za današnje, doduše drukčije, ali isto tako teško vrijeme. »Zadivljuje s koliko je snage i vjernosti u onim teškim godinama u različitim zgodama, različitim susretima nadbiskup govorio, u prvom redu svojim vjernicima svih uzrasta, i zanimanja, ali i svim ljudima dobre volje o tome kolika je potreba živjeti Kristovo evanđelje i poštovati naravne zakone koje je Bog usadio u sva ljudska bića i koliko je važno živjeti evanđe-

lje u zajedništvu Crkve u jedinstvu sa Svetim Ocem, Petrovim nasljednikom«, rekao je biskup Ivas, istaknuvši kako su ga posebno dotaknule Kardinalove poruke mladima.

U zbirci od 174 naslova, 45 naslova je naslovljeno mladima svih vrsta uzrasta. »Ova zbirka iz jednog življenog iskustva potvrđenog mučeništvom u teškim vremenima za Crkvu i narod, i danas kad smo pred novim, teškim, moralnim i duhovnim i materijalnim izazovima, kako u Domovini tako i u Europi, živo i svježe govori, propovijeda, poručuje svima nama, svim uzrastima, zvanjima i zanimanjima, kako ima samo jedan jedincati recept za sve bolesti koje prijete neredom, nemirom, koje prijete ovisnostima, nesrećom i smrću narodu, čovjeku i čovječanstvu, to je, kako kaže Benedikt XVI., a nadbiskup je o tome bezbroj puta govorio i svjedočio, okretanje Kristu, Gospodinu i to Kristu Gospodinu raspetom na križu života ljudskoga, na križu ljudske povijesti, Kristu koji je jedini put u uskrsnuće i dostignuće života u izobilju u Božjem zagrljaju kako na zemlji, tako i na nebesima. Zato je i danas tako krvavo aktualno Stepinčevo geslo 'In Te, Domine, speravi'«, zaključio je biskup Ivas.

Postulator kauze za proglašenje svetim kardinala Stepinca dr. Juraj Batelja na kraju predstavljanja zahvalio je svima koji su sudjelovali u programu. Posebno se pak osvrnuo i upozorio na dokaze o povijesnom falsifikatu Stepinčeva procesa. Prozvao je Vrhovni sud Republike Hrvatske pod čijim se okriljem odvijao sudski proces protiv nadbiskupa Stepinca godine 1946. da se izjasni zbog čega iz spomenutoga sudskog spisa nedostaje 75 dokumenata, među kojima i rukom napisani Nadbiskupov govor te istražni postupak jednoga od važnijih svjedoka svećenika Đuke Marića.

Osim toga, dr. Batelja je prikazao pojedine faze montiranja sudskoga postupka te manipulacije u kojima je Udba sudski »stup« preslagivala i popunjavala kroz godine 1983., 1984. i 1985. S obzirom na to da se mons. Ratko Perić, biskup mostarski, u uvodu u ovu zbirku Blaženikovih propovijedi osvrnuo na osporavanu Blaženikovu izjavu na sudu koja glasi: »Hrvatski se narod plebiscitarno izjasnio za hrvatsku državu i ja bih bio ništarija, kad ne bih osjetio bilo hrvatskog naroda, koji je bio rob u bivšoj Jugoslaviji.«, dr. Batelja je ustvrdio da su te riječi istinite i da ih je Nadbiskup izgovorio u danima kad su ondašnji komunisti i današnji »antifašisti« zatirali svaku pomisao na hrvatsku državnost i samostalnost gradeći jugoslavensko bratstvo i jedinstvo pod srpskom hegemonijom i Staljinovom crvenom internacionalom.

U glazbenom dijelu sudjelovali su klapa studenata Katoličkoga bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu »Slavić« i tamburaški sastav »Gazde«, program je vodila Tanja Baran.

Misli iz homilije kardinala Josipa Bozanića na blagdan Bl. Alojzija Stepinca, u zagrebačkoj katedrali, 10. veljače 2012.

»Učeći od Krista i Blaženoga Alojzija, nazvanoga 'učiteljem nade', u današnjim prilikama shvaćamo da suvremenom društvu ima što reći kršćanska poveznica vjere, nade i ljubavi. Danas nitko ne može toliko zatvoriti oči da ne bi vidio pogubnost života koji ne računa s nadnaravnim temeljem. Tamo gdje ne postoji zadnji razlog i smisao, rađa se malodušnost i očajanje. A očaj ima razna lica, od kojih ističem tri, očita u suvremenosti zapadne civilizacije.

Ponajprije, suočeni smo s nasiljem te se pitamo: a zbog čega je toliko rašireno? No, nasilje je često odgovor na bezizlaznost, na očaj, što se iz nutarnje tjeskobe prenosi u svijet izvanjskoga, na druge ljude i na stvari.

❖Kardinal Josip Bozanić kroz prepunu zagrebačku katedralu ide k oltaru na kojem će slaviti svetu žrtvu prigodom obljetnice smrti Bl. Alojzija Stepinca (snimio: Bernard Čović, Glas Koncila)

Nadalje, društvo koje nije sposobno ili ne želi ponuditi ljudima značenje, otkrivati istinu o podrijetlu i cilju života, izbjegavajući pitanja o smislu trpljenja, otvara prostor za surogate,

❖U danima pred Stepinčevo i tijekom godine vjernici hodočaste na grob Bl. Alojzija Stepinca

»I dok su neki na našem europskom kontinentu zazivali umiranje Boga i proglašavali njegovu smrt, čini se da umire čovjek, da umire život na zemlji. To umiranje započinje onda kada nestane poniznosti pred otajstvom života.«

koji se očituju kao bijeg od života, posežući za sredstvima ovisnosti. Stoga se bez suočenja s križem, u kojem je znak spasenja, odustaje od življenja.

I treći oblik koji je blisko povezan s pitanjem nade, a odražava se na društveni život, svakako je pitanje nataliteta. Nastojanja da se mlade potakne na otvorenost životu ne može imati dobre rezultate ako se ograniči isključivo na pomoć društvenih sredstava. Zato mora postojati dublji smisao i razlog. Nužno je prije svega promatrati život kao dar, kao otajstvo, a zatim prihvaćati dar. Imati djecu, odgovoriti Bogu na poziv da se živi u braku muškarca i žene, kao obitelj – kršćanski gledano – životni je plan. A danas kao da je poljuljan i odnos prema vremenu, koji se očituje u nespremnosti za pogled u budućnost koja vidi i kraj ovozemnoga života.«

* * *

»I dok su neki na našem europskom kontinentu zazivali umiranje Boga i proglašavali njegovu smrt, čini se da umire čovjek, da umire život na zemlji. To umiranje započinje onda kada nestane poniznosti pred otajstvom života.«

Nažalost, i u našoj Hrvatskoj se ovih dana čuju glasovi koji ne djeluju ohrabrujuće, kada je posrijedi dar života. Govori se olako, obescjenjujući stavove vjernika, pozivajući se na toleranciju prema različitosti mišljenja, kako bi se brzo otkrilo da je teško uspostaviti zdravo društvo bez suglasnosti o temeljnim pitanjima. A ima li važnijeg temelja od života? I tamo gdje sve nije razvidno, nužno je čuvati poniznost i okvire ljudske spoznaje, koja za nas vjernike na zemlji ima dva izvora: vjeru i razum, pri čemu su i jedan i drugi povezani s Bogom, s njegovim nedokučivim otajstvom.

Bez radosti i nade utemeljene u Bogu, ljudski govor lako sklizne u proizvoljnost i prisvajanje mjerodavnosti koju čovjek nema. Tada se počne glumiti gospodare života i smrti; tada nije neobično izravno zagovaranje pobačaja ili eutanazije. Stoga bi bilo vrijedno zastati, razmotriti stavove jer posrijedi je život, onaj isti koji nas povezuje s Izvorom svega što živi. Tu leži ključ za razumijevanje poteškoća i radosti u odgojnim i obrazovnim procesima; u kulturi rada; u izgradnji odgovornosti; u brizi za potrebne; u umjetničkim izražajima; u govoru solidarnosti i dragovoljnosti. Na toj se podlozi povlače ključni potezi za život pojedinca i društva.

U Osijeku

Donjogradska župa Preslavnog Imena Marijina u Osijeku prva je u Đakovačko-osječkoj nadbiskupiji koja čuva moći Bl. Alojzija Stepinca, ima Blaženikov kip u crkvi i bistu ispred crkve. U župi svake godine na Svijećnicu započinje velika dvostruka devetnica za Stepinčevo i Gospu Lurdsku, koja je svake večeri obogaćena novim duhovnim sadržajem. Na poticaj župnika Ivana Jurića krunicu su ove godine naizmjence predvodile župne skupine: zbor, mladi, sestre milosrdnice i članovi Zajednice »Cenacolo« iz Šarengrada.

Na Blaženikov liturgijski spomendan koncelebriranu Misu predvodio je bivši donjogradski kapelan, profesor KBF-a u Đakovu i kanonik Prvostolnoga kaptola u Đakovu mons. dr. Vladimir Dugalić, koji je istaknuo da »Crkva mora, poput Stepinca, ustrajati u obrani temeljnih ljudskih prava i snažno ukazivati da vjera nije samo privatna stvar pojedinca«.

* * *

U kapucinskoj crkvi Sv. Jakova u Osijeku štovatelji Bl. Stepinca bili su počašćeni duhovno-glazbenim programom koji je u Blaženikovu čast osmislio i izveo o. Zvonko Marija Mirko Pšag, kapucin, otpjevavši i odsviravši na orguljama vlastite skladbe posvetnice hrvatskome blaženiku. Neke od tih skladbi već su poznate čitateljima *Glasnika*: »Neustrašiv Kristov borac – Bl. kardinal Alojzije Stepinac«, »O slugo Božji« i »U te se, Gospodine, uzdam« (*In Te, Domine, speravi*).

Uz orguljski uvod skladatelj je izgovorio kratko Stepinčevo zapisano i izrečeno promišljanje molitve »Oče naš«, a program je završio zahvalnom pjesmom »Zdravo, Djevo«.

Uredništvo zahvaljuje o. Pšagu za sva tri notna zapisa navedenih pjesama te mu čestita što uz Božju pomoć i zagovor Bl. Stepinca i u 88. godini sklada i svira te pomno prati zbivanja u svojoj redovničkoj zajednici i Katoličkoj crkvi.

U Splitu

Splitska župa Sv. Ivana Krstitelja na Trsteniku svečano je proslavila blagdan Bl. Alojzija Stepinca, svoga suzaštitnika čije moći čuva u svom oltaru. Proslavi je prethodila trodnevna duhovna priprava koju je predvodio don Josip Delić. Središnje euharistijsko slavlje, u petak 10. veljače, u župnoj crkvi predvodio je generalni vikar Splitsko-makarske nadbiskupije dr. Ivan Ćubelić, u koncelebraciji sa župnikom don Ivanom Simunićem i sužupnikom don Carlosom Tabordom. Liturgijsko pjevanje animirao je župni zbor.

Nadbiskupsko sjemenište u Splitu

Na blagdan Bl. Alojzija Stepinca, Hrvatska udruga Benedikt organizirala je svečano misno slavlje u kapeli Nadbiskupskog sjemeništa u Splitu. Nakon Mise, u sjemenišnoj knjižnici održan je tematski skup o Bl. Stepincu na kojem je o životu i djelovanju kardinala Stepinca i o odnosu kardinala Stepinca i komunističkih vlasti govorio dr. Branimir Lukšić.

❖Vjernici nakon Mise u kapeli Nadbiskupskog sjemeništa u Splitu, u sjemenišnoj knjižnici slušaju predavanje dr. Branimira Lukšića o Bl. Alojziju Stepincu, 10. veljače 2012.

U Krašiću

U župnoj crkvi Presvetog Trojstva u Krašiću svečano misno slavlje na blagdan Bl. kardinala Alojzija Stepinca, u koncelebraciji s tridesetak svećenika iz Hrvatske i Slovenije, predvodio je splitsko-makarski nadbiskup Marin Barišić.

On se u homiliji zapitao koliko je Blaženi Alojzije stvarno naš; koliko je njegovo svjedočenje evanđeoskih i ljudskih vrijednosti i danas naše, koliko nam njegov život, riječi i djela govore te jesmo li ga spremni čuti.

Istaknuo je zatim kako bogata relikvija Stepinčeve ostavštine nije samo za ruku, pa ni za uho, već se najbolje osluškuje srcem. U svemu odjekuje prepoznatljivi, temeljni ton koji je Blaženika određivao i odredio u svim njegovim riječima i djelima, a to je Ljubav. Osluškujući Stepinčev govor, čujemo odjek Božjeg Caritasa u kojemu je on bio duboko ukorijenjen i koji ga je trajno odredio jer se već kao mlad svećenik isticao u karitativnoj djelatnosti i osjetljivosti prema siromasima. Polazište njegove duhovnosti i djelovanja jest Isus Krist – Božji Caritas. Krist

❖Brojni vjernici i ove su godine hodočastili u Krašić časteći Blaženog Alojzija i utječući mu se u zagovor

❖U župnoj crkvi Presvetoga Trojstva u Krašiću, na Stepinčevo 2012. svetu Misu predvodio je i propovijed održao mons. Marin Barišić, nadbiskup splitsko-makarski i metropolit

❖Svećenici Varaždinske biskupije prate predavanje preč. Josipa Gjurana o Bl. Alojziju Stepincu, u Varaždinu 9. veljače 2012.

ga je osposobljavao i nadahnjivao u ljubavi za druge. Njegov govor o ljubavi je utjelovljena ljubav, jer ljubav se ne zaustavlja samo na materijalnoj pomoći, već prerasta u potpuno prihvaćanje bližnjega. Postati takvim nije rezultat posjedovanja sredstava, već je plod plemenitosti i darežljivosti srca otvorena živom izvoru, Caritasu Božjem, Isusu Kristu.

Nakon popričesne molitve, riječ zahvale uputio je domaći župnik vlč. Dragutin Kučan, pozdravivši posebno pješake-hodočasnike iz Zagreba i Karlovca.

Misno slavlje pjevanjem je uveličao mješoviti župni zbor župe Presvetog Trojstva iz Krašića pod vodstvom časne sestre Mirjam Dedić.

U Varaždinu

Misnim slavljem u katedrali Uznesenja BDM u Varaždinu u četvrtak 9. veljače proslavljen je blagdan suzaštitnika Varaždinske biskupije Bl. Alojzija Stepinca. Misu je u zajedništvu sa 70-ak svećenika predvodio varaždinski biskup Josip Mrzljak.

Uoči Mise u dvorani Biskupskog ordinarijata održan je redoviti mjesečni susret svećenika Varaždinske biskupije, na kojem je o temi »Stepinac - čovjek vjere« izlagao umirovljeni svećenik preč. Josip Gjuran, rodom iz Ludbrega, koji živi već 65. godinu svećeničkog života, a bio je župnik u Svetoj Jani u doba kada je nadbiskup Stepinac bio u kućnom pritvoru u Krašiću.

❖Preč. Josip Gjuran jedan je od rijetkih svjedoka djelovanja nadbiskupa Stepinca za vrijeme Drugoga svjetskoga rata, u poraću i njegova zatočenja u Krašiću

Gjuran je iznio svoja sjećanja i svjedočenja o nadbiskupu jer ga je dobro poznavao te ga često posjećivao u doba zatočeništva u Krašiću. Prisjetio se kako su ga svećenici toga kraja rado posjećivali tijekom svih godina pritvora, dodavši kako su svi bili zahvalni Bogu na tom

daru i mogućnosti. Svećenici su mu dolazili sa svojim problemima, a nadbiskup ih je rado primao, cijenio ih, tješio, hrabrio, savjetovao, poticao i nadasve volio. K njemu su svećenici dolazili jadni, tužni, zabrinuti i nerijetko zaplakani, a odlazili su ohrabreni i utješeni, puni radosti i ponosa te ojačani živom vjerom koju je Nadbiskup imao i živio.

Budaševo i Kutinska Slatina

Blagdan Bl. Alojzija Stepinca svečano je proslavljen u brojnim župama Sisačke biskupije. Osobito svečano proslavljen je u Budaševu i u Kutinskoj Slatini gdje su novoizgrađene župne crkve posvećene Bl. Stepincu. U obje župe misno slavlje predvodio je sisački biskup Vlado Košić.

Stražeman

U župnoj crkvi Sv. Mihaela u Stražemanu misno slavlje je 10. veljače predvodio vojni biskup u BiH Tomo Vukšić. To je prva crkva u svijetu koja je na svojim zidovima imala lik Blaženog Alojzija Stepinca i Bl. Ivana Merza. Na početku slavlja na tu činjenicu podsjetio je stražemanački župnik Jozo Devčić. Naime, prije 30 godina prilikom posvećenja crkve nakon njezine obnove postavljen je mozaik kardinala Stepinca i Merza. Međutim, vrlo brzo nakon toga komunističke su vlasti prekrile navedene likove, a župnik je završio u zatvoru. Prije 13 godina crkva je dobila moći Bl. Stepinca, a nakon toga i moći Bl. Merza te je vjerojatno to jedina župna crkva koja ima moći obojice blaženika.

❖Školska djeca i brojni vjernici ispunili su župnu crkvu sv. Mihovila u Stražemanu, na Stepinčevo 2012.

❖Vjernici u novoj župnoj crkvi posvećenoj Bl. Alojziju Stepincu u Novskoj sudjeluju u euharistijskom slavlju, na Stepinčevo 10. veljače 2012.

Novska

U još nedovršenoj župnoj crkvi Bl. Alojzija Stepinca u Novskoj požeški biskup Antun Škvorčević predvodio je 10. veljače svečano euharistijsko slavlje prigodom blagdana župnog zaštitnika. S biskupom su koncelebrirali župnik Pavao Mokri i svi svećenici Novljanskog dekanata na čelu s dekanom Milanom Vidakovićem. Među brojnim vjernicima bili su i novljanski gradonačelnik Antun Vidaković sa suradnicima te predstavnici udruga dragovoljaca iz Domovinskog rata sa zastavama.

Biskup Škvorčević je na temelju biblijskih čitanja u homiliji prikazao duhovnu izgrađenost i veličinu Bl. Alojzija. Istaknuo je kako je posvemašnja oslonjenost na Boga našega Blaženika učinila čovjekom čvrste savjesti po kojoj je nepogrešivo djelovao osobno i u svim sustavima javnog života te bio orijentir u vremenima ideoloških zabluda i ratnog sraza. Rekao je da Hrvatskoj danas nedostaju ljudi čvrstih načela i jakih opredjeljenja te povjerio Bl. Alojziju »da nas zagovara kako bismo kao njegovi štovatelji mogli nasljedovati i njegov primjer«.

Mons. Antun Škvorčević je istoga dana, na blagdan Bl. Alojzija Stepinca, drugog zaštitnika Požeške biskupije, predvodio euharistijsko slavlje i u crkvi Sv. Lovre u Požegi, u čiji su glavni oltar ugrađene Blaženikove moći.

Koprivnica

Na Stepinčevo je u župi Bl. Alojzija Stepinca u Koprivnici svečano misno slavlje predvodio varaždinski biskup Josip Mrzljak. Mnoštvo naroda toga je dana pohodilo ovo Stepinčevo svetište u Podravini, a blagdanu je prethodila devetnica protkana pobožnostima, propovijedima i glazbenim nastupima brojnih instrumentalnih sastava te župnih i dječjih zborova.

Karmel Marija Bistrica

Karmelićanke iz Karmela Majke Božje Bistričke i Bl. Alojzija Stepinca svečano su 10. veljače proslavile dan svoga nebeskog zaštitnika Bl. Alojzija Misom koju je predvodio salezijanac don Anto Stojić u koncelebraciji s vlč. Antunom Motočićem. Pri završetku Mise upriličen je prvi put ove godine blagoslov bombona. Na tu su ideju redovnice došle čitajući zajedno Vranekovićev »Dnevnik«, u kojem se na više mjesta spominje kako je Blaženik u zatočeništvu u Krašiću obilno djeci dijelio bombone i time ih razveseljavao. Vjernici koji to žele mogu blagoslovljene bombone u bistričkom Karmelu nabaviti tijekom cijele godine.

U bolnici u Jankomiru

U kapeli Bl. Alojzija Stepinca u krugu Psihijatrijske bolnice u Jankomiru u petak 10. veljače na blagdan blaženog naslovnika bolničke kapele, slavljena je svečana prijepodnevna Misa za bolesnike, medicinsko i ostalo bolničko osoblje. Misu je predvodio i propovijedao kustošijanski dekan i župnik stenjevečke župe Sv. Nikole biskupa preč. Antun Sente, uz bolničkog kapelana lazarista o. Milana Lojića iz vrapčanskog samostana.

Kapelica Bl. Alojzija Stepinca u krugu psihijatrijske bolnice sagrađena je zaslugom vlč. Ilije Žugaja, darovima Susedgradskog dekanata i uže okolice grada Zagreba te skupine hrvatskih iseljenika iz Los Angelesa.

München

Svečanim koncertom duhovnih pjesama ženske vokalne skupine »Lira« pod nazivom »Ususret Stepinčevu« u kapeli Blaženog Alojzija Stepinca otvoreni su u nedjelju 5. veljače Stepinčevi dani u HKM München. Fra Ante Jojo Marković vodio je koncert mislima, prozom, tekstovima i isječcima iz Blaženikova života.

Gosti koncerta bili su članovi dječjeg zbora HKM »Hrvatski slavuji« i novoosnovana misijska skupina Zbor mladih uz pratnju instrumentalnog sastava mladih. Koncert su nastupom obogatile i članice folklorne skupine HKM »Fra Andrija Kačić Miošić«, operna umjetnica sopranistica Kristina Šop, pijanistica Marlene Priskić, flautistica Ivana Grubišić i gitarist Boško Marić.

Na kraju koncerta vokalnoj skupini »Lira«, svim sudionicima koncerta i voditeljici zborova s. Nikolini Bilić zahvalio je voditelj HKM München fra Boris Čarić.

Trodnevnu duhovnu obnovu od 9. do 11. veljače u kapeli Blaženog Alojzija Stepinca predvodio je dr. fra Ante Akrap. Završno slavlje Stepinčeva održano je u nedjelju 12. veljače u crkvi St. Michael svečanim euharistijskim slavljem koje je predvodio vrhbosanski nadbiskup kardinal Vinko Puljić.

U tijeku Stepinčevih dana vjernici su imali prigodu zadržati se u molitvi uz izložene relikvije Bl. Stepinca.

Proslava Stepinčeva u Rimu

Hrvatska rimska zajednica proslavila je blagdan Blaženog Alojzija Stepinca u nedjelju

❖Uz 60-ak svećenika i kardinala Karlića nadbiskup Bozanić približava se oltaru hrvatske nacionalne crkve Sv. Jeronima u Rimu, u kojoj će slaviti svetu Misu, 12. veljače 2012.

❖Zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić predvodio je euharistijsko slavlje prigodom Stepinčeva 2012. u crkvi Papinskog hrvatskog Zavoda Sv. Jeronima u Rimu, 12. veljače 2012.

12. veljače 2012. godine, misnim slavljem u hrvatskoj crkvi Svetog Jeronima.

Svetu Misu na talijanskom jeziku predvodio je zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić, koji je i kardinal naslovnik hrvatske crkve Sv. Jeronima. U koncelebraciji je bio umirovljeni argentinski nadbiskup hrvatskoga podrijetla kardinal Estanislao Esteban Karlić te šezdesetak svećenika, među kojima su bili brojni rektori zavoda drugih zemalja te brojni profesori papinskih teoloških sveučilišta. Proslavi se pridružio i glavni tajnik Sinode biskupa nadbiskup mons. Nikola Eterović.

»Blaženi Alojzije Stepinac jedan je od predivnih cvjetova krune mučenika među oko 600 svećenika, redovnika, redovnica, sjemeništaraca, ubijenih u 'mržnji prema vjeri' u hrvatskom narodu tijekom i nakon Drugog svjetskog rata«, istaknuo je rektor Papinskog hrvatskog zavoda Sv. Jeronima mons. Jure Bogdan, dodavši kako među njima iščekujemo podizanje na čast oltara herojsko svjedočanstvo Sluge Božjega Miroslava Bulešića i drugih. U svom pozdravu mons. Bogdan prisjetio se i prošlogodišnje beatifikacije pet časnih sestara Družbe kćeri Božje ljubavi poznatih kao Drinske mučenice.

Tumačeći liturgijska čitanja šeste nedjelje kroz godinu, kardinal Bozanić govorio je o povezanosti slobode s mučeništvom te Božjoj samilosti u našoj boli i patnji. Naglasio je kako nas Sveti Pavao poziva na svetost predstavljajući nam tri razine poziva: sve činiti na slavu Božju; ne tražiti vlastite interese, već one drugih; biti nasljedovatelji Krista. »Sve te tri razine uključene su u kršćanskom svjedočenju mučeništva koje čini da Crkva sjaji u svoj svojoj ljepoti«, rekao je kardinal tumačeći čitanje iz Prve poslanice Svetog Pavla Korinćanima.

»Isus nam pokazuje svoju samilost, uči nas da čišćenje proizlazi iz biti u blizini, od dijeljenja zajedništva i suosjećanja koje ublažava bol. Poziva nas usmjeriti pogled prema drugima te razumjeti ljudske patnje koje očekuju našu sućut i našu pozornost«, rekao je kardinal tumačeći Isusovo ozdravljenje gubavca.

Prošlogodišnji pohod Svetoga Oca Hrvatskoj i njegova molitva na grobu Blaženog Alojzija Stepinca u zagrebačkoj katedrali kao i liturgijska proslava blagdana Blaženog Alojzija Stepinca u Rimu, u hrvatskoj crkvi Sv. Jeronima, potaknula je kardinala Bozanića da progovori o onome što su pape rekli o našem Blaženiku.

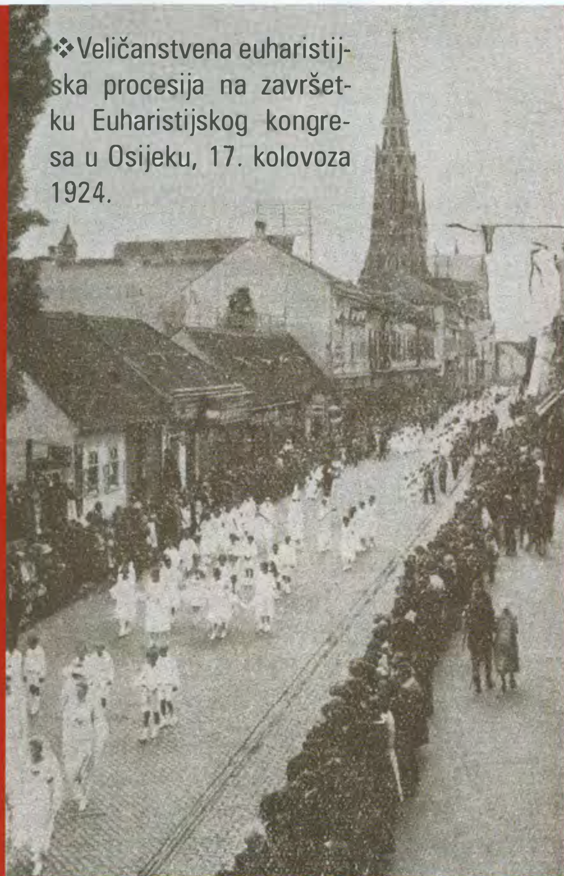
Zaključujući homiliju, kardinal Bozanić istaknuo je kako bogatstvo svjedočanstava papa o Blaženom Alojziju Stepincu daje mogućnost sastaviti litanijsku molitvu o našem Blaženiku.

Kršćansko je mučeništvo najviša mjera svetosti. Mučenici svjedočanstvom svoga života donose Boga u svijet, a ljude dižu do božanskog zajedništva, zaključio je kardinal Bozanić pozivom da ne zaboravimo kako smo svi Kristova Crkva, koja nastavlja prisutnost Spasiteljeva djela u svijetu. Svugdje gdje se osjeti bol, gdje je ljudsko dostojanstvo u opasnosti, gdje je čovjek marginaliziran, naše svjedočenje treba biti vjerodostojno kako bismo ljude privodili Isusovu spasenju.

Proslavi Stepinčeva pridružili su se veleposlanici više država pri Svetoj Stolici, među njima i hrvatski.

Svečano misno slavlje animirao je liturgijskim pjevanjem zbor crkve Sv. Jeronima pod vodstvom vicerektora don Željka Majića.

vlč. Željko Faltak

❖Veličanstvena euharistijska procesija na završetku Euharistijskog kongresa u Osijeku, 17. kolovoza 1924.

»Hostija sveta Tebe sakriva – al' vjera zbori: ovdje je Bog!«

Hrvatski katolici su se u program Međunarodnih euharistijskih kongresa postupno uključivali i ostvarili velebno djelo euharistijskoga pokreta u koji je bio uključen gotovo sav kršćanski narod, a Crkvi je osvjetlao lice pred političkim protivnicima kojih nije manjkalo. Također je učvrstilo unutarnje jedinstvo srdaca koje je uslijed nasrtaja raznih, osobito bezbožnih, ideologija i političkih prilika bilo ugroženo.

Piše: Juraj Batelja

U nizu prikaza euharistijskih kongresa u hrvatskim biskupijama između dvaju svjetskih ratova u prvoj polovini dvadesetoga stoljeća, kako župnih tako i dekanatskih, krajevnih, biskupijskih i nacionalnih, želim na korijenima novije povijesti Crkve u Hrvata prepoznati preporodnu snagu euharistijske evangelizacije suvremenog čovjeka i društvenih prilika u kojima živi i proročki govor Crkve, koji je po slavljenju, čašćenju i blagovanju Euharistije svakom čovjeku dostupan i shvatljiv.

»Pobožnost prama sv. Otajstvu jest sveti zavjet i baština sveta od djedova naših«

Međunarodni euharistijski kongresi imali su blagotvoran utjecaj na hrvatske katolike. Zagrebački nadbiskup koadjutor dr. Antun Bauer opisao je 8. prosinca 1912. taj utjecaj u okružnici »o pobožnosti prema sv. Otajstvu, o čestoj sv. pričesti i o obnovi svagdašnjega klečanja u Zagrebačkoj nadbiskupiji« opisao ovim riječima: »S velikom radošću u duši promatrao sam prigodom euharističnoga kongresa u Beču živu vjeru i pobožnost našega puka prema sv. Otajstvu. Tisućama naših vjernika nije bila nijedna žrtva teška, da pred licem čitavoga svijeta iskažu Božanskome Spasitelju svoje poštovanje i svoju ljubav. Ova živa vjera, ova žarka pobožnost prama sv. Otajstvu jest sveti zavjet i baština sveta od djedova naših.«[1]

Cjelodnevna i četrdesetosatna klanjanja (»klečanja«)

Bogatstvo hrvatske vjerske i nacionalne baštine ima snažnu euharistijsku značajku, osobito u čašćenju Presvetog Sakramenta. Dok se na kontinentalnom području Hrvatske bila udomaćila pobožnost cjelodnevnog klanjanja, u narodu zvana *klečanje*, dotle je, pod utjecajem iz Italije, u primorskom dijelu cvala osobita pobožnost četrdesetosatnog klanjanja.[2]

---

[1] Antun BAUER, nadbiskup koadjutor, »Okružnica o pobožnosti prema sv. Otajstvu, o čestoj sv. pričesti i o obnovi svagdašnjega klečanja u Zagrebačkoj nadbiskupiji«, u Zagrebu, na dan Bezgrješnoga Začeća BL. Djevice Marije, 1912., *Službeni vjesnik [Nadbiskupije zagrebačke]*, god. 1912.

[2] Četrdesetosatno klanjanje običaj je pobožnosti u dalmatinskim župama (»Kvarantore«; od talijanskog *quaranta ore*, tj. četrdeset sati) od Cvjetnice poslijepodne pa do Velike srijede u podne. Tada bi se pred izloženim Presvetim Sakramentom bratimi i vjerni puk neprekidno izmjenjivali u molitvi i pjesmi.

Valja ipak upozoriti da je već u 17. st. u Zagrebačkoj nadbiskupiji postojala pobožnost 40 satnog klečanja. O tome svjedoči *Redoslijed klanjatelja* u zagrebačkoj katedrali iz godine 1686. za biskupa Martina Borkovića,[3] a klanjanje se obavljalo na četvrtu nedjelju u korizmi (*Laetare*) te u ponedjeljak i utorak poslije te nedjelje.[4]

Podsjećajući vjernike Zagrebačke nadbiskupije na važnost Euharistije u čuvanju zdravog poklada vjere, nadbiskup Bauer je u spomenutoj okružnici istaknuo dvije činjenice na kojima se oblikovala ta euharistijska baština. Prva je vezana uz pojavljivanje protestanata, »koji su o presvetoj Euharistiji učili krive nauke«. Tada su katoličku predaju neustrašivo zastupali zagrebački biskup Đuro Drašković I., koji je na dijecezanskoj sinodi 8. ožujka 1574. »odlučno ustao u obranu objavljene istine o presv. Otajstvu«, te biskup Nikola Zelnički Stepanić na crkvenom saboru 9. srpnja 1602. Druga činjenica te svete baštine povezana je uz javno štovanje Euharistijskoga Spasitelja. Ponajprije je biskup Mirko Esterhazy početkom 18. st. odredio, »da se u svim župnim crkvama imade o mladim nedjeljama obdržavati procesija sa Presvetim i služiti svečana Misa pred sv. Otajstvom«.

❖Biskupi tijekom Euharistijskog kongresa u Zagrebu, 19. kolovoza 1923.

Javno čašćenje i ispovijed vjere u Isusovu prisutnost u Presvetom Oltarskom Sakramentu ukrijepio je biskup Josip Galjuf kad je godine 1773. odredio da se tijekom cijele godine, svaki dan u drugoj župi ili samostanskoj crkvi, održava cjelodnevno klanjanje Presvetom Otajstvu.[5]

Nakon što je od Zagrebačke biskupije odcijepljeno više župa u Prekomurju i u Mađarskoj, a znatan broj slavonskih župa pripao bosanskoj i srijemskoj te mnogi samostani dokinuti, novi red klanjanja nastojao je uspostaviti biskup Maksimilijan Vrhovec. On je okružnicom br. 2208. od 18. prosinca 1818. pozvao svećenstvo, »'da mu naznači, u koje se dane obavlja klanjanje u crkvama'. Svećenstvo je poslalo željene odgovore, ali do novoga rasporeda nije došlo«.[6]

Novi zamah župnim klanjanjima dao je nadbiskup koadjutor zagrebački dr. Antun Bauer. Najprije je okružnicom od 6. rujna 1911. br. 4767 pozvao svećenstvo »da bi mu u ovom pitanju podastrlo svoja izvješća sa možebitnim opaskama i prijedlozima«, a onda je nakon promišljanja i savjetovanja odredio »novi raspored [klečanja]«. Svoju je odluku obrazložio sljedećim riječima: »Iskustvo nam, ljubljena braćo u Isusu, govori, da je pobožnost prema sv. Euharistiji u narodu najbolje mjerilo

Kao poseban oblik euharistijske pobožnosti spominje se u Milanu godine 1527. papa Klement XIII. odredio joj je pravila 150 godina kasnije (1731.) U Zagrebačkoj metropoliji ova je pobožnost dugo vremena bila gotovo nepoznata, usp. Janko BORKOVIĆ, »O pobožnosti četrdesetsatnog klanjanja presv. olt. Sakramentu«, *Katolički list*, 63 (8. kolovoza 1912.), br. 32., str. 373. - 375.

3 Usp. »Ordo precum quadraginta horarum dominica Laetare, quarta videlicet quadragesimae et sequentibus duabus feriis in ecclesia cathedrali Zagrabiensi observandus« (Gl. Ecclesiastica Vol. IV. br. 8/250.); Janko BARLE, »Klečanje u XVII. vijeku u našoj stolnoj crkvi«, *Katolički list*, 64 (1. svibnja 1913.), br. 18., str. 207. - 208.

4 Četrdesetsatno klanjanje obavljalo se ovim redom: »U nedjelju od 7 sati u jutro do 7 sati na večer, a druga dva dana od 5 sati u jutro do 7 sati na večer. Kod klečanja je sudjelovao biskup, članovi zagrebačkog kaptola i prebendarskog zbora, klerici, a osim tih i zagrebački župnici i župnici iz zagrebačke okolice. »Tako su u ponedjeljak od 5 do 6 u jutro klečali zagrebački i granešinski župnik, a u utorak opet zagrebački i stenjevački. U ponedjeljak od 6 do 7 u jutro klečali su čučerski i resnički, a u utorak u isto vrijeme markuševečki i vrapčanski župnik. Biskup Borković klečao je s velikim prepoštom Ignjatom Mikulićem i kanonikom štiocem svaki dan od 7 do 8 sati u jutro. S prebendarima stolne crkve klečali su prebendari od Sv. Marka Stuparić i Pavlešić, onda svećenici Trumbetaš i Mateić, te levita Misletić i akolit Treščec. U isto vrijeme klečala su po dva kanonika, dva prebendara i dva klerika. Tko nije mogao sâm da dogje, morao je poslati zamjenika«, usp. Janko BARLE, str. 207. - 208.

5 Taj Galjufov redoslijed župa i crkava u kojima se imalo održavati cjelodnevno klanjanje Presvetom Sakramentu u Zagrebačkoj nadbiskupiji (»Series secundum quam venerabile Sacramentum in Alma Dioecesi Zagrabiensi adorabitur«), priložit ću knjizi koja će biti prikaz povijesti euharistijskih kongresa u Crkvi u Hrvata.

6 »Obrazloženje naredbe o uvođenju svagdašnjega klanjanja u zagrebačkoj nadbiskupiji«, *Katolički list*, 63 (12. prosinca 1912.), br. 50., str. 596. - 597.

❖Logo 50. međunarodnog euharistijskog kongresa, koji će se održati u Dublinu od 10. do 17. lipnja 2012.

kršćanskoga života, a ova pobožnost najpače da se očituje u što češćem primanju sv. ovoga Otajstva. Bez blagovanja nebeskoga kruha ne može biti pravednoga života, ne može se za dugo duša očuvati u svetosti i posvećujućoj milosti. I što češće pristupamo Gospodnjem stolu, jače se u dobru učvršćujemo, više u milosti i pravednosti rastemo i napredujemo.«[7]

Odredio je i to da je novi raspored župnih klanjanja »obvezatan za sve crkve, te se imade počevši od 1. siječnja 1913. svuda obdržavati«.[8]

Pripreme za uvođenje javnog klanjanja Presvetom Oltarskom Sakramentu na području Vrhbosanske nadbiskupije počele su godine 1887.,[9] a jedna od prvih župa gdje je uvedeno bila je Komušina.[10]

Bratovštine

Euharistijsku baštinu časćenja Presvete Euharistije u hrvatskom narodu tvore i Bratovštine Tila Isusova ili Presvetog Tijela Gospodinova i Bratovštine Svetog Sakramenta. Najstarija među njima je *Bratovština Sv. Silvestra ili 40-satnog klanjanja*, prozvana i *Coena Domini* u Zadru, kojoj je prema predaji u nastala nastala u 12. stoljeću. Sjedište joj je bilo u staroj crkvi Sv. Silvestra, a prema predaji joj je papa Aleksandar III., kojega su Zadrani 1177. dočekali *immensis laudibus et canticis in eorum sclavica lingua* podijelio posebne oproste za pobožnost četrdesetosatnog klanjanja.[11]

Tako je pobožnost 40-satnog klanjanja postojala u Zadru gotovo tri stoljeća prije nego je počela u Italiji. Naime, prvi put se spominje u Milanu godine 1527.

Bratovštine su imale svrhu međusobnog pomaganja članova, ali prvotno časćenje Svetog Otajstva Tijela i Krvi Kristove. Neke od njih su molitvom i pokorom pridonosile odbijanju navala turskog nasilja, te ublažavanju strahota glada i rata. Svaki brat je morao nastojati riječju i djelom da se bratska ljubav ne poremeti. Mnoštvo se vjernika izredalo u njihovu vodstvu u službi predsjednikâ i sudaca, prokuratora i gaštalda, sakristana i pomiritelja, posjetitelja bolesnih i drugih koji su u svečanim procesijama predvodili članove bratovština odjevene u habite ili ruho posebna kroja i vlastite boje, okićene prepoznatljivim znakovljem, iz raznih staleža; bilo je tu ribara i težaka, učitelja i upravitelja, muških i ženskih, starijih i mladih.

Istina, bili su pravno i gospodarski samostalni, ali važnije od toga jest da im na čast i ukrjepljenje vjere bijaše čin upisa u bratovštinu i vršenje njoj vlastite pobožnosti. Kako sjajna slika: i muž i žena i djeca u istoj bratovštini! Zajedno kod pričesne klupe, zajedno kod obiteljskog stola, zajedno u grobu, zajedno u vječnosti. S koliko su ljubavi otkidali od usta da se nabavi novi lumin, uljanica, kandilo, lampion, štandarac, kalež, čestičnjak, alba, misnica, nebnica, pokaznica! A uz koliko su žrtve pridonosili za podizanje zvonika i kapela, uređenje crkava i svetohraništa, nabavu orgulja i svjećnjaka! Krijepio ih je post, molitva, pričest, procesija, hodočašće.

Znatan je prinos euharistijskih bratovština u slavljenju euharistijskih kongresa u Crkvi u Hrvata. Premda su mnoge od njih austrijski car Josip II., počevši od 1873., i francuska vlast počevši od 1806., u velikom dijelu Hrvatske ukinuli, one su ostale živjeti u srcima svojih bratima te u sačuvanim bratovštinama, i danas vrše svoju tihu i časnu službu

[7] Usp. Antun BAUER, nadbiskup koadjutor, *Okružnica o pobožnosti prema sv. Otajstvu, o čestoj sv. pričesti i o obnovi svagdašnjega klečanja u zagrebačkoj nadbiskupiji*, u Zagrebu, na dan Bezgriješnoga Začeća BL. Djevice Marije, 1912.

[8] Usp. Antun BAUER, nadbiskup koadjutor, *Naredba o uvođenju svagdašnjega klanjanja u zagrebačkoj nadbiskupiji.*

[9] Usp. Vrhbosna, 1 (1887.), br. 5., str. 86.; Fra Marijan MILIČEVIĆ, Klanjanje presv. oltarskomu sakramentu, u: *Vrhbosna*, 2 (1888.), br. 4., str. 60.

[10] *Vrhbosna*, 2 (1888.), br. 6., str. 99. - 100.

[11] Carlo Federico BIANCHI, *Zara Christiana*, sv. I., Zara, 1877., str. 508.; Vilma PEZELJ, »Žene u bratovštinama srednjovjekovnih dalmatinskih gradova«, *Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu*, god. 47, 1/2010., str. 157.

❖Svečanost euharistijskog kongresa u Supetru, 15. lipnja 1930.

Bratovštine su imale svrhu međusobnog pomaganja članova, ali prvotno časćenje Svetog Otajstva Tijela i Krvi Kristove. Neke od njih su molitvom i pokorom pridonosile odbijanju navala turskog nasilja, te ublažavanju strahota glada i rata. Svaki brat je morao nastojati riječju i djelom da se bratska ljubav ne poremeti.

ljubavi Euharistijskom Isusu.[12] Te su bratovštine u pripremi i provedbi euharistijskih kongresa u Crkvi u Hrvata u 20. odigrale značajnu ulogu. Za sve njih vrijedi pohvala koju je izgovorio sudionik euharistijskog kongresa u Stonu 16. srpnja 1933.: »Starodrevna naša bratovština Presvetog Sakramenta, kao svjetionik na uzburkanoj morskoj pučini, čuva i širi slavu presvete Euharistije.«

Zajednica svećenika klanjatelja

Nakon što je Sv. Julien Pierre Aymard godine 1856. u Parizu osnovao »Kongregaciju svećenika klanjatelja Euharistije«,[13] a 1858. i žensku granu »Službenice Presvetog oltarskog sakramenta« te uskoro i »Društvo klanjalaca Euharistije«, njegovo je djelo našlo odjeka i u Crkvi u Hrvata.

Već godine 1894. u Zagrebačkoj se nadbiskupiji i Senjskoj biskupiji u ovu bratovštinu upisalo nekoliko članova, a od 1896. svaka je biskupija imala svoga dijecezanskog upravitelja i svoju posebnu organizaciju.[14] Na području Vrhbosanske nadbiskupije Društvo svećenika klanjatelja Presvetom Oltarskom sakramentu uvedeno je iste godine 1894.[15]

Ovi su svećenici već godine 1898. održali u Zagrebu prvi euharistijski sastanak. Slijedilo je drugo okupljanje godine 1899. u Varaždinskim Toplicama, a treći, prozvan i »prvi općehrvatski euharistijski kongres«, održan je u Zagrebu godine 1900. u sklopu Prvog hrvatskog katoličkog sastanka.

Gotovo svi hrvatski biskupi podupirali su bratovštinu ili zajednicu svećenika klanjatelja, i veći dio njih bio je učlanjen u nju.

Preporučujući učlanjenje u Društvo svećenika klanjalaca, splitsko-makarski biskup Filip Frano Nakić napisao je u prigodnoj poslanici ove poticajne riječi: »Nijesu li možda svećenik i Svetotajstveni Isus dva pojma nerazdruživa? Dignite Svećenika, nema Euharistije; kad bi nestalo Euharistije, čemu bi više služio svećenik? Svećenik je koji čini i stvara Euharistiju, dapače njemu je povjerena – ali opet Euha-

[12] Spomenimo mjesta i godine osnutka samo nekih bratovština za čašćenje Euharistije: Šibenik (1356.), Split (1491.), Zadar – Sv. Šime (1505.), Bol (prije 1509.), Rovinj (1542.), Dubrovnik (1550.), Umag (1555.), Dol na Braču (prije 1579.), Sutivan (1579.), Zagreb – Sv. Marko (1615.), Pašman (1630.), Vranjic (između 1658. i 1652.), Banj (1669.), Kali (1675.), Drvenik (1680.), Makarska (1714.), Opuzen (1759.), Slavetić (1773.), Dugo Selo (1773.), Cernik (1777.) itd.

[13] Ova će Kongregacija kanonski biti uređena 16. siječnja 1887.

[14] Prema odredbama toga statuta, svaki je član bio dužan voditi osobnu evidenciju o tjednom jednosatnom klanjanju – adoraciji pred Presvetim, i to bilježiti u zasebno tiskani kartončić nazvan – *libellum adorationis*, koji je na kraju svakog mjeseca trebao dostaviti biskupijskom upravitelju, a on je opet bio dužan sve prikupljene *libele* dostaviti središnjoj bratovštini, odnosno glavnom ravnatelju (Landesdirektor) Društva svećenika klanjatelja u Beču, a potom od godine 1902. godine u Bozen – Bolzano u Južnome Tirolu. Ova je svećenička bratovština izdavala svoj list na raznim jezicima. Neki slovenski i hrvatski svećenici primali su uglavnom njemački list »SS. Eucharistia«, usp. Franjo VELČIĆ, *Hrvatsko-slovenski vjesnik »Sanctissima Eucharistia« (1902.-1911.) i društvo svećenika klanjalaca*, Teološki časopis (Rijeka), br. 1. (2010.), str. 151.-169.

[15] Usp. *Vrhbosna*, 8 (1894.), br. 10., str. 146. – 147.

ristija uzdrži svećenika u duhu i životu svećeničkom. – Ako svećenik gubi svoga duha i propada, to biva, jer ne vrši svojih dužnosti prama sv. Euharistiji. Oh, kad bi svećenici češće pohodili Isusa u sv. Euharistiji, tu o njemu razmatrali, s njime se svjetovali, njemu iskazivali svoje tjeskobe, boli i poteškoće i prosili ga za tolike milosti, kojih potrebuju, sretnije bi živjeli, jer bi živjeli i radili duhom i životom Isusa Krista.«

U svakoj biskupiji gdje je postojala Družba svećenika klanjatelja, kako to propisuje statut, bio je izabran dijecezanski upravitelj koji je jedini kontaktirao sa središnjicom u Bozenu. Tu časnu službu vršili su krajem godine 1902. sljedeći svećenici: dr. Josip Lang, sjemenišni duhovnik (Zagrebačka nadbiskupija; 176 članova), prof. Dragutin Pavličić (Đakovačka ili bosanska i srijemska biskupija), mons. dr. Roko Vučić, kanonik senjski (Senjska biskupija; 26 članova), Antun Bronzin, biskupski kapelan u Poreču (Porečko-pulska biskupija; 14 članova), dr. Kvirin Klement Bonefačić, biskupski tajnik u Krku (Krčka biskupija; 22 člana), Petar Nikolanci, duhovnik u Nadbiskupskom sjemeništu u Zadru (Zadarska nadbiskupija), Nikola Tabulov-Truta, biskupski tajnik u Šibeniku (Šibenska biskupija), D. Jerko Jelić, kanonik u Splitu (Splitska biskupija).

❖Sudionici euharistijskoga kongresa u Vrboskoj, 28. kolovoza 1934.

Društvo sveudiljnog klanjanja

Dakle, Crkva u Hrvata nije nezainteresirano pratila kako se promicanjem euharistijskih pobožnosti u Europi stvara novo ozračje za zbiljski kršćanski život. Zagrebački nadbiskup kardinal Juraj Haulik već je 20. siječnja 1867. odobrio pravila i Društvo sveudiljnog klanjanja Presvetom Oltarskom Sakramentu. Svoju je nakanu obrazložio riječima: »Želeći prema silama prihvatiti sve što se odnosi na veću slavu Božju i raširenje svete vjere, ovime odobravamo pravila o klanjanju presvetom oltarskom Sakramentu i pomaganju posvećenim odijelom siromašne crkve u Nadbiskupiji zagrebačkoj.«[16]

Svrha društva bila je klanjanje i promicanje čašćenja presvetog Otajstva. Dužnost njegovih članova sastojala se u tome da nastoje osobno upoznati Isusa Krista i zavoljeti ga, klanjati mu se i zadovoljiti za uvrede koje mu se nanose svakodnevno. Klanjanje ne prestaje nikada jer članovi društva imaju određene sate klanjanja. Uz ovu duboko religioznu svrhu društvo je imalo i karitativnu svrhu potpomagati siromašne crkve misnim ruhom i ostalim sredstvima koja se upotrebljavaju kod svete Mise i bogoslužnih čina.

Od ustanovljenja Društva njegovi članovi su nastojali udovoljiti svim odredbama pravila i pridonijeti njegovu napretku.[17]

Znakovito je da su u početku najvažniju ulogu u *Društvu* imale ugledne žene iz javnoga života, premda nisu izostajali ni muškarci. Naime, predsjednica je bila grofica Jelisava Drašković, a potpredsjednica Kornelija Kukuljević Sakcinski, supruga književnika i povjesničara Ivana Kukuljevića. Sjedište Društva bilo je Zagrebu, u Frankopanskoj 17, u samostanu sestara milosrdnica. Prvi ravnatelj Društva bio Andrija Jagatić.

Pokrovitelji Društva uvijek su bili zagrebački nadbiskupi, među prvima kardinal nad-

[16] Društvo je ustanovljeno po uzoru na Društvo sveudiljnog klanjanja u Beču, osnovano godine 1858. Prije toga je takvo društvo postojalo u Belgiji, a osnovala ge je grofica Anna de Meeus godine 1848.

[17] Pravilom je bilo određeno da se svaki član Društva klanja Presvetom Otajstvu jedanput po jedan sat svakog mjeseca, a za tu pobožnost odabire sam sebi dan i sat. U tu svrhu dan se računa od šest sati ujutro do 18 sati navečer, za noćno klanjanje od 18 sati navečer do šest sati ujutro. Revnosti se članova preporučuje da odaberu noćne sate ako im dopuštaju okolnosti. Uz sve satove povezane su posebne povlastice. Članovi društva posebno njeguju pobožnost prema Presvetom Srcu Isusovu, koje tako čudnovato prebiva među nama u presvetom Otajstvu, zatim prema muci Isusovoj, kojoj je sveudiljna uspomena presveto Otajstvo.

❖Desetci tisuća vjernika svrstali su se u procesiju na završetku Euharistijskoga kongresa u Zagrebu, godine 1923.

biskup Juraj Haulik, a poslije njega i njegovi nasljednici, koji su brižno pratili rad Društva i sudjelovali u njegovim pothvatima. O 60. godišnjici društva nadbiskup Antun Bauer izdao je posebnu okružnicu o radu Društva sveudiljnog klanjanja i preporučio njegov rad svim župama u nadbiskupiji.

Posljednji pokrovitelj bio je nadbiskup Alojzije Stepinac, koji je u svibnju 1939. posjetio dom Društva sveudiljnog klanjanja koji je još bio u gradnji i potpomogao njegovu gradnju. On je 1. listopada 1943. poslije svete Mise započeo prvi dan sveudiljnog klanjanja u novootvorenoj kapeli »Corpus Domini«, koja je bila dio doma Društva, koji se nazivao »Dom Božje providnosti«.[18]

Kao pokrovitelj Društva nadbiskup Stepinac je iste godine 1943. uputio okružnicu svećenstvu, u kojoj ga je pozvao na adoraciju u novootvorenu kapelu »Corpus Domini«, i da sudjeluje u aktivnostima Društva. Te godine svakog je tjedna dolazilo na adoraciju oko 800 osoba.

(nastavak slijedi)

[18] Kapela *Corpus Domini* je posvećena 20. srpnja 1941. godine, a sagrađena je na jubilarni spomen 1300. godišnjice prvih veza hrvatskog naroda sa Svetom Stolicom.

Molitva u čast Blaženoga Alojzija Stepinca, biskupa i mučenika

Gospodine, Bože naš,
Ti si Blaženom Alojziju Stepincu dao milost
čvrsto vjerovati u Isusa Krista
i spremnost trpjeti za njega
sve do mučeničke smrti.
Pomozi nam slijediti njegov primjer
i njegov nauk
da bismo ljubili Krista kako ga je on ljubio
i služili Crkvi kako joj je on služio
sve do darivanja vlastitoga života za nju.
Njegova živa vjera u Isusa Krista
i postojana ljubav prema Crkvi
neka nas učvrste u borbama života
na putu vječnoga spasenja.
Po njegovu zagovoru udijeli milost
svoga blagoslova našim biskupima,
svećenicima, redovnicima i redovnicama,
svećeničkim i redovničkim pripravnicima,
našim obiteljima da budu čvrste u vjeri
i blagoslovljene novim i brojnijim životima.
Budi utjeha svim starijim osobama
te pomoć bolesnicima i patnicima.
Očeve i majke, djecu i mlade
očuvaj od unutarnjih i vanjskih pogibelji
duše i tijela.
Udijeli milost svećeničkih i redovničkih zvanja
našoj župi, našoj biskupiji i Crkvi u Hrvata.

(Po njegovu zagovoru udijeli mi milost ...)
Po Kristu Gospodinu našemu. Amen.

Nakon toga izmoli: Oče naš, Zdravo, Marijo, Slava Ocu, sa zazivom:
Blaženi Alojzije Stepinče, moli za nas!

OBAVIJEST ČITATELJIMA *GLASNIKA*

Vjernici koji na Blaženikov zagovor budu uslišani – zadobiju tjelesno ili duhovno ozdravljenje ili koju osobitu milost – neka opis uslišanja i cjelovitu liječničku dokumentaciju dostave na adresu:

dr. Juraj Batelja, postulator
Kaptol 18, p. p. 949
10001 ZAGREB

U Muzeju Bl. Alojzija na Kaptolu 31 možete nabaviti medalju Bl. Alojzija – odlivenu u srebru ili bronci, uokvirenu staklenim okvirom – koja može biti dragi dar ili uspomena.

Cijena je 150 kn.

Najavljen postupak za proglašenje svetim kardinala Franje Kuharića

Predvodeći u zagrebačkoj prvostolnici 10. ožujka 2012. Svetu Misu prigodom 10. obljetnice smrti blagopokojnog kardinala Franje Kuharića, zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić u propovijedi je najavio ispitivanje mogućnosti za pokretanje kanonskog postupka o životu i kršćanskim krjepostima blagopokojnog kardinala Kuharića. U tu je svrhu 19. ožujka 2012. imenovao dr. Jurja Batelju postulatorom za ovaj kanonski postupak.

Sluga Božji Franjo Kuharić rodio se u Gornjem Pribiću 15. travnja 1919. Nakon završene gimnazije u Dječačkom sjemeništu na Šalati u Zagrebu, studirao je i diplomirao filozofiju i teologiju na Katoličkom bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Nadbiskup Alojzije Stepinac zaredio ga je za svećenika u zagrebačkoj katedrali 15. srpnja 1945. Za vrijeme objeda sa svim novozaređenim svećenicima, jer je upravo započeo nesmiljeni komunistički progon Katoličke crkve, nadbiskup Stepinac ih je ohrabrio riječima: »Šaljem vas u krvavu kupelj.«

Bio je imenovan najprije kapelanom u Radoboju (1946.-1947.), zatim župnikom u Sv. Martinu pod Okićem i Rakovu Potoku (1947.-1957.) te u Samoboru (1957.-1964.). Zbog gorljivosti i vjernosti Crkvi komunistički ga je režim sustavno progonio i zloglasna tajna policija Udba često ga je pozivala na saslušanja. S obzirom na to da je ostao nepokolebljiv i vjeran svom kršćanskom uvjerenju i svećeničkom pozivu režim mu je, u Rakovu Potoku godine 1947. i u Jakovlju godine 1948., pripremio dva atentata s nakanom da ga ubije. Božjom pomoći i susretljivošću vjernika koji su trpjeli zajedno s njime preživio je oba atentata i potom nebrojene protivnosti u navještaju i obrani istine o Katoličkoj Crkvi, Bl. Alojziju Stepincu i hrvatskom narodu.

Dana 3. svibnja 1964. posvećen je u zagrebačkoj katedrali za pomoćnog biskupa nadbiskupu dr. Franji Šeperu. Bio je sudionik Drugoga vatikanskog koncila na 3. i 4. zasjedanju. Nakon što je kardinal Šeper u kolovozu godine 1969. imenovan prefektom Kongregacije za nauk vjere, mons. Kuharić je imenovan apostolskim administratorom Zagrebačke nadbiskupije, a 16. lipnja 1970. zagrebačkim nadbiskupom. U mjesecu rujnu iste godine izabran je za predsjednika Biskupske konferencije Jugoslavije s mandatom na pet godina, a na tu službu bio je biran još tri puta uzastopce.

Otkako je 15. svibnja 1993. Sveta Stolica osnovala Hrvatsku biskupsku konferenciju, mons. Kuharić je bio njezin prvi predsjednik (izabran 8. lipnja 1993.) i tu je službu obavljao sve do odlaska u mirovinu.

Ivan Pavao II. promaknuo je na konzistoriju 2. veljače 1983. nadbiskupa Franju Kuharića u Kardinalski zbor. Uskoro je imenovan za djelatnog člana Kongregacije za kler, Kongregacije za bogoštovlje te rimske Komisije Sv. Ćirila i Metoda. Umirovljen je 5. srpnja 1997., a službu zagrebačkog nadbiskupa svom je nasljedniku mons. Josipu Bozaniću predao 4. listopada 1997.

Zagrebačko sveučilište dodijelilo mu je godine 1970. počasni doktorat, a bio je i počasni akademik HAZU.

Preminuo je u Nadbiskupskom dvoru u Zagrebu 11. ožujka 2002. godine.

❖Sluga Božji Franjo Kuharić s kolegama Josipom Gjuranom i Josipom Vranekovićem, majkom i sestrom vlč. Gjurana i časnim sestrama, u Krašiću u godini smrti Bl. Alojzija Stepinca

Budući da se ispunila kanonska dob i da danas slavimo 10. obljetnicu smrti blagopokojnog kardinala Franje Kuharića, ujedno primjećujući kako traje i raste vjernička i molitvena povezanost s blagopokojnim Kardinalom, kao i na temelju osobnog poznavanja, posebno iz razdoblja života u njegovoj blizini i u zajedništvu s njime, od 1997. do njegove smrti, u ranim jutarnjim satima 11. ožujka 2002. godine odlučio sam poduzeti što traži Crkva kako bi se ispitala mogućnost za pokretanje kanonskog postupka o životu i kršćanskim krjepostima blagopokojnog kardinala Franje Kuharića.

»Kardinal Kuharić dao je dosljedno svjedočanstvo za Krista, neumorno ulijevajući pouzdanje i hrabrost vjernicima u tijeku teških kušnji kojima je bila izložena hrvatska zemlja. Prožet evanđeoskim svjetlom kardinal Kuharić bio je poput melema na rani našega naroda, budeći vjeru u ljudima i nadu u bolje sutra te da su Isus Krist i njegovo evanđelje bili njegova pokretačka snaga kojom je širio kraljevstvo Božje, te ga se može staviti uz bok Bl. kardinala Stepinca.« (Mons. Juraj Jezerinac, u homiliji u Pribiću, 11. ožujka 2012.)

»Kardinal Franjo Kuharić, naš nadbiskup, uistinu zaslužuje da ga nazivamo uzoritim, jer nam je svojom ljubavlju prema Isusu Kristu, Crkvi i svome narodu ostao uzor (...). On je punim vjerničkim opredjeljenjem svakodnevno razmatrao Božju riječ, u njoj pronalazio životna načela, molitvom ih usvajao, po njima živio i cjelovito ih naviještao u svim okolnostima u kojima se našao (...). Zbog toga je bio siguran moralni orijentir u teškim vremenima druge polovine dvadesetog stoljeća.« (Mons. Antun Škvorčević, biskup požeški, u homiliji u nedjelju, 11. ožujka 2012.)

Misli iz propovijedi kardinala Josipa Bozanića, održane 10. ožujka 2012. u zagrebačkoj prvostolnici uz 10. obljetnicu smrti kardinala Franje Kuharića

»Godine što prolaze nemaju jednaku vrijednost u našim osjećajima, kada se odnose na drage ljude. Ni trajanje proživljenih trenutaka ne doživljavamo na isti način. Deset godina od smrti blagopokojnoga kardinala Franje Kuharića nosimo u svome vjerničkom iskustvu i spomenu, tako da – s jedne strane – osjećamo nedostatak vrijednoga pastira i službenika Crkve, i to nam se nedostajanje čini dugim, a – s druge strane – blizina u vjeri i živo sjećanje povezuju nas s njegovom milosnom nazočnošću među nama, te nam se čini da je tih deset godina prošlo veoma brzo. Štoviše, čvrsto vjerujemo da on u zajedništvu nebeske Crkve prati hod Crkve Zagrebačke nadbiskupije.

Stoga je razumljivo da nam se, o spomenu na njegov prijelaz k nebeskom Ocu, prva misao veže uz zahvalnost na čovjeka kojega je papa Benedikt XVI. u ovoj prvostolnici, 5. lipnja 2011. godine, nazvao 'ljubljenim kardinalom', istaknuvši i njegovo ime među primjerima nositeljâ snažnoga svjedočanstva u našoj Crkvi.

❖Tek posvećeni biskup Franjo Kuharić kao sudionik Drugoga vatikanskoga sabora u razgovoru s papom Pavlom VI.

To je svjedočanstvo bilo obilježeno dubokom vjerom, pouzdanjem i nadasve otajstvom Božje ljubavi. Puno je svetopisamskih tekstova koji nam dozivaju u svijest njegove riječi, poticaje, utjehu i životne okolnosti dugogodišnje pastirske službe. No, današnje evanđelje, s prispodobom o milosrdnom Ocu na jednostavan i dubok način izriče njemu dragu stvarnost koju je stavio u svoje biskupsko geslo, ali istodobno postavio i pred svakoga od nas: *Bog je ljubav*. To nije puka tvrdnja, nego izraz najdubljega životnog oslonca na Boga. Upravo u tome svjetlu razmatramo navještenu Riječ i ono što je po toj riječi Bog činio i darovao svijetu životom i smrću blagopokojnoga Kardinala (...). Koliko je samo puta i naš Kardinal, upravo na proročkome tragu, upozoravao na posljedice za čovjeka, Crkvu i društvo, ako se zaboravi polazište Božje ljubavi, izvorište koje nam nije dano na raspolaganje. Naviještao je Boga koji ne prestaje čekati, niti onda kada je rasipnički potrošena dobrota, povrijeđena ljubav, poniženo vlastito dostojanstvo; kada čovjek misli da se životna glad može utažiti hranom koja nije u svome rastu zalijevana Božjim Duhom.

Blagopokojni Kardinal rado se prisjećao vedrine, unatoč svemu bolno proživljavanomu. To je evanđeoska snaga da se bez mržnje i sebičnosti iskreno ispovijeda ono što se vjeruje i zbog toga se i u vrijeme neslobode može biti slobodan.

Vrijedno je vraćati se na životni govor toga pastira zagrebačke Crkve jer iz tog je govora razvidan onaj isti pristup koji resi ljude privučene i prožete kršćanskom svetošću, one što žive uronjeni u Kristovu proročku, svećeničku i kraljevsku službu. Takvi svjedoci iznose Kristov nauk u poniznosti, žive ga u vjeri i strpljivosti, a druge ljude upućuju prema svjetlu neprolaznoga. Iz tog se pristupa danas lakše može vidjeti ispravnost Kardinalovih riječi i zalaganja. I ne samo to. U njegovim se riječima i djelima vidi način na koji je Crkva živjela svoje poslanje u povijesnim okolnostima.

Kardinal Kuharić nije nas vjernike i sav hrvatski narod samo tješio u tegobama, nego

»Ako postoji neka krivnja nadbiskupa Stepinca, onda je to samo jedna krivnja: bio je dosljedan svojoj vjerničkoj savjesti uvijek i do kraja; bio je vjeran svojoj savjesti pod svaku cijenu; za svoje uvjerenje bio je pripravan umrijeti. Zato je bio protivnik svih ideologija koje su nijekale Boga i besmrtno određenje čovjeka; bio je za čovjeka i protiv svakog nasilja; bio je protiv svega onoga što je za svu obaviještenu javnost u tom neizrecivo tragičnom povijesnom vremenu značilo ime Hitler ili ime Staljin. Milijuni obespravljenih ljudskih bića plaćali su glavom jer se nisu svidjeli moćnicima. (Ali goloruka snaga duha jača je od armija.)«, Franjo kardinal KUHARIĆ, *Poruke sa Stepinčeva groba*, Zagreb, 1990., str. 42.

i ispravljao, čak i onda kada je oholost bila prejaka, da bi se prihvatio njegov glas. Ali uvijek u nadi. Pozivao je da se ne padne u malodušnost te poticao da se ustane i krene prema izvoru radosti. Hrabrio je da se ne umori hodeći dugim i teškim putem prema Očevoj kući, pa makar bili iskušavani zlom i opterećeni križem. I sam se iskreno radovao kada je osjetio da je Bog progovorio i pokazao prisutnost raširenih ruku koje nude obnovljenu ljubav i novo ruho života milosti. Tim je otajstvom isprepleten cijeli njegov život.

Važnu je ulogu pridavao obitelji. Prepoznao je da je njegov život u obitelji bio skroman te da je upravo obitelj, osim skromnosti, njegovala i otvarala osjetljivost za druge, odgoj za dar i radost zbog zajedništva. U obitelji je učio moliti i prihvatio molitvu, s kojom je povezivao rad i odgovornost.

❖Sluga Božji Franjo Kuharić predvodi Misu za sve stradalnike u Domovinskom ratu i na Križnome putu u zagrebačkoj katedrali 30. ožujka 1997. (fotografirala Kata Šoljić, koja je u Domovinskom ratu izgubila četvoricu sinova)

Temeljne obiteljske krjeposti unio je i u svoj svećenički poziv, na koji je odgovorio sa željom služenja u Crkvi i s velikim pouzdanjem u Isusa. Bila mu je draga Isusova riječ: »Niste vi izabrali mene, nego sam ja izabrao vas«, jer je znao da je to nadnaravni poziv koji se u njemu očitovao kao čvrsta odluka u vremenima koja su najavljivala razdoblje suočenosti Crkve s progonstvima.

Njegov odaziv nije bila tek težnja za nejasnim pojmom svećeništva, nego iskrena želja odgovoriti Božjem pozivu i služiti čovjeku. Iskusio je 'krvavu kupelj' koju je njegovu naraštaju svećenika navijestio Blaženi Alojzije Stepinac. No, sve što se događalo u susretu s nasiljem zapravo je potvrđivalo istinu da Crkvu vodi Božja providnost po ljudima koji se dopuste Bogom voditi. Koliko nam to i danas govori o važnosti podupiranja u ustrajnosti i toliko potrebne uzajamne privrženosti vjernika i svećenika.

Blagopokojni Kardinal rado se prisjećao vedrine, unatoč svemu bolno proživljavanomu. To je evanđeoska snaga da se bez mržnje i sebičnosti iskreno ispovijeda ono što se vjeruje i zbog toga se i u vrijeme neslobode može biti slobodan.

Taj je stav kasnije posebno došao do izražaja u neprihvaćanju lažne optužbe i osude Bl. Alojzija i u hrabrom prihvaćanju nositelja

Temeljne obiteljske krjeposti unio je i u svoj svećenički poziv, na koji je odgovorio sa željom služenja u Crkvi i s velikim pouzdanjem u Isusa. Bila mu je draga Isusova riječ: »Niste vi izabrali mene, nego sam ja izabrao vas«, jer je znao da je to nadnaravni poziv koji se u njemu očitovao kao čvrsta odluka u vremenima koja su najavljivala razdoblje suočenosti Crkve s progonstvima.

istine i tumačenja njegova života, u kojemu se odražavala ne samo obrana ljudskoga dostojanstva, nego i sloboda Crkve u suočavanju s komunističkom ideologijom. Na primjeru te gorljivosti jasno je za svako vrijeme – a ne postoji nijedno povijesno razdoblje bez ideoloških težnja protiv čovječnosti – da nisu dostatni samo nauk i dokumenti, nego da su odlučujuće osobe koje utjelovljuju vrijednosti. Otkrivao je lik nadbiskupa Stepinca i time davao snagu vjernicima, potičući ujedno i na čuvanje vjerničkoga dostojanstva.

Nikada nije dvojio da je kardinal Stepinac svet čovjek. Mnogi su pošteni ljudi osjećali isto. Ali, to je bilo puno više od obrane nevinosti jednoga čovjeka. To se pretočilo u način življenja Crkve i u pastoralno djelovanje 'Stepinčeve Crkve': snažne u svijesti vjernika; katoličke u svemu što taj pojam znači; svjedočanske u jednostavnosti i neustrašive u zajedništvu.

❖Sluga Božji Franjo Kuharić na dan ulaska u posjed svoje naslovne crkve u Rimu hrvatske crkve Sv. Jeronima, 19. veljače 1983.; sa Slugom Božjim na slici su mons. Marijan Oblak, nadbiskup zadarski i mr. Josip Bozanić, svećenik student Krčke biskupije, ceremonijar

Dragi vjernici, mi baštinici toga bogatstva, i danas smo iskušavani pokušajima razdora u istome Kristovu tijelu. Kardinal Kuharić je znao kakav nam je biser darovan i da je njegov sjaj moguće vidjeti samo ako se vjernici u neizmjernoj snazi uma i duha drže zajedno. Poznavao je ljudsku grješnost, ali je uvijek isticao Božju veličinu i milosrđe koje jedino čini čudesna djela. Doživio je predivne primjere odgovornosti vjernika za svoju Crkvu. Njegov izričaj: 'Mi odgovaramo za svoju Crkvu' - dopire i do nas u našoj odgovornosti svih vjernika. Jednako tako znao je da nije sam u svojoj službi, zbog čega je isticao: 'Nadbiskup sâm ne može puno učiniti.' Kada vjernici žive svoje poslanje uprisutnjuju Crkvu u svijetu, na svim putovima čovjeka. A svi smo pozvani da budemo pred Bogom i ponizni i zahvalni.

Svjesni smo, nadalje, da postoji puno razloga zbog kojih je Kardinal smatran braniteljem prava hrvatskoga naroda i ostao živjeti u spomenu kao zaslužnik za slobodu hrvatske Domovine.

Imao je istančan smisao za pravdu, iz koje je ostao i njegov zalog, kojim nas trajno opominje naglašavajući važnost savjesnosti, poštenja, ulaganja u dobro zajednice, jer 'kakvi budu ljudi takva će biti budućnost Hrvatske'.

Draga braćo i sestre, puno je vrlina koje rese toga našega pastira i koje treba dublje razmatrati. Sjećamo se njegove dobrote, proizišle iz vjernosti Kristu i Crkvi. Ostao je živjeti njegov kršćanski mir i nutarnja radost. Povijest će ga lako pamtiti kao promicatelja istine i branitelja pravde. Hrvatski ga narod prepoznaje kao čuvara hrvatske nade i kao uporište nacionalnoga jedinstva. A u svjetlu vjere prepoznajemo ga i kao ogledalo Božjega milosrđa i ljubavi.

Blagopokojni Kardinal često je suprotstavljao otajstvo zla i ljubavi. Zbog toga nas poziva da promatramo Oca koji dopušta sinu da ode, poštujući slobodu, premda zna da taj odlazak ima bolne posljedice. Pozvani smo vidjeti Oca koji ne skida oka s obzora, nadajući se povratku; koji ne traži račun plaćene bezumnosti, nego se raduje sinovljevom povratku; Oca koji ne optužuje, koji grli, prima ne zahtijevajući opravdanja; koji zove na slavlje. Promatramo Oca kojemu nije teško izići i pred starijega sina, objasniti razloge svojih postupaka i svoga milosrđa. Takav je naš Bog koji je pozvao na nasljedovanje nadbiskupa Franju i nebrojeno puta po njemu naš pogled usmjerio prema križu i uskrsnuću.

Braćo i sestre, budući da se ispunila kanonska dob i da danas slavimo 10. obljetnicu smrti blagopokojnog kardinala Franje Kuharića, ujedno primjećujući kako traje i raste vjernička i molitvena povezanost s blagopokojnim Kardinalom, kao i na temelju osobnog poznavanja, posebno iz razdoblja života u njegovoj blizini i u zajedništvu s njime, od 1997. do njegove smrti, u ranim jutarnjim satima 11. ožujka 2002. godine odlučio sam poduzeti što traži Crkva kako bi se ispitala mogućnost za pokretanje kanonskog postupka o životu i kršćanskim krjepostima blagopokojnog kardinala Franje Kuharića. Stoga ću narednih dana imenovati postulatora u kauzi.

Vas i sve do kojih dopire moja poruka pozivam da od danas na Ured postulature Zagrebačke nadbiskupije dostavljate svoja svjedočanstva o kardinalu Franji Kuhariću. To će pomoći sustavnom očuvanju spomena toga velikog sina Crkve i hrvatskoga naroda, ali će prikupljeni materijali biti ujedno temelj za onaj

Blagopokojni Kardinal često je suprotstavljao otajstvo zla i ljubavi. Zbog toga nas poziva da promatramo Oca koji dopušta sinu da ode, poštujući slobodu, premda zna da taj odlazak ima bolne posljedice. Pozvani smo vidjeti Oca koji ne skida oka s obzora, nadajući se povratku; koji ne traži račun plaćene bezumnosti, nego se raduje sinovljevom povratku; Oca koji ne optužuje, koji grli, prima ne zahtijevajući opravdanja; koji zove na slavlje.

❖Sluga Božji Franjo Kuharić na dan Mlade Mise pred polazak od rodne kuće u župnu crkvu Sv. Siksta, 12. kolovoza 1945.

postupak kojim Crkva vrjednuje život nekoga vjernika u svjetlu Evanđelja i prosuđuje njegovu vrijednost u smislu primjera za nasljedovanje istih krjeposti. To nastojanje preporučujem u vaše molitve i usrdno stavljam pod zagovor Presvete Bogorodice Marije, Majke Crkve i Blaženog Alojzija Stepinca.

U svojoj je oporuci blagopokojni Kardinal napisao: 'Kao zagrebački nadbiskup i metropolit molim svoju veliku duhovnu obitelj – Zagrebačku nadbiskupiju i cijelu Crkvu u hrvatskom narodu da čuva i živi cjelovitu Katoličku vjeru u osobnom, obiteljskom i narodnom životu.' To je večeras i naša nakana, želja i molitva. Amen.«

Kardinal Bozanić najavljeni je postupak preporučio u molitve vjernika i zagovor Blažene Djevice Marije te Blaženoga Alojzija Stepinca.

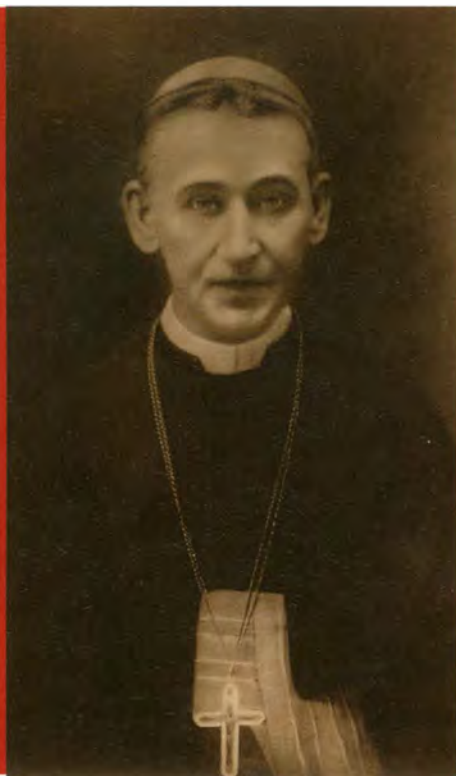
»Molimo Gospodina da nas, ako je to njegova sveta volja, obdari onim zagovornikom na oltaru, koji je oporučno zadužio 'Zagrebačku nadbiskupiju i cijelu Crkvu u hrvatskom narodu da čuva i živi cjelovitu Katoličku vjeru u osobnom, obiteljskom i narodnom životu'.« (Kard. Josip BOZANIĆ, *Homilija na Misi posvete ulja*, zagrebačka prvostolnica, Veliki četvrtak, 5. travnja 2012.)

DAROVATELJI ZA POSTUPAK PROGLAŠENJA SVETIM KARDINALA FRANJE KUHARIĆA

Iščekujući sprovodne svečanosti splitsko makarskog nadbiskupa Ante Jurića, barem 50-ak svećenika stisnulo mi je ruku, pretpostavljam, ne toliko zbog činjenice da sam imenovan postulatorom u kanonskom postupku za proglašenje svetim kardinala Franje Kuharića, koliko zbog radosti da će se istražiti život jednog vrijednog pastira Katoličke Crkve, koji je i Crkvi i svom hrvatskom narodu ostavio baštinu žive vjere u Boga.

Radost zbog tog događaja iskazalo mi je i nekoliko vjernika koji me prepoznaše na ulicama Splita. Svim tim poduprirateljima i darovateljima srcem pridružio se u arhivu Splitsko-makarske nadbiskupije gosp. Nikola Čapalija i kriomice, samozatajno, udijelio dar od 50 kn za početak kanonskog postupka u čiji je dovršetak on uvjeren. Svima od srca zahvaljujem.

J. Batelja, postulator

Postupak za proglašenje svetim Sluge Božjega Josipa Langa

Nadbiskupija zagrebačka s ponosom otvara stranicu svetosti puno intenzivnije negoli je to bilo u drugim razdobljima kroz 11 stoljeća njezine bogate duhovne povijesti.

Ne želim se osvrtati na brojne pastire i članove Božjega naroda koji su osvijetlili lice Crkve i hrvatskoga naroda prednjačeći u djelima kršćanske ljubavi i snažne vjere u Boga i njegovu Crkvu, već bih u Glasniku Bl. Alojzija Stepinca želio više prostora posvetiti i Sluzi Božjemu Josipu Langu, odgojitelju svećeničkih duša, župniku župe Sv. Marije na Dolcu, kanoniku i pomoćnome biskupu zagrebačkom, koji je u prvoj četvrtini 20. stoljeća ispisao prekrasne stranice povijesti kršćanske dobrotvornosti Crkve u Hrvata.

Bogoslovi kojima je Lang bio odgojitelj, duhovnik i rektor, osvjedočili su se da je posjedovao izvanredne vrline, onakve kakve obično pripisujemo svecima. Nije se radilo samo o trenutnom ili povremenom duhovnom usponu: Langovi odgajanici takvu su sliku o svojem duhovniku zadržali i kad su postali svećenici. Ponajviše ih je oduševljavao njegov svećenički izgled, u svemu odmjeren, uglađen, pun goruće pobožnosti kojom se odlikovao i kao duhovnik i kao rektor. Na svoje je odgajanike ostavljao dojam snažne svećeničke gorljivosti koja dolazi do izražaja osobito na propovjedaonici. Osim na bogoslove, njegove su propovijedi imale snažan utjecaj na narod. Prepričavale su se, te se u pojedinim odlomcima i primjerima pamtili njegovi izrazi kad je govorio o paklu, čistilištu, vječnome životu. Znalo se dogoditi da su nakon njegove propovijedi svi svećenici okupljeni na nekom proštenju ili većem skupu vjernika ispovijedali do kasno u noć.

Suosjećanje koje je učio u školi milosrdnog i presvetog Isusova srca svjedočio je ne samo u ispovjedaonici, nego i u ophođenju sa siromasima na ulici. Štoviše, svaka osoba koja je s njim dolazila u kontakt, ne samo svećenik ili laik već i inovjerac, odlazili bi od njega s uvjerenjem da su bili u susretu s izvanrednim čovjekom.

Sućutan i pun razumijevanja bio je prema grješniku, ali je odmjerenim riječima šibao i korio grijeh koji ranjava čovjekovu dušu i udaljava čovjeka od izvora svetosti, dobroga Boga. Suosjećanje koje je učio u školi milosrdnog i presvetog Isusova srca svjedočio je ne samo u ispovjedaonici, nego i u ophođenju sa siromasima na ulici. Štoviše, svaka osoba koja je s njim dolazila u kontakt, ne samo svećenik ili laik već i inovjerac, odlazili bi od njega s uvjerenjem da su bili u susretu s izvanrednim čovjekom. Ako nije imao novca za udijeliti, ne kao milostinju već kao dar, dopustio je da njegov sugovornik izreče svoju bol i tako omogućio da se isti ohrabren i utješen vrati u svoju svakodnevnicu. Odlikovao se strpljivošću, nadasve u poteškoćama koje mu je Bog slao. Uvijek bijaše spre-

❖Sluga Božji Josip Lang predvodi Križni put Kalvarijom hrvatskog nacionalnog svetišta u Mariji Bistrici

man, dapače, rado se žrtvovao u ispovijedanju i vođenju duša, osobito u pohodu bolesnika.

Njegovim suvremenicima koji put se činilo da pretjeruje. Pio je malo vina, i to najviše jednu čašu, u njega bi pomiješao vodu. Nikad nije pušio niti se primjećivalo da mu ruka nezadrživo poseže za slatkišima. Mnogi bi primjećivali: »Eto sveca!«

Odlikovao se kao profesor pedagogije i povijesti te dobar poznavatelj hrvatskoga jezika. Primjećivalo se da je postao gotovo estet u pripremanju tekstova koje je odmjerenom dikcijom izgovarao. Svojim primjerom odgojio je mnoge svećenike zauzete u propovijedanju i nacionalno osviještene.

Osobito pobudno je na vjernike i na bogoslove utjecao slavljenjem svete Mise. Vidjelo se da je slavi s pobožnošću, predanošću, gotovo zanosom kad bi se nakon pretvorbe naklonio nad svetu hostiju i molio: »Suplice te rogamus – Stoga te smjerno molimo« itd. Primjećivao bi se poseban sjaj na njegovom licu, i na sudionike slavlja ostavio bi dojam kao da je u ekstazi, kao da sa svetim žarom govori sa svojim Spasiteljem. Jednako tako sve njegovo ponašanje za vrijeme Mise i nakon misnoga slavlja, odlazak od oltara i zahvala bili su *memento* – opomena svima koji su ga promatrali i poticaj na žarku pobožnost prema Euharistiji i zahvalnost za tako veliki Božji dar. Baš iz činjenice što se odlikovao živom vjerom u Euharistiju vrlo rano se upisao u Društvo svećenika klanjalaca, a godine 1921. izabran je za predsjednika Odbora za euharistijske kongrese. Njegovim marom i snažnom vjerom u Euharistiju pripremljen je i veličanstveno proslavljen hrvatski nacionalni Euharistijski kongres u Zagrebu godine 1923.

Njegovim suvremenicima koji put se činilo da pretjeruje. Pio je malo vina, i to najviše jednu čašu, u njega bi pomiješao vodu. Nikad nije pušio niti se primjećivalo da mu ruka nezadrživo poseže za slatkišima. Mnogi bi primjećivali: »Eto sveca!«

Iz pisama, zbirki propovijedi i očitovanja brojnih svjedoka proizlazi da je biskup Lang bio duhovno žarište, osobito junačan i vjeran u primjeni katoličkih načela u svakidanjem životu. Njegov katolički radikalizam i čvrsti stav nije se sviđao svima ni u Crkvi ni mnogima izvan Crkve, osobito ne onima kojima je više godila politika od službe u svetištu.

Koji su pak tražili Božje putove i Božju blizinu osjećali su da su savjeti i odredbe Sluge Božjega Josipa Langa bile Božji blagoslov. Tamo kamo je dopirala njegova duhovna prosudba i nadahnuto viđenje stvari morali su se ljudi oko njega složiti s njegovim mišljenjem, i njegove inicijative redovito bi završile uspješ-

❖Sluga Božji Josip Lang sa svećenicima

no. Ne čudi stoga da su se kod njega rado ispovijedali ne samo Kristovi vjernici laici, nego i svećenici i biskupi.

U tijeku je pisanje »pozicije«, knjige o krjeposnom životu i glasu svetosti na temelju saslušanih svjedoka, dokumenata i literarne ostavštine Sluge Božjega biskupa Langa, na temelju koje će stručnjaci donijeti prosudbu o istinitosti njegova svetačkog života.

Pozivam stoga svakog čitatelja *Glasnika* da bude pronositelj glasa svetosti ovog Sluge Božjega i moli da Bog na njegov zagovor učini koji čudesan znak, kao potvrdu da se Bogu u potpunosti svidio.

Misli iz pozdravnog govora Sluge Božjega Josipa Langa na otvorenju svečanog zborovanja svih sudionika euharistijskog kongresa u Zagrebu, 3. kolovoza 1924.:

»Slavni Zbore! Preuzvišeni Gospodine Nuncije i delegate sv. Oca! Preuzvišena i presvijetla gospoda nadbiskupi i biskupi! Preuzvišena i presvijetla gospoda predstavnici svjetskih oblasti i civilnih i vojnih! Mili i pobožni narode naš!

Kao predsjedniku Odbora, koji se morao pobrinuti za ovo Euharistijsko slavlje, čast mi je danas i slatka dužnost, da Vas sve pozdravim u ime Gospodina našega. I činim to s veoma velikom radosti. Kako da ne? Ta u radosti srca i vi ste dohrlili amo u bijeli Zagreb. Raduje se danas duša vaša, a raduje se s vama i cijela Hrvatska, raduju se s vama dobri katolici svih krajeva naše države, raduju se zacijelo i anđeli Božji i čitavo nebo, kad vidi, kako su Hrvati i katolici svih južnoslavenskih zemalja pohitali, da Bogu svojemu u Otajstvu sakrivenom podaju čast i poklon, koji Mu pripada, te Mu iskažu najiskreniju ljubav srca svojega. To je dostojno slavnoga grada Zagreba, to je dostojno mile naše Hrvatske domaje, to je dostojno svih vrlih katolika naše države. Ta zar nije nama Isus sve u svemu? Zar nije i nama predao sve, što je imao: i nauku Svoju i primjere Svoje i zasluge Svoje i Krv Svoju i Crkvu Svoju i Majku Svoju i svega Sebe dušom i tijelom? Zar ne boravi On i danas među nama i boravi već stoljeća i stoljeća. On je hranio i branio oce naše i djedove naše, On hrani i brani i nas bez prekida, On će hraniti i braniti djecu vašu i unučad vašu do na kraj svijeta. On je bio vazda narodu našemu, a jest i sada, najbolji Prijatelj, najveći Dobročinitelj, premili Spasitelj naš. Pa stoga, to je zaista najljepši dan u Hrvatskoj, gdje se vas narod zajedno kao jedno srce i jedna duša Spasitelju svomu može da pokloni i za sve dobro najusrdnije zahvali.«

Prognani i zanemareni hrvatski slikar Kristijan Kreković

Prema članku Darka Žubrinića: »Kristijan Kreković, znameniti hrvatski slikar«, objavljenom u *Muka kao nepresušno nadahnuće kulture VI, Pasionska baština Bosne i Hercegovine*, (ur. Jozo Čikeš), izdala »Pasionska baština«, Zagreb, 2010., na str. 479.-547. i katalogu koji su satavili Romaguera i Rubí CLIMENT, KRISTIAN KREKOVIC: *La colleció del Museu Krekovic*, Mallorca, 2006., te životopisu i katalogu koji je sastavio Gaspar SABATER, *Kristian Kreković, El artista y su obra*, Consell de Mallorca, [2]1997., donosimo kratki prikaz života i stvaralaštva Kristijana Krekovića, jednog od najpoznatijih hrvatskih slikara. S obzirom na to da je velik dio svog života radio u Peruu svjetska likovna kritika ubraja ga u hrvatsko-peruanskog umjetnika.

Možda mu zlonamjerni epiteti kojima ga je nadarila komunistička diktatura Titove Jugoslavije i u slobodnoj Republici Hrvatskoj smetaju da bude »hrvatski« slikar i »jedan od najvećih svjetskih slikara«.

Kristijan Kreković istaknuti je hrvatski likovni umjetnik. Rođen je 28. veljače 1901. u skromnoj obitelji u selu Koprivna na rijeci Bosni, između Doboja i Modriče u Bo-

❖Kristijan Kreković: *Zbjeg* – bježe Hrvati, Židovi, muslimani i svi kojima su oduzeta ljudska prava. Znakovito je da su Hrvati u BiH uvijek morali napuštati svoja ognjišta i svoja bunjišta.

❖Kristijan Kreković: *Žalosna Bosna; Hrvati u zbjegu i pred logorom*

Za izniman rad Krekoviću je godine 1966. znameniti grad Cuzco (ili Cusco, stara prijestolnica Inka na jugu Perua) dodijelio titulu počasnog građanina i Zlatnu medalju grada.
Premda je u svjetskoj likovnoj umjetnosti ostavio značajan trag, a španjolska kraljica Sofija je prigodom otvaranja Krekovićeva Muzeja u Palma de Mallorci godine 1981. zapisala da je Kreković »magnifico pintor« (»veličanstven slikar«), u svome hrvatskom narodu i u njegovoj državi, kojoj je Kristijanova supruga Sina Kreković godine 1994. donirala 80 umjetničkih djela, gotovo je zaboravljen.

❖Kristijan Kreković: *Hrvat*

sni i Hercegovini, a umro u Mallorci 21. prosinca 1985. Manuel Alvarez de Sotomayor o Krekoviću kaže da je bio »čovjek krepka, uspravna i intenzivna života, neukroćene volje i nepromjenljiva poziva«, »hrvatski slikar, rodoljub iz jednog potlačenog naroda, čovjek iz puka«.

Otac Roko Kreković bio je šumarski inspektor, rodom iz Perušića u Lici, a majka Marija rođ. Milanović iz Livna. Oba roditelja su iz rimokatoličkih obitelji. Selo Koprivna pripadalo je tada okružju Donja Tuzla, župa Gradačac. Nekada je to bilo rimokatoličko selo, a danas postoje Koprivna Donja i Gornja, koja su pravoslavna sela. Kršten je 10. ožujka u crkvi Sv. Rođenja Bl. Djevice Marije, kao Mato Kristijan Kreković, a krstio ga je Mato Bekavac, upravitelj župe i župnik u Modriči. Kum je bio Mato Grebenar, rimokatolik, gostioničar. Vjenčao se Sinom Pevsner (Zina Pevzner) u Beogradu godine 1934., u crkvi Krista Kralja.

Kristijan je osnovnu školu pohađao u Maglaju u BiH. Već kao dijete imao je sklonosti prema crtanju. Počeo je crtati sa 7 ili 8 godina. Jednom mu je ujak poklonio olovku pa ga je Kristijan potajno portretirao jutrom kada je prolazio kraj njegova doma. Ujak i svi ostali bili su oduševljeni portretom, i od tada ga je najbliža rodbina redovito opskrbljivala crtaćim priborom. Njegov otac Roko bio je u Maglaju član uprave podružnice HKD Napredak. Kristijan je u Tuzli proveo djetinjstvo i ranu mladost. Bio je stipendist kulturnog društva *Napredak* tijekom srednje škole u Tuzli od 1915. do 1917. Kristijan je imao tri brata, od kojih je jedan (Slavko) poginuo tijekom Drugoga svjetskog rata. Godine 1944. Kristijan je tu tragediju obradio na slici *Hrvatska smrt*.

Roditelji su marljivog Kristijana uputili na studij ekonomije u Beč. Tamo je međutim izgubio stipendiju Zemaljske vlade u Sarajevu zbog odluke da bude slikar. Godine 1925. briljantno je završio studij likovne umjetnosti na Akademie der Bildenden Künste (Akademija likovnih umjetnosti) u Beču. Tijekom Krekovićeve prve izložbe u Beču, ne kasnije od 1925., tj. u vrijeme dok je bio još student u Beču, njegov su rad s najvećim pohvalama ocijenili poznati likovni kritičari A. F. Seligmann i dr. Ankwicz-Kleehoven. Tijekom dvije godine uzdržavao ga je u Beču do kraja studija jedan židovski bračni par bez djece, a Kreković im je za uzvrat svaki mjesec nacrtao po jednu sli-

❖Kristijan Kreković tumači papi Pavlu VI. svoju ekumensku sliku Majke Božje

Camille Mauclair, ugledni francuski književni i likovni kritičar iz Pariza, godine 1938. piše za Kristijana Krekovića da je jedan od najvećih slikara dvadesetog stoljeća: »...Snaga njegovih majstorskih kompozicija, s dubokim filozofskim i socijalnim sadržajem, čini ga jednim od najvećih slikara našeg vremena...«

ku. Taj bračni par kasnije je stradao kada je Hitlerova Njemačka anektirala Austriju. Nažalost, nisu poznata Krekovićeva djela iz razdoblja njegova studija, tijekom kojega se osjeća »klasikom, nastavljačem talijanskog preporoda i španjolskog realizma, i nije se pomirio s lakoćom i zabludom onog slikarstva koje je zaboravilo crtež i strogost znanja«.

Nakon završenog studija u Beču otputovao je u Pariz, gdje je trijumfirao kao portretist i ostvario preko 300 velikih slika i na stotine studija s likovima najvećih genija čovječanstva. Kreković, bogat, slavan, s divnim ateljeom, no, uza sve to, on osjeća jezu svoga vremena: rat se svakoga dana sve više grozi. Europa strepi, a istovremeno se baca u bratoubilački rat. Kreković radi sigurnosti prenosi iz svojeg pariškog ateljea u Zagreb svih svojih 1200 (tisuću dvjesto) djela, na kojima je radio šesnaest prethodnih godina. Nije poznato gdje je ta golema zbirka u Zagrebu bila smještena. No, on uskoro odlučuje tu golemu zbirku prenijeti iz Zagreba u Beograd u svoj atelje na Topčideru. Spomenimo da se u toj zbirci nalazio i golemi opus od 143 djela posvećena hrvatskoj nacionalnoj povijesti, među kojima su 63 portreta hrvatskih knezova i kraljeva (od Porge, 620., do Stjepana Tomaševića, 1463.). Sve te slike uništene su u plamenu i dimu prilikom bombardiranja Beograda 6. ožujka 1941.

Camille Mauclair, ugledni francuski književni i likovni kritičar iz Pariza, godine 1938. piše za Kristijana Krekovića da je jedan od najvećih slikara dvadesetog stoljeća: »...Snaga njegovih majstorskih kompozicija, s dubokim filozofskim i socijalnim sadržajem, čini ga jednim od najvećih slikara našeg vremena...«, vidi [Sabater, str. 54]. Isti kritičar za Krekovića tvrdi da je jedan od najvećih slikara svih vremena. Točnije, u ovoj monografiji tiskanoj na španjolskom jeziku Camille Mauclair o Krekoviću kaže ovo: »Es

❖*Kristijan Kreković: Majka Božja ekumenska*

❖*Kristijan Kreković: Majka Božja ekumenska*

❖ Kristijan Kreković: *Mojsije*

Neposredno nakon Drugoga svjetskog rata, uspostavom komunističke Jugoslavije, bio je godine 1945. osuđen oduzimanjem sve pokretne i nepokretne imovine. Suđen je zajedno s Lovrom pl. Matačićem i znamenitim hrvatskim pjesnikom Tinom Ujevićem. Društvo likovnih umjetnika doživotno ga isključuje iz članstva. Nakon toga bježi 1946. iz Zagreba i stječe status raseljene osobe. Taj je ponižavajući status obilježio i dio njegovih kasnijih slikarskih pregnuća.

uno de los mas grandes pintores de todos los tiempos«, vidi [Sabater, str. 45.–46.]. Činjenica je da je kao umjetnik velikog međunarodnog ugleda s pravom uknjižen i u poznati Minervin leksikon izdan u Zagrebu godine 1936., kada Kreković ima samo 35 godina.

Kreković se sa suprugom Sinom vraća 1941. u Zagreb u okolnostima nastalog ratnog vihora, kao četrdesetogodišnji slikar, ali bez ijednoga svojeg djela.

O tom iznimno teškom razdoblju Krekovićeva života tijekom Drugoga svjetskog rata u Zagrebu, gdje započinje slikarsku karijeru »od nule«, znamo vrlo malo. Ne zaboravimo da je njegova supruga židovskoga podrijetla. Ona mu je u tom razdoblju bila, kao i uvijek, golema potpora, unatoč svim opasnostima. Kreković se tijekom Drugoga svjetskog rata uspio zaposliti kao profesor na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu te je sudjelovao u likovnom opremanju časopisa i knjiga.

Prema podatcima tajnih služba ex-Jugoslavije koji se čuvaju u Hrvatskom državnom arhivu u Zagrebu, Kristijan Kreković je za vrijeme NDH navodno portretirao neke od vodećih političkih figura toga vremena u Zagrebu, npr. Antu Pavelića, Jurja Rukavinu, Milu Budaka i druge. Navodno je imao atelje u zgradi Hrvatskog sabora, a sa suprugom Sinom stanovao je u Rockefellerovoj ulici br. 30 ili 34, gdje je također imao atelje. U proljeće 1942. ili 1943. otvorena mu je stalna izložba u zgradi Hrvatskog sabora, na kojoj je izložio portrete svoje supruge, oca i majke. Valja imati na umu da je njegova supruga židovskoga podrijetla, pa je njezin boravak u Zagrebu predstavljao za nju veliku opasnost. Pavelić je Krekovića navodno poslao u Rim Papi, gdje je ostao neko vrijeme da uredi i ukrasi izložbu hrvatske umjetnosti te je uređivao i tadašnje hrvatsko veleposlanstvo u Rimu.

Neposredno nakon Drugoga svjetskog rata, uspostavom komunističke Jugoslavije, bio je godine 1945. osuđen oduzimanjem sve pokretne i nepokretne imovine. Suđen je zajedno s Lovrom pl. Matačićem i znamenitim hrvatskim pjesnikom Tinom Ujevićem. Društvo likovnih umjetnika doživotno ga isključuje iz članstva. Nakon toga bježi 1946. iz Zagreba i stječe status raseljene osobe. Taj je ponižavajući status obilježio i dio njegovih kasnijih slikarskih pregnuća. U tom razdoblju postaje i svjedokom zloglasnog Križnoga puta Hrvata, a u svoju se domovinu više nikada nije vratio.

Iz godine 1963. sačuvan je tzv. »Upitnik o jugoslavenskom emigrantu« Saveznog sekretarijata za unutrašnje poslove SFRJ (Socijalistička Federativna Republika Jugoslavija), u kojem se navodi da je Kreković emigrirao radi suradnje s okupatorom. U rubrici »VIII.-Ratni zločinac« čitamo za Kristijana Krekovića ovo: »proglašen ratnim zločincem na osnovu njegove političko-propagandne djelatnosti«, »odluka komisije za proglašenje ratnih zločinaca«.

Nije navedena godina te odluke, ali vrlo vjerojatno je iz godine 1945. Isti dokument spominje (pisano na srpskom): »Mere koje su preduzimane prema emigrantu: kontrola pošte«, misli se nakon emigriranja 1946. U ono vrijeme biti proglašen ratnim zločincem značilo je skoro sigurnu smrtnu osudu. Čini se da ga je nakon dolaska komunističke Jugoslavije na vlast od likvidacije spasilo njegovo poznanstvo s diplomatskim osobljem akreditiranim u novoj državi, u prvom redu s francuskim konzulom u Zagrebu. Spomenuta »kontrola pošte« imala je vrlo vjerojatno za posljedicu da se Kreković nakon emigriranja 1946. nije mogao pismom javiti čak ni vlastitoj majci u Tuzlu, sve do njene smrti 1956.

Velikani samuju, ali nisu sami. Talijanski i švedski prijatelji pomogli su mu da prebrodi iznimno teško poratno razdoblje, tako da se mogao i dalje izdržavati portretiranjem. Njegova supruga Sina ostala je još oko godinu dana u Zagrebu u njihovu stanu u Rockefellerovoj ulici, u kojoj je sva imovina već bila konfiscirana. Stoga i Sina Kreković bježi iz Titove Jugoslavije godine 1947. i dolazi suprugu u Švicarsku.

Po završetku rata, bez ičega, Kreković se pojavljuje u Veneciji. Manuel Alvarez de Sotomayor tvrdi da nije imao ništa, »osim dobrih prijatelja«. Jedan od njih predstavi ga švedskom kralju Gustavu V., koji mu povjeri svoje portretiranje, i tako mu ponovno otvori vrata k slavi i novcu. Ali, što je bila ondašnja Europa? Ruševine gradova, ruševine duša, ruševine umjetnosti. Pretpostavlja se da su dramatični događaji iz godine 1945. inspirirali najpoznatije Krekovićevo djelo *Exodus XX. stoljeća*, koje se danas čuva u Palma de Mallorci.

Uskoro se ukrcava u parobrod i godine 1955. nastanit će se u Peruu, prihvatiti peruansko državljanstvo koje mu je bilo ponuđeno i tamo će nastaviti svoja likovna ostvarenja. Tada Kreković, hrvatski slikar, »postaje slikar antiknog Perua, Perua Sinova Sunca, fabuloznog Imperija Tahuntinsuyo. Pod njegovim kistom pojavljuje se blještavi svijet Inka, Kechua, Mochika, Azmara... Njegove slike daju život onom sjaju keramike Nazka, blještavost zlatnome nakitu svećenika Lambayeke, tajnovitost prinčevskim Djevicama Sunca, mnogobojnost tkanju od pamuka i vune... I njegovi modeli isti su Indiosi, potomci podanika Inka, koji još uvijek žive na visoravnima i uvalama Anda, gdje je Kreković imao svoj stan i svoj

❖ Kristijan Kreković: *Mojsije*

atelje.« Imao je zapažen uspjeh s izložbama u New Yorku, Washingtonu (Smithsonian Institution, 126 tisuća posjetitelja godine 1955., u samo dva mjeseca!), Bostonu, Philadelphiji, Madridu, Limi, Parizu, Barceloni, itd.

Značajno je spomenuti događaj, tako čest u poratnom komunističkom progonu Hrvata, da je kod prve izložbe u New Yorku ispod Krekovićeva imena pisalo da je on »Yugoslav painter« (»jugoslavenski slikar«). Kreković to nije dopustio i zaprijetio je da izložbe neće biti ako to ne bude izmijenjeno u »Croatian-Peruvian painter« (»hrvatsko-peruanski slikar«), što mu je i uspjelo, unatoč prosvjedu tadašnjeg jugoslavenskog veleposlanstva. On sam nerijetko se potpisivao kao *pintor croata* ili *pintor croata-peruano*.

Bio je gost predsjednika Republike koji se oduševljavao njegovim slikama, i njegove su slike bile reproducirane u enciklopedijama i povijesnim knjigama. Kreković je najvjerniji ilustrator one čarobne južnoameričke kulture Sinova Sunca.

Od godine 1950. do 1954. radio je kao slikar u Peruu. Njegovu veliku izložbu etnograf-

skih platna, održanu godine 1954. u Limi, u Gradskoj vijećnici, otvorio je sam predsjednik Perua Manuel A. Odria i Krekovića odlikovao »Redom istaknutih zasluga«.

Za izniman rad Krekoviću je godine 1966. znameniti grad Cuzco (ili Cusco, stara prijestolnica Inka na jugu Perua) dodijelio titulu počasnog građanina i Zlatnu medalju grada.

Nakon što je završio ciklus južnoameričkih Indiosa, Kristijan Kreković prelazi ocean i nastanjuje se u Španjolskoj. Dolazi okružen svojim slikama, koje su bile izložene u mnogim muzejima svijeta, povodom njegove svjetske turneje s izložbama od 1955. do 1958., i sa svojim crtežima i djelima koja je uspio sabrati i spasiti. Nastanjuje se u Palmi, gdje otvara svoj muzej. Tamo, u Son Fusteretu, usred Sredozemlja, nalazimo zasljepljujući svijet, koji je zadivio Pizarroa i Almagroa, svijet Atahualpa i Manko Kapaka. Na tisuće turista posjećuju ga čitave godine.

Premda je u svjetskoj likovnoj umjetnosti ostavio značajan trag, a španjolska kraljica Sofija je prigodom otvaranja Krekovićeva Muzeja u Palma de Mallorca godine 1981., zapisala da je Kreković »magnifico pintor« (»veličanstven slikar«), u svome hrvatskom narodu i u njegovoj državi, kojoj je Kristijanova supruga Sina Kreković godine 1994. donirala 80 umjetničkih djela, gotovo je zaboravljen.

Među Krekovićevim umjetničkim ostvarenjima značajne su slike nadahnute *Svetim pismom*, slikama o bijegu pred komunističkim ubojicama, protkane kršćanskom osjetljivošću za ljude ugrožene mržnjom, ali i potrebom za suživotom svih ljudi bez obzira na vjeru, narodnost i ekonomsko stanje. U razgovoru s prijateljima divio se žrtvi Bl. Alojzija Stepinca, čiji portret nije naslikao zbog bešćutnosti nekih pojedinaca koji za to nisu imali razumijevanja, a svoje kršćansko uvjerenje iskazao je u posebnoj audijenciji s papom Pavlom VI. početkom svibnja 1972. u Vatikanu, kojom prigodom mu je darovao tri svoje slike. Bio je to za nj »najdirljiviji susret u životu«.

Krekovićeva baština uistinu zavrjeđuje pozornost i poštovanje. Zbog svoga stvaralaštva on zaslužuje časno mjesto u povijesti hrvatske umjetnosti jer je uvijek ostao Hrvat, jer mu i nakon Perua i Španjolske njegova Hrvatska ostaje jedinom domovinom.

Dakle, u svom mukotrpnom životu i umjetničkom radu nije zaboravio narod iz kojega je niknuo ni pripadnost Katoličkoj crkvi, čija je duhovnost oblikovala njegovu dušu. Proživljavao je i posvjedočio tragediju vremena koje je Blaženi Alojzije Stepinac ocrtao riječima u svom dnevniku 31. kolovoza 1940. ovim riječima: »Živimo uistinu u vremenima kakvih svijet nije valjda nikad vidio. Karta Evrope opet se preko noći izmijenila i to dosta jako. Gospode Bože! Hrvatski narod samo u Tebe polaže svoje nade, Boga pravde, ljubavi, milosrđa i mira! *Nemo speravit in Domino et confusus est!* ['Nitko tko se uzdao u Gospodina, nije se postidio.', usp. Sir 2, 11; Vulgata]. Neće se postidjeti ni naš hrvatski narod.«

Zahvaljujemo...

- Zahvaljujemo svim dobročiniteljima i suradnicima, čijom molitvom i darom napreduje postupak za proglašenje svetim Bl. Alojzija Stepinca.
- Od srca zahvaljujemo svim čitateljima *Glasnika* koji su nam proslijedili osobne sastavke ili članke već objavljene o Bl. Alojziju Stepincu ili pak dokumente pronađene u pismohranama raznih ustanova, a sve sa željom da s njihovim sadržajem upoznamo širi krug Blaženikovih štovatelja.
- Svaki dopis na Postulaturu Blaženoga Alojzija Stepinca kojim se priopćuje primljeno uslišanje ili uspomena neka bude potpisan te obilježen nadnevkom i mjestom pisanja. Anonimna se pisma ne arhiviraju. Vjernici koji žele ostati anonimni neka to napomenu u dopisu.

Stjepan Brajdić - svjedok partizanskih zločina

Stjepan Brajdić rođen je 12. prosinca 1926. u Sesvetskim Selima kod Zagreba. Njegov otac Antun podrijetlom je iz Brod Moravica, a majka Marija r. Pouhe iz Rake kod Krškoga. Osnovnu školu završio je u Zagrebu. Potom je završio građansku školu i počeo srednju tehničku, a završio je u Časničkoj školi Hrvatskih oružanih snaga godine 1943. Ta je škola počela djelovati kao Domobranska akademija. Budući da su se Talijani usprotivili i nisu dopustili da Hrvatska ima vojnu akademiju, zabranili su je godine 1942.
Stjepan je završetak Drugoga svjetskog rata dočekao u povlačenju njegove bojne (4. satnije). Iz Zagreba su otišli zadnji jer su bili određeni za moguću obranu Zagreba.

Iz Zagreba su krenuli 7. svibnja 1945. ujutro. Išli su preko Zagorskih Sela, Rogaške Slatine, (nije se više moglo preko Maribora), Celja, Šoštanja, Mislinja, Slovenj Gradeca, Ravnog, Plevalja i prispjeli na Blajburško polje. Od Mislinja naprijed kretali su se boreći se s partizanima.

Na Bleiburgu 15. svibnja 1945. našli su neizbrojivo mnoštvo ljudi. Već poslije podne bila je predaja. Pala je noć. Zapovijed je bila da smijemo zadržati osobno oružje. To je bila prijevara. U toku noći krenuli smo prema Lavamintu na Dravi i došli u jutro oko 9 sati na Dravograd. Upali su u ruke partizanima i morali predati osobno oružje. Tada je počeo Križni put. Morali su trčati do Maribora. U Mariboru je slijedilo razvrstavanje po rodovima vojske. Sve časnike su izvukli i ubrzo u Teznom poubijali. Tu je strijeljan i naš vojni kapelan Ivan Lazički.

U toj masi pronašao ga je poručnik iz časničke škole Brozović. On je u međuvremenu prešao u partizane i s »titovkom« na glavi došao među svoje bivše suborce. »Mislili smo da će nas dati uhititi«, posvjedočio je Stjepan i nastavio: »Međutim, savjetovao nam je da skinemo činove i oznake da ne bili prepoznati i rasporedio nas u masu, među domobrane jer su najprije strijeljali ustaše i oružnike. On nam je rekao da budemo mirni i da legnemo potrbuške da se što manje vide lica. Donijeli nam kruha. Bilo je to prvo jelo nakon šest dana.«

Taj Brozović bio je njemu i kolegama svojevrsna zaštita. Upozorio ih je da budu u skupini da nas noću može pronaći. Doista ih je sljedeće noći potražio i izveo ih iz tog logora smještenog u »Oficirskoj školi« u Mariboru. Odveo ih je na teretni kolodvor u Mariboru i oni su se ukrcali u vagone. To im je spasilo život. Prisjećajući se tog događaja Stjepan pripovijeda:

»Nismo bili svi, ali dio jest. Osvanuli smo u Zagrebu. Bili su Duhovi 1945. Iskrcali su nas na Zapadnom kolodvoru. Dočekala nas je masa svijeta. Žene su tražile svoje muževe, djecu... Odveli su nas u logor u Prečkom. Otuda su kolone kretale u raznim smjerovima. Kako su nove kolone pristizale, ove iz logora su odlazile. Ja sam iz te kolone jednostavno iskočio među taj svijet.«

Imao je sreću. Premda je bio ušljiv i zamazan, žene su ga zgrabile i pitale ima li koga u Zagrebu. »Imam«, rekao je »majku i sestru.«

Nakon proživljenih strahota Križnoga puta i životnih kušnji, ovim riječima opisuje proživljeno: »Silnu je žrtvu hrvatski narod morao platiti i teško će se oporaviti. To je nestanak cijele jedne generacije. To je zločin kakav je nezabilježen u europskim civiliziranim narodima. Ti strašni dojmovi – poginuli mrtvi oko tebe, a ne možeš ga pokopati jer se boriš za slamku spasa – moj osobni je zaključak da je to silna žrtva. A žrtve nema bez ljubavi. I veličina žrtve mjeri se veličinom ljubavi.

Odvele su ga do Ljubljanice, današnje remize na Trešnjevci. Tada su vozili otvoreni tramvaji. Ušli su u jedan od njih. U Zvonimirovoj kod Splendida (garaža) iskrcali su se. Oprostio se od pratiteljica i ušao u stan svoje tete, mamine sestre koja je tu stanovala. Ona mu je dala muževu odjeću i ispričala mu što se prošlih dana događalo u Zagrebu i zamolila ga da ne ide na ulicu. On je predvečer krenuo k mami na Volovčicu. Bio je mrak kad se uvukao u kuhinju. »Kad je mama iz vrta stupila u kuću, upitala me je kao neznanca: 'Što ti, druže, čekaš?' A ja: 'Čekam majku.' Upalila je svjetlo i jedva me nakon dva do tri tjedna prepoznala. Toliko sam smršavio.

Sakrila me pod krevet. Naime, Moslavačka brigada nju je bila zadužila da kuha za Štab te brigade. Komandant brigade bio je neki Kosak, koji je kasnije postao zapovjednik logora u Staroj Gradiški. Otišao je u partizane kao »raubšicer« (krivolovac). Nakon par dana pitali su je ima li koga. Ona reče da ima njega, ali da ne zna gdje je. »Neka se javi, ako se sazna gdje je. Ne će mu se ništa dogoditi«, reče Kosak. I doista Stjepan je uspio pribaviti vojnu propusnicu za slobodno kretanje.

U kuću je uskoro došao Kosakov brat i vrbovao Stjepana da pođe u njegovu jedinicu u Istru. Stjepan je odbio tu pozivnicu. Počeo je izlaziti. Ubrzo je pronašao još nekoliko kolega koji su se kao i on spasili, pa su pomagali hrvatskim vojnicima koji su uspjeli pobjeći iz kolona Križnoga puta i tražili sklonište.

Najkorisniji u spašavanju tih nesretnika bio je velečasni Ivan Gašpert, župnik u crkvi Sv. Josipa na Trešnjevki. Stjepan pripovijeda: »Kod njega smo te ljude nahranili i čamcima preko Save poslali kućama.«

❖Stjepan Brajdić, sudionik Križnoga puta

Već u noći 5. kolovoza 1945. pripadnici komunističke strahovlade uhitili su cijelu skupinu. Najprije su ih strpali u zatvor u Đorđićevoj ulici u središtu Zagreba, pa u zatvor na Savskoj cesti. Otuda je dio njih prebačen u logore u Sisak ili u Gradišku. »A nas nekoliko«, prisjeća se Stjepan, »koji smo bili suđeni na strijeljanje poslali su u zatvor Vojne komande grada Zagreba u Novoj Vesi«.

Te dane gosp. Brajdić ovako opisuje: »Tu smo čekali smrt. I danas se čudim mirnoći tih ljudi koji su u posvemašnjem spokoju čekali smrt. Hrabri, kao vuci u ratu, sada kao janjci. Tu sam zapamtio braću Kurelce iz Karlovca i Lovru pl. Matačića. Njega su već imali u logoru u Popovači, ali ga je netko prokazao, osudili ga na smrt i došao je k nama u Novu Ves. Po činu je bio domobranski pukovnik i zapovjednik vojne glazbe.

Međutim imao je veze i poznanstva. Uspio se izvući i poslan je u logor u Gradišku. Od nas petorice osuđenih na smrt dvojicu su strijeljali. Nas trojicu su na dan državnih izbora strpali na vlak i odveli u logor u Lepoglavi. Tu su nas dočekali stari uznički stražari. Ti su nas pitali:

- 'Kaj ste vi fkrali?'

- 'Mi nismo niš ukrali, mi smo politički!'

- 'A kak vas bumo onda zvali?', jer su sve zvali 'tati'.

Prozvali su nas »gosponi tati« za razliku od onih koji su bili u zatvoru zbog krađe. Tu su nas poslali u dio zatvora u nekoć pavlinskom samostanu. Bio je drveni pod, a to je bila pogodnost; kad se nije imalo čime pokriti, barem s poda nije zeblo.«

Zatvorenici su planirali bijeg. Budući da smo mi bili najmlađi, odredili su nas za zalaznicu – za zadnje jer možemo trčati. Nismo mogli svi pobjeći. Nakon par dana vlakovima su nas odvezli u zatvor u Staroj Gradiški. To je najstrašniji zatvor higijenski, porušeno, prisila.

Tu sam sreo opet Lovru pl. Matačića, Pavelićeve osobne liječnike, glazbenike: Viki Glowacki, Marijan Zuber (Tuđman ga odlikovao), Galileo Treurzić, Brano Buturac (klavirist) – cijeli simfonijski orkestar. Matačić je napisao operu »Spartacus« da se dodvori novim vlastima. U moje vrijeme bilo je u logoru 160-180 katoličkih svećenika. Tu je bio i Stepinčev tajnik Ivo Šalić, Klarić, župnik Sv. Petra, Šimečki – župnik u Sesvetama, Nikola Borić, kanonik, Vilim Nuk, don Ive Bjelokosić i drugi.

U stolariji sam upoznao Franju Šnajdera, glasovitog izrađivača glazbala, imao je trgovinu i radionicu glazbala u Nikolićevoj ulici u Zagrebu. Svećenike su na kraju strpali u kulu. Iznad soba bilo je spremište za vodu pa ih je vlaga gušila. Sve su zatvorili, a vijesti su otišle van: nema ptice, nema pošte, nema goluba, a vijesti se širile. Prije su bili raspoređeni u drugim odjelima, ali ne u izolaciji. Sada su ih za kaznu strpali u najlošije prostore.

Ispovijedali su se šećući po krugu. Svećenici su krišom dobivali hostije. Davali su nam pričest u prolazu – dok ideš po hranu skočiš k njima u sobu i on ti dade ne cijelu hostiju, jer ne bi svima doteklo, već mrvicu, ali je ta bila velika ko sunce i usput bi nam stavio križ na čelo.

Stjepan je bio u Gradiški od 1945. do 1949. Tada su ga opet vratili u Lepoglavu. Bio je optužen i progonjen kao propagator, inicijator, organizator tajne terorističke organizacije. Iz Lepoglave su ga prebacili u Srijemsku Mitrovicu odakle je pušten 5. kolovoza 1955. Poništili su mu sve škole i svjedodžbe što je napravljeno za NDH, pa je morao završiti večernju školu. Priznali su mu dva razreda tehničke škole. Oženio je Zdenku r. Lizačić. Imali su dvije kćeri. Jedva jedvice uspio se zaposliti u tvornici »Utenzilija« kao strojarski tehničar.

Nakon proživljenih strahota Križnoga puta i životnih kušnji ovim riječima opisuje proživljeno: »Silnu je žrtvu hrvatski narod

»Kad vidite pokvareni svijet – izgradnju Potemkinova sela i kraj toga vode posjetitelje nadbiskupu Stepincu: po stazama od bijelog pijeska, uz zasađeno cvijeće, a ljudi trunu u ćelijama. Kad je on bio na šetnji, nikoga nije bilo na vidiku. Tu nitko drugi nije šetao. Dobro je znao zašto trpi i da će podneseno poniženje i žrtva života biti nagrađena slobodom Crkvi u hrvatskom narodu, koju treba znati čuvati i promicati. Nitko ne priprema mlade da upoznaju svoju hrvatsku povijest. Ni škola, nažalost, ni župnici, tek gdje koji. Ako nisi spreman na krajnju žrtvu, nemoj uopće započinjati ništa. A da bi to mogli – moraju imati slobodu da to mogu slobodno učiniti. Ni na jednoj školi osim u 15. gimnaziji ne govori se o hrvatskoj tragediji i nastanku Hrvatske. Ne budimo u zabludi. Ako je pao Berlinski zid, Centralni komitet komunističke partije nikad nije prekinuo s radom.«

morao platiti i teško će se oporaviti. To je nestanak cijele jedne generacije. To je zločin kakav je nezabilježen u europskim civiliziranim narodima. Ti strašni dojmovi – poginuli mrtvi oko tebe, a ne možeš ga pokopati jer se boriš za slamku spasa – moj zaključak osobni je da je to silna žrtva. A žrtve nema bez ljubavi. I veličina žrtve se mjeri veličinom ljubavi. Kad vidite pokvareni svijet – izgradnju Potemkinova sela i kraj toga vode posjetitelje nadbiskupu Stepincu: po stazama od bijelog pijeska, uz zasađeno cvijeće, a ljudi trunu u ćelijama. Kad je on bio na šetnji, nikoga nije bilo na vidiku. Tu nitko drugi nije šetao. Dobro je znao zašto trpi i da će podneseno poniženje i žrtva života biti nagrađena slobodom Crkvi u hrvatskom narodu, koju treba znati čuvati i promicati.«

Potom je gosp. Brajdić izrekao svojevrsnu poruku: »Nitko ne priprema mlade da upoznaju svoju hrvatsku povijest. Ni škola, nažalost, ni župnici, tek gdje koji. Ako nisi spreman na krajnju žrtvu, nemoj uopće započinjati ništa. A da bi to mogli – moraju imati slobodu da to mogu slobodno učiniti. Ni na jednoj školi osim u 15. gimnaziji ne govori se o hrvatskoj tragediji i nastanku Hrvatske. Ne budimo u zabludi. Ako je pao Berlinski zid, Centralni komitet komunističke partije nikad nije prekinuo s radom.«

Preč. Mato Repić s Blaženim Alojzijem u Brezovici 1943. godine

Preč. Matija Repić, mladomisnik

Dana 9. svibnja 1943. godine nas dvadesetak kolega bogoslova primili smo red đakonata. Postojao je već običaj, da đakoni zagrebačke Bogoslovije imaju svoje prve propovijedi kod svibanjskih pobožnosti u crkvi Svete Marije na Dolcu. Naš duhovnik bio je dr. Dragutin Nežić. On je odredio svakome od nas temu za propovijed. Meni je dodijelio temu: O nadvladavanju nečistih misli i želja. Propovijed je trebalo sastaviti i predati duhovniku na pregled. Bilo je predviđeno da propovijed traje 10 minuta, a trebalo ju je naučiti napamet. Propovijedali smo redom, po abecedi. Naš je duhovnik svake godine krajem svibnja organizirao izlet za nas, buduće mladomisnike, u Karmel u Brezovici.

Taj se izlet poklopio s danom moje propovijedi. Za utjehu mi je duhovnik rekao: »Ne možemo mijenjati datum tvoje propovijedi. Ja ću se pobrinuti za tebe. Ti ćeš neki drugi dan ići na izlet.« I dok su se moji kolege veselili u Brezovici, ja sam se znojio kod Svete Marije!

Nakon nekoliko dana pozove me duhovnik k sebi i reče mi: »Uzmi ovu ceduljicu i odnesi je u Nadbiskupski dvor. Predaj je šoferu Kranjčecu. On danas ide po nadbiskupa, koji je u Brezovici na odmoru. Ti ćeš se voziti s njime, a nadbiskup će ti pokazati samostan karmelićanki u Brezovici.« Za nekoliko mjeseci bit će godišnjica toga moga izleta. Još malo, pa će se navršiti 69 godina od toga mog izleta. Ne sjećam se svih pojedinosti. Ipak je nezaboravan osjećaj da sam već tada naslućivao da se nalazim u blizini svetoga čovjeka. Naš Blaženik je malo govorio. Sjećam se da me vodio u Karmel. Tamo smo razgovarali, vjerojatno s časnom sestrom poglavaricom. Ona se radovala, što je u prisutnosti nadbiskupa mogla pozdraviti budućeg mladomisnika.

Poslije kratkog razgovora, nadbiskup me poveo u crkvu. Tamo smo se kratko pomolili. Zatim mi je tumačio oltare te govoreći o grobnici ispod glavnoga oltara, izrazio je želju da bude pokopan u toj crkvi prvoga hrvatskog Karmela.

Kada smo se vraćali u Zagreb, nadbiskup je sjedio na zadnjem sjedalu, a ja sam bio uz vozača. Koliko se sjećam, Nadbiskup do Zagreba nije progovorio ni jednu riječ. Svi smo šutjeli. Dovezli smo se Palmotićevom ulicom do isusovaca. Tu je Nadbiskup izišao iz auta i otišao u crkvu na ispovijed, a ja sam se vratio u Bogosloviju.

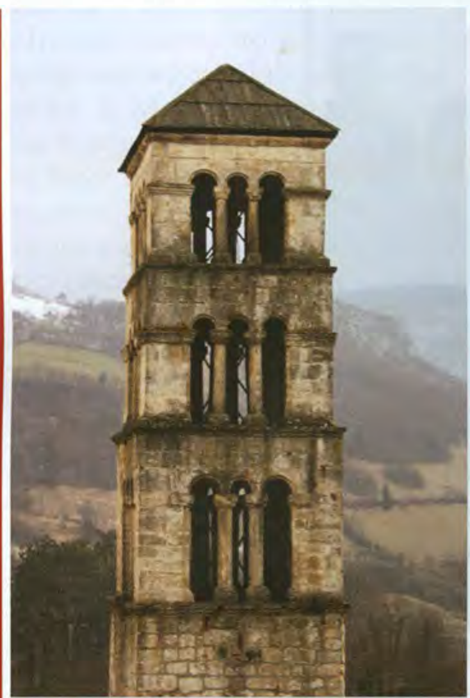
Bilo je poznato da Nadbiskup malo govori. I kada nešto kaže, obično je to popraćeno citatom iz Svetog pisma.

Uskoro me nadbiskup Stepinac zaredio za svećenika. Naime, zbog bombardiranja Zagreba on je odlučio da sveti Red svećeništva podijeli ranije, prije Petrova. Stoga je donio odluku da će svećeničko ređenje biti u nedjelju 6. lipnja 1943. Tu odluku je priopćio našim poglavarima: dr. Franji Šeperu, rektoru, i dr. Dragutinu Nežiću, duhovniku.

Preč. Repić je za mladomisničko geslo uzeo riječi: »Kako su mili stanovi Tvoji, Gospodine nad vojskama!« (Ps 84,2), a Mladu Misu proslavio je u rodnoj župi Petrijancu 27. lipnja 1943.

Zahvaljujemo...

- Sve čitatelje *Glasnika* i štovatelje Bl. Alojzija Stepinca koji su se pismenim putem preporučili u zagovor Bl. Alojzija Stepinca i zatražili molitvu na njegovu grobu, potičemo da se u molitvi sjedine sa svim njegovim štovateljima koji sudjeluju u svetoj Misi svakog 10. u mjesecu u zagrebačkoj prvostolnici u 18 sati.
- Hvala svim čitateljima, štovateljima Blaženoga Alojzija Stepinca u domovini i širom svijeta, za molitve i darove te za nesebično i velikodušno promicanje glasa svetosti i mučeništva kardinala Alojzija Stepinca.

❖Razaranjima i mržnji odolio je toranj crkve Sv. Luke u Jajcu; on i danas svjedoči o katoličkom identitetu Bosne i pohodu Bl. Alojzija Stepinca u Jajce godine 1938.

Pohod nadbiskupa Stepinca Bosni i Hercegovini

O pohodu nadbiskupa Bl. Alojzija Stepinca katoličkim vjernicima i svim ljudima dobre volje u Bosni i Hercegovini već smo izvijestili u članku Josipa Joze Sutona »Dr. Alojzije Stepinac na putu kroz Bosnu i Hercegovinu 1938. god.« (Usp. Glasnik Blaženi Alojzije Stepinac, br. 4 (2002.), str.98.–101.; br. 1. (2002.), str. 35.–36.) Želja nam je objaviti posebnu spomen-knjigu o tom značajnom događaju za hrvatski narod i Katoličku crkvu u Bosni i Hercegovini, pa ćemo u nekoliko sljedećih brojeva Glasnika o njemu izvješćivati prema opisu prof. Vjenceslava Topalovića.
Ako tko od čitatelja zna koju pojedinost o tom događaju, ili posjeduje fotografiju o njemu, neka ih proslijedi na adresu Postulature u Zagrebu.

Piše: prof. Vjenceslav TOPALOVIĆ

Svečani doček u Livnu

Nadbiskup Stepinac, grkokatolički vladika Njaradi i ostali iz pratnje stigli su u Livno u večernjim satima. Smjestili su se u franjevačkom samostanu Gorica. Svečano ih je dočekao gvardijan samostana sa svojim franjevcima i s mnoštvom okupljenog naroda. Ispred samostana okupljeni narod je do kasnih večernjih sati narodnim pjesmama i narodnim kolima uz bakljadu slavio dolazak zagrebačkog nadbiskupa. Predvođeni svojim župnikom fra Anđelkom Kaićem okupljeni je livanjski puk na kraju otpjevao *Lijepu našu*. Nadbiskup je i u Livnu, kao i u prethodnim mjestima, bio dirnut ovako svečanim dočekom. Tijekom večere u samostanskoj blagovaonici toplo je zahvalio domaćinima. Sutradan ujutro nadbiskup Stepinac je predvodio koncelebriranu svetu Misu, na kojoj se okupilo mnoštvo naroda, tako da su bili puni i crkva i crkveno dvorište. Nakon Mise ugledni su gosti u pratnji gvardijana otišli u Livno, gdje su prvo posjetili župni dvor i župnika fra Anđelka Kaića s kojim su bili predstavnici svih livanjskih hrvatskih kulturnih društava. Svi su se oni pojedinačno

❖Samostan na Gorici u Livnu pod svodove velebnoga zdanja primio je Blaženog Alojzija Stepinca, 22. lipnja 1938.

predstavili Nadbiskupu. Nakon kraćega razgovora u župnom dvoru otišli su u razgledavanje grada Livna te nakon toga na put prema Tomislavgradu. Nadbiskupovoj pratnji pridružili su se i župnik Kaić i kapelan Duvnjak.

U Tomislavgradu

U Tomislavgradu su nadbiskup Stepinac i gosti imali posebno svečan doček. Naime, u Tomislavgradu je taj dan boravio mostarsko-duvanjski biskup Alojzije Mišić, koji je za vrijeme svečane svete Mise podijelio sveti sakra-

❖Nadbiskup Stepinac, s biskupima Alojzijem Mišićem i njegovim tajnikom fra Vendelinjem Vasiljem, križevačkim vladikom dr. Dionizijem Njaradijem i fra Mijom Čuićem u Tomislavgradu (Duvnu), 22. lipnja 1938.

ment potvrde mnogobrojnim krizmanicima iz Tomislavgrada i okolice. Dolazak nadbiskupa Stepinca i ostalih uglednika nadopunio je svečarsko ozračje. Puk Tomislavgrada i okolice dupkom je ispunio tomislavgradsku crkvu, crkveno dvorište i okolne ulice. Pučko slavlje nastavilo se do kasne večeri, ali je Nadbiskup s pratnjom morao dalje prema Posušju i Širokom Brijegu.

Razdragani doček u Posušju

U Posušju su visoke goste dočekali mjesni župnik fra Pavo Šimović i njegov kapelan fra Mutimir Ćorić, dužnosnici mjesnih vlasti, djelatnici i članovi HKD »Napredak«, učitelji sa školskom djecom; zapravo se u to predvečerje slio sav puk posuškoga kraja jer je za mnoge od njih to bio jedan od najsretnijih dana u životu – da mogu vidjeti, pozdraviti i primiti blagoslov od najdražeg gosta, zagrebačkog nadbiskupa dr. Alojzija Stepinca. Nakon kraćeg zadržavanja u mjesnoj crkvi i okrjepe u župnom dvoru, koji je bio u izgradnji, Nadbiskup se nakon zahvale na toplom dočeku i nakon što je dao svoj novčani doprinos gradnji župnog dvora uputio s pratnjom prema Širokom Brijegu.

Na Širokom Brijegu: udivljenje nad očuvanom vjerom

Hrvatski metropolit i zagrebački nadbiskup dr. Alojzije Stepinac došao je u predvečerje 23. lipnja te 1938. godine u Široki Brijeg. Svečani doček Nadbiskupu širokobriješki je puk sa svojim fratrima priredio već u prigradskoj župi Kočerin, kao da od silne želje da što prije vide i dočekaju dragoga gosta nisu imali strpljenja čekati do dolaska u Široki Brijeg. Iz Kočerina su Nadbiskup i drugi gosti skupa s okupljenim pukom krenuli prema Širokom Brijegu kamo su uz pratnju crkvenih zvona došli pred poznatu širokobriješku crkvu i gimnaziju. Doček je bio iznimno svečan. Prvi se s Nadbiskupom, u ime braće franjevaca, pozdravio ravnatelj franjevačke gimnazije dr. fra Dominik Mandić. Svi su bili ushićeni, pa ni nadbiskup Stepinac nije mogao sakriti svoj ushit takvim dočekom. U pozdravnoj je riječi naglasio da mu je iznimno drago što je došao u kršnu Hercegovinu, da zna kako je ponekad težak život u tom kraju i kako je težak bio tijekom osmanske vladavine kada su uništeni svi samostani u Hercegovini, ali i da zna da je narod u tom kraju pun poštenja i čestitosti i želi im svaku sreću i obilje blagoslova. Fra Dominik Mandić u svojoj je pozdravnoj riječi i izlaganju naglasio da je 1844. godine ostalo dvadesetak hercegovačkih fratara smještenih u samostanu u Kreševu u Bosni, u kojoj su bila još dva samostana – u Kraljevoj Sutjesci i u Fojnici. Svi ostali samostani u Bosni te svi u Hercegovini bili su spaljeni. Hercegovačkim je fratrima bilo teško i ponekad nemoguće iz kreševskog samostana dolaziti u Hercegovinu gdje su krstili djecu, držali Mise, često na otvorenom, obavljali pogrebne i druge crkvene obrede.

Prvi hercegovački samostan počeo se graditi 1846. u Širokom Brijegu. 1852. godine došlo je rješenje iz Rima da se franjevačka pro-

vincija u Hercegovini podigne prema crkvenim zakonima, što je izazvalo veliko oduševljenje hercegovačkih franjevaca, ali i običnog puka. U Mostaru je samostan sagrađen 1862., na Humcu 1867. Široki Brijeg je bio središte njihove muke, njihove ljubavi, njihova rada i napora. Unutar zajednice hercegovačkih franjevaca najaktivniji član bio je fra Didak Buntić; pisao je političke, prosvjetne i gospodarske članke u Hrvatskoj zajednici. Fra Didak je bio dobar narodni psiholog. Pokrenuo je cijeli pokret analfabetskih tečajeva te je u nekoliko godina opismenio više tisuća žena i muškaraca. Tijekom Prvoga svjetskoga rata u Hercegovini je zavladala velika glad. Pronicljivi je fra Didak tada pokrenuo akciju da se djeca iz hercegovačkih obitelji šalju u župe po Slavoniji u kojima je bilo malo djece i hrvatskog podmlatka i u kojima, bez obzira na rat, nije bilo gladi ni oskudice. Uspio je tako spasiti oko 13.000 djece koja su smještena u Slavoniji, za njima su kasnije došli i roditelji pa je tako Slavonija ojačala hrvatskim i katoličkim duhom, a ova su djeca rasla u boljim uvjetima.

Fra Dominik Mandić inače je bio zaslužan za gradnju širokobriješke gimnazije, ali i mnogih drugih crkvenih objekata po Hercegovini. Bio je iznimno zauzet da se skupe sredstva za podizanje ovih objekata. Godine 1928. slavio je papa Pio XI. svoj svećenički jubilej – 50. godišnjicu svećeništva. Tom mu je prigodom dr. fra Dominik Mandić, kao provincijal, predao krasan »Šematizam« na latinskome jeziku, u kom je prikazan rad i razvoj franjevačke provincije u Hercegovini od godine 1844. do 1928. Kada je Papa razgledao slike prvih potleušica i koliba do današnjih modernih zgrada, rekao je fra Dominiku: »Vidim i znam inače za teški i mukotrpni rad otaca franjevaca u Bosni i Hercegovini kroz sedam stoljeća. Meni je važno da radite, da ste vrlo aktivni, da idete stopama svojih slavnih otaca i mučenika za svetu vjeru i domovinu. Samo nastavite hrabro uzdajući se u pomoć dobroga Boga i svoga patrijarha svetoga Franje.« Tada mu je Papa dao 750.000 dinara za gradnju modernog doma za vanjske đake.

Uvečer nakon okrjepe Nadbiskup i ostali gosti iz njegove pratnje divili su se krjesovima koje je narod, po svom tradicionalnom običaju, palio po okolnim brežuljcima uoči Ivanjdana. U samostanu su tu večer visoki gosti prespavali. Ujutro je Nadbiskup predvodio svečanu svetu Misu. U crkvi i ispred nje okupilo se veliko mnoštvo, došli su svi koji su mogli. Pobožnost puka toliko se dojmila Nadbiskupa da je često isticao kako takvo molitveno zajedništvo nije još doživio. Nakon svete Mise visoki su dostojanstvenici razgledali širokobriješku baziliku, gimnaziju i konvikte te izrazili iznimno zadovoljstvo svime što su vidjeli i doživjeli. U jednom trenutku, dok je bio u crkvi, ushićeni Nadbiskup se okrenuo prema prof. dr. sc. fra Dominiku Mandiću, istaknutom povjesničaru i direktoru franjevačke gimnazije, i rekao, misleći na širokobriješku crkvu: »Ah, da mi ju je prenijeti u Zagreb.«

Na kraju su se srdačno oprostili od svojih domaćina te ispraćeni mnogobrojnim okupljenim vjernicima krenuli dalje prema Mostaru.

❖Nadbiskup Stepinac i mons. Jozo Garić, biskup banjalučki, pomno prate predavanja na zborovanju prigodom Euharistijskog kongresa u Jastrebarskom, 13. kolovoza 1939.

❖Gledajući zdanje Bogorodičina svetišta na Širokom Brijegu, Bl. Alojzije Stepinac uskliknuo je, »da bi rado ovakvu crkvu imao u Zagrebu«

❖Na proputovanju Hercegovinom Bl. Alojzije Stepinac ugošćen je u franjevačkom samostanu u Mostaru

❖Nadbiskup Stepinac u Mostaru 24. lipnja 1938. u društvu direktora bogoslovije fra Luje Bubala, križevačkog vladike dr. Dionizija Njaradija, provincijala fra Mate Čuturića. Među bogoslovima su: Nenad Pehar, Željko Zadro, Dominik Ćorić, Lucijan Kordić, Hinko N.

Zvona, cvijeće i trobojnice za nadbiskupa Stepinca u Mostaru

Nadbiskup Stepinac je s pratnjom doputovao u Mostar 24. lipnja, na Ivanjdan. I u glavnome gradu Hercegovine dočekalo ih je mnoštvo ljudi predvođeno fratrima. Prvi je Nadbiskupa u ime Mostarsko-duvanjske biskupije pozdravio generalni vikar dr. fra Leo Petrović, pozdrav je uputio u svoje ime i u ime odsutnog biskupa Alojzija Mišića, u ime hrvatskih kulturnih društava Nadbiskupa je pozdravio dr. M. Torić, predsjednik »Napretka«, i u ime građanskih institucija Marko Suton, narodni zastupnik.

Nakon pozdravnih riječi dobrodošlice Nadbiskup je svima zahvalio na toplom dočeku, istaknuvši čvrstu vjeru hercegovačkih Hrvata, koji su kroz stoljetne borbe i stradanja ostali vjerni svojim korijenima, hrvatskoj domovini i katoličkoj vjeri. Nakon ovih pozdravnih govora svečana je povorka, praćena zvonjavom crkvenih zvona, krenula kroz grad prema samostanskoj crkvi ulicama iskićenima hrvatskim trobojnicama i cvijećem. Ispred crkve povorku je dočekao i pozdravio provincijal hercegovačkih franjevaca dr. fra Mate Čuturić. Nakon zahvale Nadbiskup je podijelio okupljenom vjerničkom puku svoj nadbiskupski blagoslov. Poslije toga je Nadbiskup s pratnjom napravio kraći predah u franjevačkom samostanu. Tu se, tijekom objeda, nastavio ugodan razgovor u kojemu je Nadbiskup još jednom istaknuo da je, iako je znao koliko je vjernički život jak u Bosni i Hercegovini, ipak ugodno iznenađen. Nakon ručka su se Nadbiskup i ostali crkveni dostojanstvenici iz pratnje oprostili od domaćina i krenuli na put prema Sarajevu.

Pobožnost puka toliko se dojmila Nadbiskupa da je često isticao kako takvo molitveno zajedništvo nije još doživio.

Sarajevo - velika obljetnica nadbiskupa Šarića

Nadbiskup Stepinac, banjolučki biskup Josip Garić. vladika Njaradi s uglednicima u pratnji došli su u Sarajevo 24. lipnja u večernjim satima. Već ranije u Sarajevo su doputovali ostali visoki gosti, među njima i dubrovački biskup dr. J. M. Carević. Primio ih je generalni vikar Vrhbosanske nadbiskupije dr. Buljan koji je bio na čelu posebno osnovanog odbora za pripremu i vođenje proslave tridesete obljetnice biskupovanja vrhbosanskog nadbiskupa dr. Ivana Ev. Šarića. U tom su odboru bili i dr. A. Alaupović, predsjednik HKD „Napredak", i dr. A. Martinović, sudac Okružnoga suda u Sarajevu.

(nastavak slijedi)

MOLITVENA ZAJEDNICA BLAŽENOG ALOJZIJA STEPINCA

Već sedmu godinu u Zagrebu djeluje Molitvena zajednica Blaženoga Alojzija Stepinca. To je skupina katoličkih vjernika koja nastoji živjeti evanđelje nadahnuta primjerom Bl. Alojzija Stepinca. Do sada se u zajednicu uključilo oko 5000 molitelja. Ta naša braća i sestre nastoje molitvom, praćenom savjesnim kršćanskim životom, pridonijeti vlastitoj osobnoj duhovnoj formaciji, a time i duhovnoj i moralnoj obnovi Crkve u Hrvata i samoga hrvatskoga naroda, na temeljima četrnaeststoljetne katoličke baštine.

Tko može postati članom i što čini član Molitvene zajednice Bl. Alojzija Stepinca?

Svaki se kršćanin može uključiti u Molitvenu zajednicu Blaženoga Alojzija Stepinca, koja promiče molitveni život, duhovne vrijednosti i širi Kristovu ljubav u sva područja javnoga života, kako je to činio i Bl. Alojzije.

■ Prijavnica se može naručiti na sljedećoj adresi:
Zajednica štovatelja BLAŽENOG ALOJZIJA STEPINCA
10 000 Zagreb, Kaptol 31, Tel. (01) 4894 879

Svaki štovatelj Blaženog Alojzija Stepinca uključen u ovu molitvenu zajednicu moli:
- za čast i proslavu Isusa Krista i Katoličke crkve,
- za čvrstoću osobne vjere i vjernosti Isusu Kristu i Crkvi,
- za svoje osobne nakane i potrebe,
- za domovinu Hrvatsku i svakoga čovjeka,
- za očitovanje i potvrdu svetosti Bl. Alojzija Stepinca u postupku njegove kauze za proglašenje svetim.

Uz molitvu svaki štovatelj Bl. Alojzija Stepinca uključen u ovu molitvenu zajednicu svojim radom nastoji:
- savjesno obavljati svoje svakodnevne obveze,
- svjedočiti kršćanske istine u osobnome i javnome životu,
- surađivati s Postulaturom u promicanju Blaženikova glasa svetosti,
- sudjelovati svakoga 10. dana u mjesecu u slavlju sv. Mise ili na molitvenom sastanku,
- darom i žrtvom pridonositi uspješnu dovršetku postupka za proglašenje svetim Bl. Alojzija Stepinca.

S vjerom u Općinstvo svetih, za svoje potrebe i potrebe braće ljudi, osobito za ozdravljenje bolesnih i obraćenje nevjernika, moli zagovor Bl. Alojzija Stepinca, biskupa i mučenika, s nakanom što skorijega njegova proglašenja svetim.

OBAVIJEST

Obavještavamo čitatelje da se na adresi Postulature može naručiti i nabaviti *Crna knjiga o grozovitostima komunističke vladavine u Hrvatskoj*, (priredio, uvod napisao i bilješkama popratio J. BATELJA), Zagreb, 22000. (cijena: 50 kn + poštarina)

»BL. ALOJZIJE STEPINAC SVIJETLI JE PRIMJER KOJI SE U HRVATSKOJ NE SMIJE ZABORAVITI«

Dr. Robin Harris, britanski autor i povjesničar, održao je 19. siječnja 2012. na Hrvatskome katoličkom sveučilištu u Zagrebu predavanje na temu: »Stepinac and the Totalitarians«.

U povijesnom pregledu događaja na hrvatskom prostoru u vrijeme Kraljevine Jugoslavije, NDH i komunističke Jugoslavije, dr. Harris je istaknuo da Stepinac nikad nije podupirao ustašku vlast te da je prezirao njemački nacizam. Zato je u vrijeme NDH bio smatran neprijateljem režima. Aktivno je sudjelovao u spašavanju Židova i više je puta prosvjedovao protiv progona Srba. Također se protivio nasilnom prekrštavanju pravoslavnih vjernika. Protivio se i komunizmu jer je ateističku komunističku ideologiju smatrao glavnim neprijateljem Katoličke Crkve, rekao je dr. Harris, podsjećajući da je ubrzo nakon uspostave komunističkog režima, započeo progon katoličkih svećenika, redovnika, uglednih vjernika laika, Stepinac je uhićen, a kasnije je otkriveno da su komunisti Stepincu najviše zamjerali odanost Svetoj Stolici. Britanski povjesničar upozorio je i da se većina kasnijih napisa o kardinalu Stepincu temelji na iskrivljenim ili krivotvorenim dokumentima.

Predavanje je dr. Harris zaključio tvrdnjom da je Bl. Alojzije Stepinac svijetli primjer koji se u Hrvatskoj, u kojoj se većina stanovnika izjašnjava katolicima, ne smije zaboraviti. Najveće nadahnuće današnjem naraštaju može pružiti ustrajnost i nepokolebljivost njegova duha, zaključio je predavač.

BLAGOSLOV STEPINČEVOG DOMA

U Cugovcu je 4. veljače 2012. blagoslovljen i otvoren dom za starije i nemoćne osobe pod zaštitom Bl. Alojzija Stepinca. Tom prigodom je bamberški nadbiskup Ludwig Schick u koncelebraciji s bjelovarsko-križevačkim biskupom Vjekoslavom Huzjakom i brojnim svećenicima posvetio oltar u kapeli Bl. Alojzija Stepinca u istome domu koji je vlastitim sredstvima i uz pomoć donacija izgradila Kongregacija sestara Sv. Franje iz Vierzehnheiligena u Njemačkoj.

»KAD HRABROST PREVLADA«

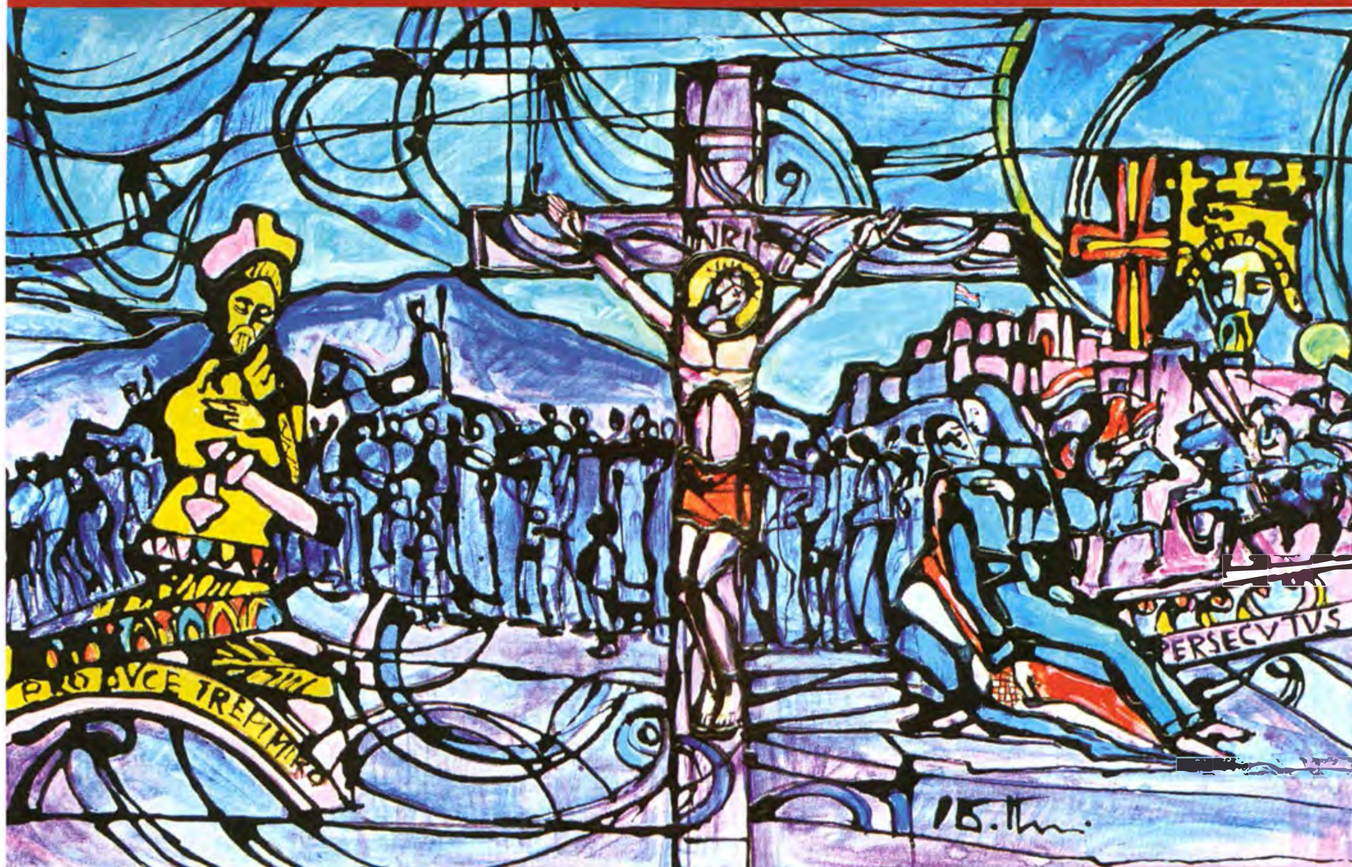
Sredinom mjeseca veljače *Kršćanska sadašnjost* je objavila hrvatsko izdanje knjige »Kad hrabrost prevlada« spisateljice Esther Gitman, svjedokinje o Židovima u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj i o hrabrim ljudima koji su ih, ponekad i po cijenu života, spašavali. Teza je knjige da su tisuće građana NDH, unatoč upozorenjima vlasti da će biti oštro kažnjeni, riskirali svoje živote i živote članova svojih obitelji odlučivši se za spašavanje Židova. Istaknuto mjesto u tome nizu zauzima zagrebački nadbiskup, danas Bl. kardinal Alojzije Stepinac.

KORIZMA U NOVOGRADIŠKOJ ŽUPI KRALJICE SV. KRUNICE U ZNAKU BL. STEPINCA

Novogradiška župa Kraljice sv. Krunice ovogodišnji korizmeni hod provodila je u promišljanju života i djelovanja Bl. Alojzija Stepinca. Župnik Josip Jurić za takav je korizmeni hod duže pripremao, a na prvu korizmenu nedjelju 26. veljače 2012. Blaženikov lik vjernicima je približio promicatelj postupka za proglašenje svetim Bl. Alojzija Stepinca mons. dr. Juraj Batelja. On je na dvije Mise u župnoj crkvi i na misnome slavlju u filijali u Ljupini na temelju liturgijskih čitanja prve korizmene nedjelje progovorio o odnosu kršćana prema životnim izazovima uobličenima u častohleplju, pomami za moći i novcem te iskrivljenim poimanjem Božje prisutnosti u čovjekovu životu. Osobito je školskoj djeci i mladima želio ukazati na Stepinčevu živu i stamenu vjeru kojom je on naviještao istine, osvjedočen da bi bilo bezumno »steći sav svijet, a dušu svoju upropastiti«.

SVETO U NESAKRALNOM PROSTORU

❖Uz izložbu Josipa Botterija Dinija

❖ Josip BOTTERI DINI: Hrvatski križni put

U galeriji Porezne uprave u Zagrebu otvorena je u četvrtak, 29. ožujka 2012., izložba sakralnih motiva Josipa Botterija Dinija pod naslovom »Puče moj«. Izložbu je otvorio povjesničar umjetnosti profesor Stanko Špoljarić. Motivi za ovu izložbu nastali su u različitim fazama i obuhvaćaju djela od splitske prvostolnice, procesija i povratka za Božić hrvatskih prognanika do raspela i Križa obitelji na razvalinama uljudbe. U svemu bilo je izloženo pedeset i osam Botterijevih djela komornog formata, akrilika na platnu i papiru te grafika, serigrafija.

Sâm autor je na otvorenju izložbe posvjedočio da se želio i ovom izložbom predstaviti kao vjernik. Prisjetio se brojnih prigovora komunističkih vlasti koje su mu predbacivale i onemogućavale izložbe tvrdnjom da njegove slike mogu »biti za crkve, ali ne za laičke prostore«.

Sakralna dimenzija ovog Botterijeva opusa i likovna scena inspirirana je u evanđelju. Stoga i odiše osjetljivošću za duhovnim i nebeskim sadržajima pretočenima u istinama katoličke vjere.

Najznačajnija slika na izložbi bila je »Križ obitelji na razvalinama uljudbe« koju je autor naslikao na poziv jednog natječaja iz Belgije. Prikazuje Adama i Evu s djecom, bez odjeće, zaštićeni križem i ojačani Isusovom mukom i milošću usred svijeta koji se protivi Raspetome i njegovome križu. S lijeve strane triptiha su ljudi svrstani u procesiju za križem da se lakše mogu othrvati zlu predočenom neobičnom zvijeri na desnoj strani triptiha.

Za Botterija su procesije blagoslov grada i okoliša i svega što čovjek susreće u svakodnevici života. Hod u procesiji i hod za križem suživljuju vjernika s Kristovom patnjom koja svoj vrhunac doživljava u velikome petku, u grčevitom stisku križa i u crno zavijenom Bogorodičnom liku te Kristovoj muci u Getsemaniju, dok je vjernički narod izriče Božjim prijekorom: »Puče moj, zašto si mi to učinio?«

Likovni kritičar Stanko Špoljarić zabilježio je u uvodniku kataloga da je »niz kristoloških motiva likovno osmišljen svojevrsnom sintezom realistične marnosti i ekspresionističke pokrenutosti« koja svoj vrhunac pronalazi u »stalnosti Golgote na koju Botteri ukazuje njezinim aktualiziranjem, kroz trpljenje naroda i pojedinaca, braneći slikom i univerzalnim temama hrvatski identitet«.

DOKLE ĆE U RH BITI NEKAŽNJENO VRIJEĐANJE VJERSKIH OSJEĆAJA?

U poslijepodnevnim satima 29. ožujka 2012. su Hrvatski radio i Hrvatska televizija te neke druge dalekovidnice naveliko izvješćivali o performansu Siniše Labrovića kojim je pod krinkom prosvjeda protiv gradonačelnika Milana Bandića, krećući se na koljenima, izrugivao osobu Isusa Krista i njegovu žrtvu na križu. Na štapu je nosio visoko podignutu sliku Srca Isusova s prepoznatljivim licem gradonačelnika Milana Bandića, izgovarajući pogrdno preinačene tekstove iz molitvenika.

Bilo bi zanimljivo znati kako bi se proveli urednici Hrvatskoga radija i Hrvatske televizije i drugih televizijskih postaja koje imaju za cilj rušenje kršćanskog morala, vrijeđanje vjerskih osjećaja i obezvrjeđivanje hrvatskog nacionalnog identiteta, kad bi se s toliko očitovane zluradosti priklonili promidžbi izrugivanja židovskih ili muslimanskih svetinja? Očito u državi u kojoj katolici čine većinu, pojedinci ili ideološke skupine, pod patronatom države ili inozemnih naručitelja, bezobzirno nameću svoje bezboštvo vrijeđajući osjećaje kršćanskih vjernika.

Može li se šutnja pučkog pravobranitelja Jurice Malčića na vrijeđanje vjerskih osjećaja protumačiti kao njegovo odobravanje ili prešutno odobravanje? Zar stvarno hrvatski katolici nemaju više snage oprijeti se tim zlouporabama javnih medija i javne vlasti?

UMRO MONS. ANTE JURIĆ

Umirovljeni splitsko-makarski nadbiskup Ante Jurić preminuo je u Puli u utorak 20. ožujka 2012. u 90. godini života, 65. svećeništva i 24. biskupstva. Rođen je 17. svibnja 1922. u Vranjicu. Završio je klasičnu gimnaziju u Splitu, a Katolički bogoslovni fakultet u Zagrebu. Za svećenika je zaređen 18. svibnja 1947. u Vranjicu. Vršio je župničku službu, zatim službu starijeg prefekta, vicerektora i rektora u Dijecezanskom sjemeništu te duhovnika u Bogoslovnom sjemeništu u Splitu. Od 1978. do 1988. bio je župnik, dekan i biskupski vikar u Makarskoj. Nadbiskupom splitsko-makarskim imenovan je 10. rujna 1988., a za biskupa je zaređen 16. listopada iste godine u Splitu. Umirovljen je 17. lipnja 2000. godine.

Nadbiskup Jurić je bio štovatelj Bl. Alojzija Stepinca i često je govorio o njegovom hrabrom zastupanju Božjih prava u protivštinama svijeta te o potrebi da svaki kršćanin posjeduje vrline koje su obilježile njegov život u kršćanskom usavršavanju do svetosti.

Sprovodne obrede je 24. ožujka u konkatedrali Svetoga Petra u Splitu predvodio i homiliju održao mons. Marin Srakić, nadbiskup đakovačko-osječki i predsjednik HBK.

Mons. Ante Jurić je u Dječačkom sjemeništu na Šalati u Zagrebu, 6. lipnja 2000., pozdravljajući srebrnomisnika mons. J. Batelju, rektora, njegove goste i sjemeništarce poručio: »U trećem tisućljeću svećenici će morati biti još bolji, požrtvovniji i svetiji.«

* * *

»Sveti Oče, zahvaljujemo Vam od srca za sve što ste za nas učinili, za svu ljubav koju ste nam očitovali. Posebna Vam hvala na ovome pohodu, kojim ste htjeli uslišiti naše više puta ponavljane molbe te nas očinski pohoditi. Želim Vam i ja ovdje, u Splitu slavljeniku, na ovoj hrvatskoj obali Jadrana, potvrditi svekoliku našu zahvalnost za uzdignuće na čast oltara naše dike i ponosa, simbola našeg naroda u vjernosti Crkvi: kardinala Alojzija Stepinca. Opravdano se nadamo da će u skoroj budućnosti biti uzdignuti na čast oltara i drugi kandidati iz našeg naroda.« (Mons. Ante JURIĆ, *Pozdravni govor Ivanu Pavlu II.*, na Žnjanu u Splitu, 4. listopada 1998.)

Iz knjige dojmova u Muzeju Bl. Alojzija Stepinca

10. 2. 2012. – Blaženi Alojzije, prijatelju veliki moj, ti pored mene uvijek u molitvi stoj. Od sveg srca hvala za milosti po tvom zagovoru koje sam primila i koje primam, naročito ti hvala za moje neprijatelje. Omekšaj im srce neka žive po Božjoj volji i da ne budu u mraku svoga ropstva. Hvala Ti, Blaženiče moj! – Antonija

1. 3. 2012. – Blaženi Alojzije, moli za našu hrvatsku djecu, majke i očeve, te mir i blagostanje u svijetu, bez rata i siromašnih i gladnih! – Zlatko Škrlec

Vrlo mi je drago da konačno postoji muzej našeg hrvatskog duhovnog velikana. – Dijana Vukušić, Švedska

20. 3. 2012. – A very interesting and informative museum. Thank you Blessed Alojzije for having such great faith and strength. Help us to always protect our faith. (Vrlo zanimljiv i informativan Muzej. Hvala Ti, Blaženi Alojzije, za tako veliku vjeru i snagu. Pomozi i nama da i mi očuvamo svoju vjeru.) – Marija Šeman

21. 3. 2012. – Blaženi Alojzije, hvala ti do neba na svoj dobroti, požrtvovnosti, milosti i molitvi za svoj hrvatski narod. Velika ti hvala na pomoći i pratnji kroz moj život i život moje obitelji. Neka ti dragi Bog udijeli milost i blagoslov i neka Te Sveti Otac što je prije moguće proglasi svetim, kako bi tvoje proglašenje još više pomoglo hrvatskom narodu i svim ljudima svijeta. – Ivan Tica

❖Blaženi Alojzije Stepinac na dan biskupske posvete mons. Josipa Lacha, 7. travnja 1940.

❖Euharistijski duh u Hrvata rasplamsao se na poticaj pape Pija X. na pričest djece i čestu pričest vjernika; mons. Hermenegildo Pellegrinetti, apostolski nuncij u Kraljevini SHS, pričešćuje djecu na proslavi Euharistijskog kongresa u Zagrebu, 19. kolovoza 1923.

❖U matici krštenih župe Travnik pod rednim brojem 70. upisano je ime Ive Andrića, zakonita sina Antuna Andrića i Kate r. Pejić, rođenog i krštenog 9. listopada 1892., književnika i nobelovca

Zašto se govor o Ivi Andriću promeće u mržnju i netoleranciju

❖Nacional upisa nobelovca Ive Andrića na Sveučilište u Krakówu s jasnim iskazom da je Hrvat

Nedavno je u hrvatskoj javnosti objavljen članak Miljenka Jergovića pod naslovom *Biti svoj, biti sam, biti ničiji* u kojem, govoreći o piscu Ivi Andriću, izvrgava ruglu svaki pokušaj da se toga nobelovca uvrsti u krug hrvatskih intelektualaca. Što više, izrugava se priznatim hrvatskim intelektualcima kad argumentiraju »o bračnome ili izvanbračnom stanju piščevih roditelja« i o Andrićevom hrvatskom podrijetlu. Jergović napominje da se ti pokušaji začinju u »spoju njegova biološkog podrijetla, jezičnih karakteristika najranijih njegovih radova te navodne nacionalne specifičnosti njegovih fratarskih tema«.

Ne želim ulaziti u Jergovićevo ismjehivanje hrvatske i katoličke nazočnosti u Bosni, već bih želio dokumentima potkrijepiti da baš »Očenaši i Zdravomarije« svjedoče gotovo 14-stoljetnu katoličku i hrvatsku prisutnost na tom bosanskom tlu, a iz nje potječe i književnik Ivo Andrić, što potvrđuju njegov krsni list i nacional upisa na Sveučilištu u Krakówu. Zašto je on sâm dobrovoljno ili uvjetovan prometnuo gučegorske, fojničke i kreševske dječačke i mladenačke u »vlaškovuličanske« ili prosrpske, to može utvrditi samo objektivna i pravedna prosudba događaja i okolnosti u kojima se Andrić kretao i stvarao, a nikako potiranje jednog naroda i njegove katoličke baštine.

Činjenice govore da se Ivo Andrić rodio u Travniku 9. listopada 1892. Bio je zakoniti sin Antuna Andrića, podvornika, i Katarine r. Pejić. Oba Ivina roditelja bijahu rimokatolici. Kum na krštenju bijaše mu Tadija Antunović, podvornik, rimokatolik. Krstio ga je Juraj Pušek, župnik travnički. U matici krštenih stoji zapisano da se vjenčao s Milicom Babić u Beogradu 29. veljače 1958.

Čestitke s kršćanskom porukom

Često se govori o potrebi nasljedovanja te o čuvanju i promicanju duhovne baštine Bl. Alojzija Stepinca. U svom djelovanju on je običavao prvopričesnicima, krizmanicima i mladencima prigodom vjenčanja pokloniti svetu sličicu ili sliku Majke Božje, molitvenik ili krunicu za uspomenu i sjećanje na dan kad su ponovno obnovili savez vjernosti Isusu Kristu. Njegova je nakana bila da mladim ljudima po tom skromnom daru pruži podsjednik na Boga. Naime, nakanu dijeljenja tih darova obrazložio bi riječima: »Neka ih to sjeća na Boga!«

Kad sam ovih dana u katoličkim knjižarama tražio čestitku za vjenčanje s kršćanskim simbolom, nisam je uspio naći. Upitao sam se, zar doista u Crkvi nedostaje ideja i volje da se kršćansku poruku kroz simbole ili znakove prenese u osobni i obiteljski život? Zašto manjka inventivnosti da si kršćani daruju i ohrabruju znakove koji će ih u životu podsjećati na Boga?

DAROVI ZA POKRIĆE TROŠKOVA U POSTUPKU PROGLAŠENJA SVETIM BL. ALOJZIJA STEPINCA

Nakon objavljivanja zadnjega broja *Glasnika* svoj dar za pokriće troškova u postupku za proglašenje svetim kard. Alojzija Stepinca uručili su ovi darovatelji: Mara ČELIĆ; Obitelj PAVELIĆ; Ana Marija LABOŠ; Tina MAGAŠ; Ružica KOMADINA; Margareta BIHAR; Jure DŽAJA; Franjo CIGULA; Irena SLIŠKOVIĆ; Bruno HRANIĆ; Slavica JERKUNICA; Ljubica TOTO; Ivan DABO; Irena SUŠILOVOĆ (sic!); Stjepan SKRBIN; Božana RIĐIĆ; Ljerka ESKIJA; Marica BREZOVIĆ (Šišljavić); Kata BOŠČIĆ; vlč. Nikola BENKO.

Uplatu i pretplatu za *Glasnik* i svoj dar za pokriće troškova u postupku za proglašenje svetim kardinala Alojzija Stepinca možete poslati preko Zagrebačke banke na ime:

POSTULATURA KARD. STEPINCA I KUNSKI RAČUN: 2360000-1101605758

ili iz inozemstva i domovine u devizama na sljedeći račun:

ZAGREBAČKA BANKA d. d. - ZAGREB; SAMOBORSKA 145 - HRVATSKA; SWIFT: ZABAHR 2X
KORISNIK: NADBISKUPIJA ZAGREBAČKA; POSTULATURA bl. ALOJZIJA STEPINCA
KAPTOL 31 - ZAGREB; IBAN: HR 40 23600001101605758

NOVA IZDANJA

- Alojzije kard. STEPINAC, Propovijedi na *Magnificat. »VELIČA DUŠA MOJA GOSPODINA!« (Lk 1,46-55)*, Zagreb, 2012. (20 kn + poštarina)
- Alojzije kard. STEPINAC, **PROPOVIJEDI, GOVORI, PORUKE (1941. – 1946.)**, Zagreb, 2012. (100 kn + poštarina)
- Juraj BATELJA, *BLAŽENI ALOJZIJE STEPINAC – UZOR SVEĆENIK.* Priručnik pri državnom natjecanju iz vjeronauka – vjeronaučne olimpijade osnovnih i srednjih škola u Republici Hrvatskoj, za školsku godinu 2009./2010., Zagreb, 2012. (50 kn + poštarina)

Zahvaljujemo...

- Hvala vam što čitate i drugima omogućujete primati *Glasnik Blaženi Alojzije Stepinac.* Ako na vrijeme podmirite svoje obveze prema *Glasniku*, on će moći redovito izlaziti i biti vjesnik Blaženikovih vrlina, kojima ga je Bog proslavio za dobro svoje Crkve i hrvatskoga naroda. *Glasnik* može svaki čitatelj i svjedok obogatiti svojim dopisom i uspomenama na kardinala Stepinca ili fotografijom iz njegova života. Ako ste bili dionikom koje svečanosti priređene u njegov spomen, izvijestite o tome putem *Glasnika* sve prijatelje i štovatelje kard. Stepinca.

Nastavljamo objavljivati izabrana poglavlja dnevnika vlč. Josipa Vranekovića u kojemu je opisao život i stradanja Blaženoga Alojzija Stepinca na izdržavanju kazne u Krašiću.

Blaženik je u potpunoj tajnosti na novu postaju križnoga puta u Krašić prebačen 5. prosinca 1951. Bilo je to premještanje iz jednoga zatvora u drugi. No, on je i tu bio onemogućen u vršenju biskupske službe, ponižavan i progonjen. O tom progonu on je napisao mnoga svjedočanstva. Jedno od njih zabilježio je u pismu koje je uputio vlč. Antunu Klasincu,[1] župniku i dekanu u Lasinji:

❖ Bl. Alojzije Stepinac kao krašićki sužanj (fotografiju snimio Srbin kojemu je nadbiskup Stepinac spasio život za vrijeme Drugoga svjetskoga rata)

Krašić, 3.IV.1956.
Prečasni gospodine dekane!

Srdačna hvala na čestitci k Uskrsu, koju isto tako uzvraćam i Vama i svim Vašim suradnicima u dekanatu. Kako vidim i na Vama će se ispuniti riječ Psalmiste: »*Renovabitur ut aquilae juventus tua.*«[2] I pravo je tako, kad nas tako malo ima, da svaki mora preuzeti dužnost, koju bi inače obavljala dvojica ili trojica.

Bit će već blizu dvadeset godina, što me službeno nije bilo u Lasinji. Ipak su mi Vaši dragi župljani ostali u najljepšoj uspomeni, pa im preko Vas svima šaljem svoj blagoslov i pozdrav. Nedavno me na šetnji sreo jedan Krašićanac, koji je bio tamo na svadbi nekog svog rođaka, pa je vrlo pohvalio Lasinjčane, što mi je bilo drago čuti. Nadam se dakle, da će sa svojim župnikom ostati do kraja jedno srce i jedna duša.

Prvom zgodom pozdravite Vašu svećeničku subraću u dekanatu. Makar sam odrezan od svega svijeta, ipak pomno pratim, koliko mi prilike dopuštaju, rad svih svećenika, pa mi je naročito drago, kad vidim, da se nijedan od Vas nije dao upreći u kola sotone, nego se držite one apostolove: »Nolite jugum ducere cum inifidelibus; quae enim participatio justitiae cum iniquitate? Aut quae societas luci ad tenebras? Quae autem conventio Christi ad Belial? aut quae pars fideli cum infideli? qui autem consensus templo Dei cum idolis?«[3] Tako ne ćete biti u pogibelji, da vas danas uzdižu kao »narodne svećenike«, a sutra vas proglase »crnim bestijama«, kao što su one žalosne francuske svećenike za vrijeme revolucije, koji su se poplašili i upregnuti se dali u kola revolucionara, koji su ih trebali, da pridobiju narod za svoje ludilo. Zar nije strašno slušati, kako crveni gospodari u Kremlju svoje dojučerašnje božanstvo, »genijalnog Stalina«, »generalissimusa«,[4] danas proglašuju javno, kako je pisao jedan talijanski socijalist, »Pazzo sanguinario«[5], a domaći dojučerašnji obožavatelji njegove strategije danas ga zovu »diletantom«, koji je skrivio katastrofu svoje zemlje u prošlom ratu. Naš Isus nije takav i ne će nikada ostaviti na cjedilu svojih vjernih svećenika. On neka Vas i sve druge u dekanatu krijepi i jači do kraja! Uz blagoslov i pozdrav u Gospodinu svima

+ Alojzije kard. Stepinac
nadbiskup zagrebački[6]

[1] Vlč. Antun Klasinc, r. 31.XII.1890. u Cirkovcu (Ptuj); za svećenika je zaređen 14.VII.1914.; u Zagrebačku nadbiskupiju inkardiniran je 1926. te je do 1958. bio župnik u Lasinji, a neko vrijeme i dekan Pokupskog dekanata. Umro je 26.XI.1958.

[2] »Ko orlu ti se mladost obnavlja«, Ps 103, 5.

[3] »Ne ujarmljujte se s nevjernicima. Ta što ima pravednost s bezakonjem? Ili kakvo zajedništvo svjetlo s tamom? Kakvu slogu Krist s Belijalom? Ili kakav dio vjernik s nevjernikom? Kakav sporazum hram Božji s idolima?«, 2 Kor 6, 14-16.

[4] »Najvećeg generala«.

[5] Ludi krvnik.

[6] Arhiv Postulature, sv. XIII., str. 379.

❖Bl. Alojzije Stepinac u pratnji svećenika polazi od župne kuće na posvetu nove župne crkve sv. Margarete u Donjoj Dubravi 10. studenoga 1940.

4. II. 1954.

Kod objeda:

– »Čini mi se, da je Sv. Otac ovih dana bio ozbiljno bolestan. Da po nesreći umre, teško bi bilo. Tko bi odgovarao sada za taj položaj! ... Ja ne bih ni tada išao u Rim. Znam da ni Mindzentya ni Višinskoga ne bi tamo bilo.«

Upadnem: »A što, Eminencijo, ako kardinali Vas odaberu?«

– »A, ništa! Jednostavno ne bih prihvatio. Nisam dužan prihvatiti, kad imadem za to dosta opravdanih razloga.«

U tom slučaju Vi biste se svakako s nekim posavjetovali, a uvjeren sam, da Vam iza izbora nitko ne bi rekao, da ne prihvatite izbor.

– »Pa tko god bude izabran, Bog će mu pomoći. Ako je svemogući Bog mogao dati Balamovoj magarici da govori, kako onda neće učvrstiti svog namjesnika? Mislim, da bi Fulton Sheen jako odgovarao za Svetog Oca.«

* * *

– »Ako bi došlo, da se srede prilike kod nas, onda što prije konkordat sa Sv. Stolicom. Paziti na brak! Tražiti, da za katolike vrijedi samo crkveni brak. Fakultativno nikako! Za ostale može biti civilni. Velika je zasluga Krnjevića, što je dokinuo civilni brak u Međimurju. A ustaše ga htjeli uspostaviti u Varaždinu samo da se g. Lorković može vjenčati! Načinio sam oštri protest protiv toga i izjavio da u toj stvari ne znamo i nećemo popustiti, a boriti se, dok se ne svrši! I uspjeli smo. Krnjeviću su prigovarali, ovo – ono, ali on sâm, kad se vratio iz emigracije rekao mi je: 'Govore da sam protiv vjere, a eto u tuđini dao sam djecu u najbolje konfesionalne škole.' – A kad se vratio odmah šalje kćerku u školu ss. milosrdnica. Svakako veliko je njegovo djelo, što je dokinuo civilni brak!«

5. II. 1954.

Voli šetati po snijegu. Teško se doduše hoda, ali nizbrdo ide brzo.

– »Nizbrdo ide brzo baš kao i u duhovnom životu!« – rekao je.

Tako eto svak!

Momenat očituje da je uronjen u Boga. Šetajući gleda grmlje u snijegu i opazi tu palčića.

– »Kako se eto Stvoritelj za nj divno pobrinuo.«

I prevrće batinom po grmlju, pa će zadovoljno:

– »Evo, to mu je dovoljno. On je tu potpuno zadovoljan, dok se mi smrzavamo.«

Zima je jaka. Vidimo srne, kako prolaze.

– »Gledajte ih, i one su ovu noć proboravile negdje pod slabim zaklonom grma, i ništa im se nije dogodilo. Jadan je čovjek, koji ne stavlja nadu u Stvoritelja, koji se eto tako brine i za nijeme životinje.«

6. II. 1954.

Danas sam išao u Jasku, da primim upute za valovanje poreza za 1953. g. Nitko ne zna dati nikakove upute. I opet će načiniti po svojem. Kadlec mi je saopćio, da je 27. I. Drpić bio kod Komeričkog. Pitao ga za moj slučaj od 10. I. o. g., kad je na mene pucano u Jaski. Komerički je Drpiću mnogo toga izbrbljao i na kraju rekao: »Ova su vrata bila uvijek otvorena narodnim vlastima, pa će i sada biti.« Sljedećeg dana pozove Drpić Kadleca. Htio je od njega dobiti priznanje da ja harangiram protiv narodnih vlasti i pozivam svećenstvo da bude rezistentno. Predbacio mi je da sam morao

stvar od 10. I. odmah njemu dojaviti. U ostalom da ću imati čast da se još vidimo! - Neka! - Nisam stvar prijavio s razloga, što i onda, kad mi Vrhovni sud daje pravo, niži organi to ne respektiraju, nego samovoljno postupaju. Ako me, dakle, ne može zaštititi Vrhovni sud, još će me manje niži organi. Drugo: Ako bi u vezi s tom stvari došlo do istrage, tko zna ne bi li jednoga dana i mene ispred kojeg državnog ureda dočekala rulja kao ono Ðurana!

7. II. 1954.

Autobusom došla je s. Kerubina iz Zagreba, da krene preko Krašića u Drnišće. Policija je ne pusti preko mjesta, nego preko vinograda iza Sv. Ivana morala je u noći k rodnoj kući. Drugi dan donese njezin nećak pisma i dvije slike, kako naši iseljenici idu u Sidneyu u procesiji. Naprijed jedan nosi tablu s natpisom: Croatia domovina kardinala Stepinca (natpis je na engleskom). I opet momenat, gdje se naši i Croatia plasiraju preko imena dičnog Kardinala!

* * *

Dr. Bogičević, dr. Fuchs, laborantica, tajnik, Stella. Drago mu je da su došli, jer ionako drugi ne smiju do njega. Doznajemo da se ubio partijac koji je prije nekoliko dana napisao u »Borbi«, da je partija odigrala svoju ulogu, i da joj je mjesto u muzeju.

- Ekonomski krah! Treba vraćati zajam, a nemaju od kuda! Žalosne i sramotne mjere do toga ih dovele. Čemu npr. vodi, što je Bakarić javno rekao i napao profesore da dobro podmetnu jastuke ispod kaputa, jer će đaci uredovati! - Neće li se palica iz đačkih ruku okrenuti najprije na nj!

9. II. 1954.

- »Danas se Sv. Otac pridigao. Jučer sam prikazao sv. Misu za njegovo ozdravljenje i da ga Gospodin još dugo poživi, osobito u ovim teškim vremenima.«

❖Blaženi Alojzije Stepinac sa supružnicima Gligo, na dan njihova vjenčanja u župnoj crkvi Kraljice Krunice u Maksimiru

* * *

Na šetnji sam mu spomenuo da ako Tito i okrene na Istok, da smo već sada toliko pritisnuti da se ne može teže pogoršati.

- »A, može - veli Eminencija - odveli bi nas u Sibiriju, barem mene!«

10. II. 1954.

Čita sociologiju od Ušeničnika.

- »Toerster kaže, da 'država jest i ostaje lijenčina'. Time se ne predstalja kao neki anarhist, nego hoće naglasiti, kako je potrebna privatna, pojedinačna inicijativa. Otuda, sve više uviđam, kako su i koliki zločin počinili komunisti kod nas uništavajući privatno vlasništvo. Uništili skoro do kraja seljaka, a potkopali i temelj države. Toliki su zajam primili od USA - i nigdje im se ništa ne pozna. Jasno je, da je danas Ušeničnik živ, bio bi zločinac, neprijatelj, jer iznosi sasvim protivne nazore od materijalista. Komunisti vjeruju samo u materiju, jer drugo ne zapažaju. Zato im se lijepo netko narugao, rekavši: 'Tovit svinje, to je rad, ali odgajati čovjeka nije!'«

Impressum

Časopis Blaženi Alojzije Stepinac (skraćeno: Blaž. Alojzije Stepinac) glasnik je Postulature za proglašenje svetim Blaženoga Alojzija Stepinca i časopis njegovih štovatelja, Kristovih vjernika i ljudi dobre volje.

God. XIX. (2012.), 8. svibnja Broj 2.

Cijena: 10 kn; za inozemstvo 4 eura ili 8 USD. *Glasnik* izlazi četiri puta godišnje s dopuštenjem crkvenih poglavara.

Izdavač: Postulatura Blaženoga Alojzija Stepinca, Kaptol 31 p. p. 949, 10001 Zagreb

Uređuje i odgovara: dr. Juraj Batelja, Kaptol 18, p.p. 949, 10001 Zagreb. Adresa uredništva: Postulatura Blaženoga Alojzija Stepinca, Kaptol 18, p.p. 949, 10001 Zagreb; telefon (01) 4814920; faks: 4814921; Spomen-zbirka iz ostavštine Blaženoga Alojzija Stepinca, Kaptol 31, p. p. 949, 10001 Zagreb, telefon: (01) 4894879 ili e-mail adresa: juraj.batelja@zg.t-com.hr

Kad se u našem *Glasniku* spominju riječi »čudo«, »svetost«, »svetac« i sl., u duhu je to crkvenih propisa i treba ih razumjeti u smislu običnoga ljudskog izražavanja. Konačan sud o tome izreći će Crkva. Lektura: akad. Ante STAMAĆ; Marina ČUBRIĆ, prof. Tisak: DENONA

Svaki kutak župne crkve u Krašiću bio je ispunjen hodočasnicima i blaženikovim štovateljima na Stepinčevo 2012.

Sluga Božji Franjo Kuharić s hodočasnicima iz župe Bl. Alojzija Stepinca u Koprivnici, na Mariji Bistrici 29. listopada 2000.

U Bondinu kazalištu u Dubrovniku 1. veljače 1941. na Ekvinociju i Dubravci: nadbiskup Stepinac u lijevoj, ban Šubašić u središnjoj, a zagrebački gradonačelnik Mato Starčević u desnoj loži.

Blaženi Alojzije Stepinac s odgojiteljima i učenicima Nadbiskupskoga konvikta u Vlaškoj ulici u Zagrebu godine 1942. (iz ostavštine svećenika N. N.; zahvaljujemo mons. Lovri Cindoriju koji je ovu sliku darovao Postulaturi)

Zagrebačka katedrala bila je pretijesna primiti sve hodočasnike i štovatelje Bl. Alojzija Stepinca na njegov blagdan, 10. veljače 2012. (snimio: Bernard Čović, Glas Koncila)